

Hallituksen esitys Eduskunnalle pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi pysäköinninvalvontaa koskeva lainsäädäntö. Esityksen tavoitteena on ennaltaehkäistä pysäköintivirheitä ja antaa entistä monipuolisemmat ja tehokkaat keinot puuttua niihin sekä parantaa kiinteistön omistajien ja haltijoiden mahdollisuuksia päättää kiinteistön käyttämisestä ottaen huomioon myös ajoneuvojen kuljettajien sekä omistajien ja haltijoiden oikeusturva.

Esitykseen sisältyvän julkista pysäköinninvalvontaa koskevan lakiehdotuksen mukaan pysäköinninvalvonnasta huolehtisivat poliisi sekä kunnallinen pysäköinninvalvoja ja pysäköinnintarkastaja, jos kunnassa on järjestetty kunnallinen pysäköinninvalvonta. Lain soveltamisalaan kuuluisivat pysäyttämistä, pysäköintiä ja pysäköintikiekon käyttöä sekä joutokäyntiä koskevat rikkomukset.

Pysäköintivirheestä voitaisiin määrätä 20—80 euron suuruinen pysäköintivirhemaksu. Samasta jatkuvasta pysäköintivirheestä voitaisiin määrätä enintään kolme pysäköintivirhemaksua. Ajoneuvoon voitaisiin kiinnittää sen liikuttamisen estävä rengaslukko, jos pysäköintivirhe on jatkunut kaksi vuorokautta tai jos samalla ajoneuvolla on tehty viisi pysäköintivirhettä, joista määrätty lainvoimaiset pysäköintivirhemaksut on maksamatta. Joutokäyntirikkomuksesta voitaisiin määrätä pysäköintivirhemaksu. Vähäisestä pysäköintivirheestä ja joutokäyntirikkomuksesta voitaisiin antaa huomautus tai luopua toimenpiteistä.

Pysäköintivirhemaksua ja rengaslukkoa koskevasta päätöksestä voitaisiin tehdä oikeisuvaatimus pysäköinninvalvojalle, jonka päätöksestä voisi hakea muutosta hallinto-

oikeudessa. Tämän jälkeen muutosta voitaisiin hakea korkeimmassa hallinto-oikeudessa, jos se myöntää valitusluvan.

Esitykseen sisältyvän yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevan lakiehdotuksen mukaan yksityisellä alueella ja maastossa voisi pysäköintiä valvoa kiinteistön omistaja tai haltija, jotka voisivat myös siirtää oikeuden valvoa pysäköintiä muulle henkilölle. Yksityisestä pysäköinninvalvonnasta tulisi tehdä ilmoitus aluehallintovirastolle, joka voisi veloitteiden vastaisesta menettelystä antaa pysäköintiä valvovalle huomautuksen, velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai kieltää toiminnan määrääjäksi..

Luvattomasta pysäköinnistä voitaisiin veloittaa valvontamaksu, jonka määrä saisi olla enintään sama kuin vastaavalla alueella tehdystä pysäköintivirheestä määrättävä pysäköintivirhemaksu. Samasta jatkuvasta luvattomasta pysäköinnistä voitaisiin veloittaa kolme valvontamaksua. Pysäköintiä koskevat ehdot ja valvontamaksu luvattoman pysäköinnin seuraamuksena olisi ilmoitettava selvästi havaittavalla ja yksiselitteisellä tavalla. Jollei valvontamaksua suoritettaisi vapaaehtoisesti, maksun saamiseksi olisi nostettava kanne käräjäoikeudessa.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi ympäristönsuojelulakia, ajoneuvojen siirtämisestä annettua lakia sekä hallinto-oikeuslakia.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan syksyllä 2011. Lakien täytäntöönpanon vaatimien toimien vuoksi lait voivat kuitenkin tulla voimaan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
Julkisen pysäköinninvalvonnan ala.....	3
Viranomaiset.....	4
Seuraamukset.....	5
Vastuu seuraamuksesta.....	6
Pysäköintivirhemaksun suorittaminen ja perintä.....	6
Oikeussuojakeinot.....	7
Yksityinen pysäköinninvalvonta.....	8
2.2 Ulkomaiden lainsäädäntö.....	8
2.3 Nykytilan arviointi.....	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	9
3.1 Esityksen tavoitteet.....	9
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	10
Julkisen pysäköinninvalvonnan ala.....	10
Pysäköintivirhemaksu.....	11
Rengaslukko ja ajoneuvon siirtäminen.....	12
Menettely ja oikeussuojakeinot.....	13
Yksityinen pysäköinninvalvonta.....	13
Julkisen ja yksityisen pysäköinninvalvonnan välinen suhde.....	14
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	15
5 ASIAN VALMISTELU.....	16
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	18
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	18
1.1 Laki julkisesta pysäköinninvalvonnasta.....	18
1.2 Laki yksityisestä pysäköinninvalvonnasta.....	30
1.3 Ympäristönsuojelulaki.....	35
1.4 Laki ajoneuvojen siirtämisestä.....	36
1.5 Hallinto-oikeuslaki.....	36
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	37
3 VOIMAANTULO.....	37
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	37
LAKIEHDOTUKSET.....	42
1. Laki julkisesta pysäköinninvalvonnasta.....	42
2. Laki yksityisestä pysäköinninvalvonnasta.....	48
3. Laki ympäristönsuojelulain 116 §:n muuttamisesta.....	51
4. Laki ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 ja 11 §:n muuttamisesta.....	52
5. Laki hallinto-oikeuslain 12 b §:n muuttamisesta.....	53
LIITE.....	54
RINNAKKAISTEKSTIT.....	54
3. Laki ympäristönsuojelulain 116 §:n muuttamisesta.....	54
4. Laki ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 ja 11 §:n muuttamisesta.....	55
5. Laki hallinto-oikeuslain 12 b §:n muuttamisesta.....	57

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Pysäköintivirhemaksusta annettu laki (248/1970, jäljempänä virhemaksulaki) tuli voimaan 1.9.1970. Hallituksen esityksessä (130/1969 vp s. 1) todettiin ajoneuvokannan voimakkaan kasvun seurauksena olleen lisääntyneet pysäköintivaikeudet ja niiden myötä pysäköintivirheiden lisääntyminen. Tällaisten usein vähäisten rikkomusten käsittelyä rikosoikeudellisessa järjestyksessä pidettiin varsin raskaana ja poliisin voimavarojen järkevän käytön kannalta kyseenalaisena. Myös rangaistus pysäköintivirheestä katsottiin lähtökohtaisesti liian ankaraksi seuraamukseksi. Siksi tällaisia rikkomuksia varten seuraamukseksi tuli säätää pysäköintivirhemaksu, jota luonnehdittiin eräänlaiseksi rangaistusluonteiseksi maksuksi (HE 130/1969 vp s. 13).

Lain soveltamisalaan kuuluvat pysäköintiä ja pysäyttämistä koskevien säännösten ja määräysten rikkominen. Vuoden 1992 alusta lukien virhemaksulain soveltamisalaa laajennettiin niin, että pysäköintivirhemaksu voidaan määrätä myös moottorikäyttöisen ajoneuvon tarpeetonta joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten rikkomisesta.

Virhemaksulaissa säädetään eräänlaisesta rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän rinnalla toimivasta erityisestä seuraamusjärjestelmästä. Läheinen kosketuspinta rikosasioihin on siinä, että vaikka lähtökohtaisesti pysäköintivirheestä seuraa pysäköintivirhemaksu, törkeämmät pysäköintivirheet kuitenkin tutkitaan ja ratkaistaan rikosasioista säädettyssä järjestyksessä ja virheisiin sovelletaan rangaistussäännöksiä.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Julkisen pysäköinninvalvonnan ala

Virhemaksulain 1 §:n mukaan pysäköintivirhemaksu voidaan määrätä ajoneuvon pysäyttämistä ja pysäköintiä, mukaan lukien

pysäköintikiekon käyttövelvollisuutta koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta (pysäköintivirhe). Yhdellä teolla tehdyistä useista pysäköintivirheistä määrätään vain yksi maksu. Maksu voidaan määrätä myös moottorikäyttöisen ajoneuvon tarpeetonta joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten rikkomisesta. Virhemaksulaissa ei täsmennetä ajoneuvon tai moottorikäyttöisen ajoneuvon käsitettä, mutta näistä säädetään tieliikennelain (267/1981) 2 a §:ssä.

Pysäköintivirhemaksu voidaan määrätä, kun virhe tai rikkomus on tapahtunut tiellä tai muulla pääasiassa liikenteeseen käytetyllä alueella. Tieliikennelain 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan tällaisista alueista käytetään käsitettä tie. Tieliikennelakia sovelletaan lain 1 §:n mukaan lähtökohtaisesti liikenteeseen tiellä.

Keskeisimmät pysäköintiä ja pysäyttämistä koskevat säännökset ovat tieliikennelaissa. Lain 26 §:ssä säädetään yleisesti pysäköimisestä ja pysäyttämisestä. Lain 27 §:ssä säädetään pysäköintiä ja pysäyttämistä koskevista kielloista sekä 28 §:ssä erityisistä pysäköintikielloista. Lain 28 a §:ssä säädetään pysäköintikiekon käyttövelvollisuudesta. Pysäköintiä tai pysäyttämistä koskevia rajoituksia on lisäksi muun muassa pihakatuja koskevassa 33 §:ssä ja kävelykatuja koskevassa 33 a §:ssä.

Pysäköinti- ja pysäyttämiskielto voi perustua myös tieliikennelain 4 §:n ja tieliikenneasetuksen (182/1982) 3 §:n mukaisesti liikenteen ohjauslaitteeseen. Tällaisia ovat tieliikennelain 50 §:n ja tieliikenneasetuksen 54 §:n nojalla annetun liikenneministeriön päätöksen (203/1982) mukaan muun muassa pysäköimistä ja pysäyttämistä koskevat liikennemerkit.

Tieliikennelain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan eräissä tapauksissa myös muuhun kuin tiealueeseen. Lain 28 §:n 3 momentin mukaan pysäköinti yksityiselle alueelle on ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa kielletty. Pysäköintiä koskevat määräykset on ilmoitettava selvästi havaittavalla tavalla.

Maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n 1 momentin mukaan maastoon ei saa pysäköidä tai pysähtyä ilman maan omistajan tai haltijan lupaa. Pykälän 2 momentissa säädetään eräistä tilanteista, joissa lupaa ei tarvita. Maastolla tarkoitetaan lain 3 §:n 1 kohdan mukaan maa-aluetta ja jääpeitteistä vesialuetta, joka ei ole tie ja jota ei ole tarkoitettu moottoriajoneuvo-, kisko- tai ilmaliikenteeseen.

Pysäköintivirhemaksua ei virhemaksulain 1 §:n 3 momentin mukaan määrätä, jos virheen johdosta on nostettu syyte tai annettu tiedoksi rangaistusvaatimus, jolla tarkoitetaan rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain (692/1993) mukaista rangaistusvaatimusta. Tieliikennelain 105 §:n mukaan pysäköintivirheestä tuomitaan rangaistus vain, jos virheestä on aiheutunut tai voinut aiheutua vakavaa vaaraa tai haittaa. Kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta huolehtivan viranhaltijan on virhemaksulain 5 §:n 1 momentin mukaan ilmoitettava tällaisesta virheestä poliisille.

Maastoliikennelain 26 §:n 2 momentissa säädetään, että jos luvattomasta pysäköinnistä aiheutuu huomattavaa haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle taikka yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle taikka kohtuutonta haittaa maan omistajalle tai haltijalle, on tuomittava rangaistus lain 25 §:n 1 kohdan mukaisesti.

Pelastuslain (468/2003) 33 §:n 2 momentin mukaan pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja. Momentin vastaisesta menettelystä ei nykyisen käytännön mukaan aseteta pysäköintivirhemaksua.

Pysäköintivirhemaksu voidaan määrätä myös moottoriajoneuvon tarpeetonta joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten rikkomisesta. Tarpeetonta joutokäyntiä koskevat ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 5 §, joka on säädetty tieliikennelain 86 §:n 2 momentin nojalla, sekä asetus (1266/2002) moottorikäyttöisten ajoneuvojen joutokäynnin rajoittamisesta, joka on säädetty ympäristönsuojelulain (86/2000) 13 §:n nojalla.

Viranomaiset

Virhemaksulain 1 §:n mukaan pysäköinninvalvonta ja pysäköintivirheistä johtuvista seuraamuksista päättäminen kuuluu lähtökohtaisesti poliisille. Pysäköinninvalvontaa johtaa ja valvoo poliisilaitoksen päällikkö, joka toimii myös pysäköinninvalvojana (virhemaksulain 3 §:n 1 momentti). Pysäköinninvalvojana voi toimia poliisipäällikön asemesta myös muu laitoksen toimenhaltija.

Poliisin ohella pysäköinninvalvonnasta voi huolehtia kunnallinen pysäköinninvalvonta, josta määräävät kunnan valtuuston esityksestä tai suostumuksella aluehallintovirastot, joille siirtyivät lääninhallitukselle virhemaksulaissa säädetty tehtävät 1.1.2010 alkaen, saatuaan poliisilaitoksen päällikön lausunnon (virhemaksulain 2 §). Lääninhallituksen eli asiallisesti lääninhallituksen tilalle tulleen aluehallintoviraston tulee pysäköintivirhemaksusta annetun asetuksen (545/1970, jäljempänä virhemaksuasetus) 1 §:n mukaan ottaa huomioon paikalliset olosuhteet, kuten liikennetiheys, valvonnan tarve ja kunnan edellytykset huolehtia valvontatoimesta. Aluehallintovirasto voi vahvistaa valvontapulaisten vähimmäismäärän ja asettaa muita tarpeelliseksi katsomiaan ehtoja. Määräys on voimassa määrääjän tai toistaiseksi.

Kunnallinen pysäköinninvalvonta oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2008 järjestetty yhteensä 38 paikkakunnalla, jotka olivat Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Iisalmi, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kajani, Kerava, Kokkola, Kotka, Kouvola, Kuopio, Kuusankoski, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Maarianhamina, Mikkeli, Naantali, Nokia, Oulu, Pietarsaari, Pori, Porvoo, Raisio, Rauma, Riihimäki, Rovaniemi, Savonlinna, Seinäjoki, Siilinjärvi, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa ja Varkaus.

Aluehallintovirasto voi oma-aloitteisesti tai kunnan valtuuston esityksestä peruuttaa määräyksen. Aluehallintovirasto voi myös muuttaa määräyksen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut muutoksia, ehtoja ei ole noudatettu tai valvontaa ei ole hoidettu asianmukaisesti (virhemaksulain 2 § ja virhemaksuasetuksen 1 §).

Jos kunnallinen pysäköinninvalvonta järjestetään, kunnan on virhemaksulain 3 §:n

2 momentin mukaan asetettava kunnallinen pysäköinninvalvoja, jolla tulee pykälän 4 momentin mukaan olla tarpeellinen määrä apulaisia. Poliisipäällikkö ei toimi tällaisessa tapauksessa pysäköinninvalvojana, mutta kunnallinen pysäköinninvalvoja on pykälän 3 momentin mukaan pysäköinninvalvonnan yleistä järjestelyä koskeissa asioissa poliisilaitoksen päällikön johdon ja valvonnan alainen.

Valvonta-apulaisten tehtävä on virhemaksulain 4 §:n 1 momentin mukaan valvoa pysäköintiä ja antaa maksukehotuksia pysäköintivirheiden johdosta ja muutenkin toimia pysäköinninvalvojan ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Ajoneuvon kuljettaja on pykälän 2 momentin mukaan vaadittaessa velvollinen ilmoittamaan henkilöllisyytensä pysäköinninvalvojalle tai valvonta-apulaiselle sekä merkistä pysäyttämään ajoneuvon ja noudattamaan muutakin pysäköinninvalvontatehtävässä annettua merkkiä tai kehotusta.

Pysäköinninvalvojan kelpoisuusvaatimuksena on virhemaksuasetuksen 2 §:n 1 momentin mukaan oikeustieteen maisterin tai vastaava aiempi tutkinto. Jos kuitenkin kunnassa on asukkaita enintään 100 000, kelpoisuusvaatimuksena on alempi oikeustutkinto tai poliisipäällystökoulutus. Molemmissa tapauksissa edellytetään myös perehtyneisyyttä liikennekysymyksiin. Valvonta-apulaisten kelpoisuusvaatimuksena on virhemaksuasetuksen 2 §:n 2 momentin mukaan tehtävien hoitamiseen tarvittava liikennesääntöjen tuntemus.

Kuntalain (365/1995) 44 §:n 2 momentin mukaan tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 6 §:n 3 momentin mukaan virkasuhteeseen voidaan ottaa vain 18 vuotta täyttänyt henkilö.

Virhemaksulain 6 §:n mukaan valtio saa pysäköintivirhemaksut. Jos kuitenkin kunnallinen pysäköinninvalvonta on järjestetty, asianomainen kunta saa maksut riippumatta siitä, onko maksukehotuksen antanut poliisi vai kunnallinen pysäköinninvalvoja tai hänen apulaisensa. Kunta vastaa valvontatoimesta aiheutuvista kustannuksista kunnallisessa valvonnassa olevalla alueella.

Seuraamukset

Virhemaksulain 7 §:n mukaan pysäköintivirhemaksu on virheen laadusta riippumatta 10 euroa. Jos liikenteellisten syiden katsotaan niin vaativan, sisäasiainministeriön asetuksella voidaan kuitenkin korottaa maksun määrä 40 euroksi. Korotus voi koskea kuntaa tai kunnan tiettyä aluetta.

Jos kunta on jakanut alueensa vyöhykkeisiin tai osiin, joilla peritään erisuuruisia pysäköintimaksuja, voidaan vyöhykkeellä tai osalla, jolla pysäköintimaksu on suurin, pysäköintivirhemaksun korotuksen enimmäismäärä sisäasiainministeriön asetuksella ylittää enintään 10 eurolla. Suurin mahdollinen pysäköintivirhemaksu on siten 50 euroa.

Valtaosassa kunnista pysäköintivirhemaksu on 10 euroa. Sisäasiainministeriön antamassa asetuksessa (583/2010) pysäköintivirhemaksusta säädetään tarkemmin pysäköintivirhemaksujen suuruudesta niissä tapauksissa, joissa maksu ei ole 10 euroa. Maksujen suuruudet asetuksessa ovat 15, 20, 25, 30, 35, 40 ja 50 euroa. Korotus on kytketty kunnan alueeseen ja on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta sama koko kunnan alueella. Helsingissä, Lahdessa, Oulussa, Tampereella ja Turussa on kalleimmalla pysäköintimaksu-vyöhykkeellä tehdystä pysäköintivirheestä seuraamuksena 50 euron pysäköintivirhemaksu.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) 5 §:n mukaan tienpitoviranomainen tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta, jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle. Lähisiirrolla tarkoitetaan lain 2 §:n mukaan ajoneuvon siirtämistä sen sijaintipaikan välittömään läheisyyteen ja varastosiirrolla siirtämistä kunnan osoittamaan varastoon. Vastaavasti ajoneuvo voidaan siirtää, jos se on pysäköity yksityiselle alueelle tai maastoon, joskin siirtäminen edellyttää alueen omistajan tai haltijan perusteltua pyyntöä ja siirtämisestä huolehtii kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja.

Jos pysäköinnistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle, poliisi on velvollinen vii-

pymättä siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle, poliisi, tienpitoviranomainen tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa siirron viipymättä. Jos ajoneuvo on pysäköity pelastuslain 33 §:n vastaisesti, poliisi voi siirtää ajoneuvon viipymättä.

Virhemaksulain 5 §:n 2 momentin mukaan ilmeisen vähäpätöisestä pysäköintivirheestä voidaan antaa pysäköintivirhemaksun asemesta huomautus.

Vastuu seuraamuksesta

Virhemaksulain 8 §:n mukaan pysäköintivirhemaksu on virheen tehneen kuljettajan suoritettava. Auton ja moottoripyörän osalta maksusta on vastuussa myös se, joka virheen tapahtumisen aikaan oli ajoneuvon omistaja, tai hänen sijastaan se, jolle ajoneuvoja koskevaan rekisteriin tehdyn ilmoituksen mukaan on pysyvästi luovutettu ajoneuvon hallinta. Omistaja tai haltija kuitenkin vapautuu vastuusta saattaessaan todennäköiseksi, että ajoneuvo tuolloin oli ollut luvattomasti kuljettajan käytössä, taikka osoittaessaan, ettei hän muusta syystä ole velvollinen vastaamaan maksusta.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 10 §:n mukaan siirtokustannuksista vastaa ajoneuvon omistaja tai haltija. Jos kuitenkin ajoneuvo on ollut luvattomasti käytössä, kustannuksista vastaa sen kuljettaja. Ajoneuvoa ei tarvitse lain 11 §:n mukaan luovuttaa varastosta ennen kustannusten korvaamista. Jos omistaja tai haltija ei nouda ajoneuvoa varastosta 30 päivän kuluessa sen jälkeen, kun hänen on katsottava saaneen lainvoimaisesta siirtopäätöksestä tiedon, ajoneuvo siirtyy kunnan omistukseen.

Pysäköintivirhemaksun suorittaminen ja perintä

Virhemaksulain 9 §:n mukaan ajoneuvon kuljettajalle on annettava kirjallinen kehoitus suorittaa pysäköintivirhemaksu kahden viikon kuluessa kehotuksen antamispäivästä. Jollei kuljettajaa tavata, kehoitus voidaan kiinnittää ajoneuvoon näkyvälle paikalle. Jollei maksukehotusta ole voitu antaa edellä mainituilla tavoilla, maksusta vastuussa ole-

valle omistajalle tai haltijalle on annettava viipymättä tiedoksi kirjallinen maksukehoitus siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Maksumääräys on virhemaksulain 11 §:n mukaan annettava tiedoksi kuuden kuukauden kuluessa virheen tekopäivästä uhalla, että oikeus maksun saantiin raukeaa.

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2008 annettiin maksukehotuksia yhteensä 731 432, joista poliisin antamia oli 12 611. Eniten maksukehotuksia annettiin Helsingissä (231 743), Tampereella (73 862), Vantaalla (34 834), Turussa (32 287) ja Espoossa (29 504). Vuonna 2007 maksukehotuksia annettiin yhteensä 698 273, joista poliisin antamia oli 16 782. Vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 648 313 ja 19 147 sekä 642 325 ja 21 432 vuonna 2005.

Tiedot koskevat vain kuntia, joissa on kunnallinen pysäköinninvalvonta. Toisin sanoen muissa kunnissa annetut maksukehotukset eivät sisälly lukuihin. Luvuista ei myöskään ilmene, milloin kehoitus on annettu pysäköintivirheen johdosta ja milloin joutokäyntiä koskevan säännöksen rikkomisesta. Viimeksi mainittujen osuus kokonaisuudesta lienee kuitenkin vähäinen, arviolta 1–2 %. Esimerkiksi kunnalliset pysäköinninvalvojat arvioivat, että Helsingissä joutokäyntisäännöksen rikkomisesta annetaan vuosittain joitain satoja pysäköintivirhemaksuja ja Kuopiossa noin 20 000 maksusta 20–30 vuodessa.

Pysäköintivirheestä ja joutokäyntirikkomuksesta annettujen suullisten tai kirjallisten huomautusten määrästä ei ole saatavilla tilastotietoja.

Jollei maksua suoriteta kahden viikon kuluessa, pysäköintivirhemaksu on suoritettava virhemaksulain 10 §:n mukaan puolitoistakertaisena. Omistajalle tai haltijalle taikka, jos edellä mainitut eivät ole vastuussa maksun suorittamisesta, kuljettajalle annetaan kirjallinen maksumääräys tiedoksi siten kuin hallintolaissa säädetään korotetun maksun suorittamisesta viikon kuluessa. Erityisestä syystä pysäköinninvalvoja voi myöntää maksuaikaa (virhemaksulain 12 §).

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2008 annettiin maksumääräyksiä yhteensä 231 123. Maksumääräyksiä annettiin Helsingissä 74 446, Tampereella 23 768, Vantaalla 10 430, Turussa 11 352 ja Espoossa 10 401.

Maksumääräyksiä annettiin vuonna 2007 yhteensä 186 227, vuonna 2006 yhteensä 195 099 ja vuonna 2005 yhteensä 205 292.

Maksumääräys pannaan täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettuja säännöksiä (virhemaksulain 14 §:n 2 momentti). Ulosottoon menneitä maksumääräyksiä oli vuonna 2008 Tilastokeskuksen mukaan yhteensä 80 008, joista Helsingissä 25 663, Tampereella 8 561, Vantaalla 2 471, Turussa 4 345 ja Espoossa 2 296. Ulosottoon menneitä maksumääräyksiä oli vuonna 2007 yhteensä 76 729, vuonna 2006 yhteensä 83 111 ja vuonna 2005 yhteensä 86 806.

Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksessa tehdyn erillisselvityksen mukaan vuonna 2009 ulosottoperintään saapuneita pysäköintivirhemaksuasioita oli 90 173. Ulosottovelallisia oli näissä asioissa yhteensä 42 849, joista luonnollisia henkilöitä oli 38 616 ja oikeushenkilöitä 4 233.

Edelleen erillisselvityksen mukaan luonnollisen henkilöiden osalta pysäköintivirhemaksuasioita vuonna 2009 oli ulosottovelallista kohden seuraavasti: 24 712 velallisella oli ulosotossa 1 asia, 6 749 velallisella 2 asiaa, 2 667 velallisella 3 asiaa, 1 431 velallisella 4 asiaa, 870 velallisella 5 asiaa, 1 523 velallisella 6—10 asiaa, 372 velallisella 11—15 asiaa, 135 velallisella 16—20 asiaa, 83 velallisella 21—26 asiaa, 28 velallisella 26—30 asiaa ja 46 velallisella 31 tai useampi asia. Suurimmat asiamäärät velallista kohden olivat 72, 111 ja 123.

Erillisselvityksen mukaan oikeushenkilöiden osalta pysäköintivirhemaksuasioita vuonna 2009 oli ulosottovelallista kohden seuraavasti: 2 510 velallisella oli 1 asia, 725 velallisella 2 asiaa, 302 velallisella 3 asiaa, 179 velallisella 4 asiaa, 112 velallisella 5 asiaa, 298 velallisella 6—10 asiaa, 47 velallisella 11—15 asiaa, 17 velallisella 16—20 asiaa ja 43 velallisella 21 tai useampi asia. Suurimmat asiamäärät velallista kohden olivat 73, 77 ja 391.

Oikeussuojakeinot

Jos ajoneuvon omistaja, haltija tai kuljettaja katsoo maksukehotuksen, maksumääräyksen tai korotuksen aiheettomaksi, hän voi maksuajan kuluessa esittää vastalauseen pysäköinninvalvojalle (virhemaksulain 13 §:n 1 momentti). Myöhästynyt vastalause voidaan virhemaksulain 15 §:n nojalla tutkia, jos myöhästymiseen on erityinen syy ja vastalause on tehty niin pian kuin se on ollut mahdollista. Pysäköinninvalvojan on viivytyksettä ratkaistava asia sekä tarvittaessa poistettava kehotus, määräys tai korotus ja määrättävä suoritettu maksu palautettavaksi (virhemaksulain 13 §:n 2 momentti).

Helsingissä vastalauseita oli 9 755 ja maksukehotuksia 185 908 vuonna 2006, 11 012 ja 194 770 vuonna 2007 sekä 12 949 ja 231 817 vuonna 2008. Lahdessa vastalauseita oli 794 ja maksukehotuksia 17 061 vuonna 2006, 1 032 ja 22 021 vuonna 2007 sekä 1 095 ja 21 969 vuonna 2008. Kuopiossa luvut vastaavat luvut olivat 1 827 ja 20 754 vuonna 2006, 2 099 ja 23 986 vuonna 2007 sekä 2 027 ja 22 315 vuonna 2008. Mainittujen lukujen perusteella voidaan arvioida, että vastalauseita tehdään noin 4—9 %:ssa tapauksista.

Pysäköinninvalvojan vastalauseen johdosta antamaan päätökseen voidaan virhemaksulain 14 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Myöhästyneen valituksen tutkimisesta noudatetaan virhemaksulain 15 §:ää. Valitukseen on liitettävä todistus maksun suorittamisesta uhalla, että valitus jätetään tutkimatta.

Vaikka vastalauseita ei ole tehty tai vaikka maksua ei ole suoritettu, valitus tutkitaan hallinto-oikeudessa perustevalituksena. Perustevalituksesta säädetään nykyisin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 9—11 §:ssä. Lisäksi lain 21 §:ssä säädetään siitä, että perustevalitus voidaan tehdä niin kauan kuin oikeus maksun saantiin ei ole vanhentumisen johdosta menetetty.

Tilastokeskuksen mukaan hallinto-oikeuksissa ratkaistiin pysäköintivirhemaksua koskevia asioita 925 vuonna 2003, 1 062 vuonna 2004, 935 vuonna 2005, 1 115 vuonna 2006 ja 747 vuonna 2007.

Hallinto-oikeuden päätöksestä ei saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen (virhemaksulain 14 §:n 1 momentti).

Ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 13 §:n mukaan muutoksenhausta mainitussa laissa tarkoitettuun päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996). Muutosta haetaan hallinto-oikeudessa. Muutoksenhaku voi koskea siirtopäätöksen perustetta ja korvattavia kustannuksia (HE 78/2008 vp s. 25).

Yksityinen pysäköinninvalvonta

Joitain vuosia on toiminut yksityisiä yrityksiä, jotka ovat valvoneet kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella pysäköintiä yksityisillä alueilla. Tietävästi myös kiinteistön omistaja tai haltija on joissain tapauksissa huolehtinut valvonnasta. Pysäköimistä koskevista kielloista ja rajoituksista yksityisellä alueella on ilmoitettu kilvillä. Kun ajoneuvo on tullut yksityiselle alueelle, on katsottu, että kuljettajan ja kiinteistön omistajan tai haltijan taikka sen, jolle oikeus pysäköinninvalvontaan on siirretty, välille on syntynyt kuljettajan käyttäytymiseen perustuva sopimus, niin sanottu reaalisopimus. Kuljettajan on katsottu alueelle saapuessaan hyväksyneen pysäköintiä koskevat ehdot. Kieltojen ja rajoitusten vastaisesta menettelystä on kiinnitetty autoon loma- tai sanotusta valvontamaksusta, jota voidaan luonnehtia sopimussakoksi tai joissain tapauksissa myös vahingonkorvaukseksi. Valvontamaksu on käytännössä ollut suuruudeltaan sama kuin vastaavalla alueella määrättävä pysäköintivirhemaksu tai sitä alaisempi.

Yksityisestä pysäköinninvalvonnasta ei ole erityisiä säännöksiä. Tapauksia on arvioitu yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden kannalta. Korkein oikeus on ratkaisussaan 2010:23 hyväksynyt edellä selostetun reaalisopimusmallin. Kuluttajariitalautakunta on käsitellyt yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevia riitaisuuksia.

2.2 Ulkomaiden lainsäädäntö

Mietinnössä ”Pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudistaminen” (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 16/2010) on katsaus pysäköinninvalvonnan sääntelyyn Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Irlannissa ja Belgiassa. Lisäksi eräiden valtioiden pysäköintivirheen johdosta tapahtuvaa ajoneuvon siirtämistä koskevia säännöksiä on käsitelty hallituksen esityksessä laeiksi ajoneuvon siirtämisestä ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 78/2008 vp).

2.3 Nykytilan arviointi

Vaikka julkista pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön perusratkaisut ovat edelleen kestäviä, on ilmeinen tarve pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön kokonaisuudistukselle, kun otetaan huomioon oikeudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys, kuten ajoneuvomäärän kasvaminen ja asumisen tiivistyminen joillain paikkakunnilla, joista on seurannut pysäköintipaikkojen suhteellinen väheneminen ja pysäköintivirheiden lisääntyminen.

Pysäköinninvalvontaa koskevaa lainsäädäntöä ei ole kokonaisuutena tarkasteltu sen säätämisen jälkeen eli sitten vuoden 1970. Lakiin on tehty lähinnä muiden lainmuutosten edellyttämiä teknisiä tarkistuksia. Virhemaksulakiin tehtyt muutokset ovat joissain tapauksissa johtaneet lainsäädännön tulkinanvaraisuuteen ja myös aukollisuuteen. Eräät virhemaksulain ja etenkin sen nojalla annetun virhemaksuasetuksen säännökset ovat vanhentuneet. Lisäksi eräät nykyisin asetukseen sisältyvät säännökset tulisi olla laissa.

Lainsäädännön keskeisissäkin osissa on epäselvyyksiä. Erilaisia tulkintoja on esitetty siitä, voiko julkinen pysäköinninvalvonta toimia yksityisellä alueella ja onko tälle joitain erityisiä edellytyksiä, kuten yksityisen kiinteistön edustajan pyyntö tai valtuutus.

Seuraamusten osalta on esitetty, etteivät nykyiset seuraamukset ole riittäviä ehkäisemään väärinpysäköintejä. Pysäköintivirhemaksu ei ole riittävän ankara, etenkin kun yhdestä pysäköintivirheestä voi seurata vain

yksi virhemaksu. Joissain tapauksissa rengaslukon on katsottu voivan olla toimiva keino puuttua pysäköintivirheisiin.

Pysäköintivirhemaksun määräämisjärjestelmä vaikuttaa vanhentuneelta ja jossain määrin työläältä. Nykyinen menettely, jossa valvonta-apulainen antaa maksukehotuksen ja, jollei kehotusta noudateta, pysäköinninvalvoja antaa maksumääräyksen, vaikuttaa tarpeettoman kankealta ja suuritöiseltä. Esimerkiksi joukkoliikenteen tarkastusmaksu tai rikesakko määrätään ilman tällaista kaksivaiheista menettelyä.

Kohtuuttomana voidaan joissain tapauksissa pitää sitä, että jollei pysäköintivirhemaksua suoriteta kahdessa viikossa maksukehotuksen antamisesta, maksu on suoritettava puolitoistakertaisena.

Oikeussuojakeinona toimiva vastalausemenettely on vanhahtava ja muihin vastaaventyypisiin järjestelmiin verrattuna erityislaatuinen. Ongelmallinen on myös vaatimus maksun suorittamisesta sen edellytyksenä, että hallinto-oikeus tutkisi asian, vaikka käytännössä hallinto-oikeus maksun laiminlyömistapauksissa tutkiikin muutoksenhaun perustevalituksena. Ehdoton muutoksenhakukielto hallinto-oikeuden pysäköintivirheasiassa antamaan ratkaisuun ei myöskään vaikuta välttämättömältä, koska näissäkin asioissa esiintyy kysymyksiä, joista olisi perusteltua saada korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätös.

Virhemaksulain 1 §:n soveltamisalaa koskevaan säännökseen on jälkikäteen lisätty mahdollisuus antaa pysäköintivirhemaksu tarpeetonta moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä koskevan säännöksen vastaisesta menettelystä. Virhemaksulakia ei ole muilta osin tarkennettu, eikä myöskään asiaa koskevassa hallituksen esityksessä (10/1991 vp) ole lain muiden säännösten soveltuvuutta selvitetty. Laki on tältä osin varsin aukollinen, koska siitä ei esimerkiksi suoraan ilmene virhemaksun suuruus.

Voimassa olevassa laissa ei ole yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevia säännöksiä, vaan toiminta rakentuu yleisten periaatteiden ja oikeuskäytännön varaan. Ennakkopäätöksiä yksityisestä pysäköinninvalvonnasta on annettu toistaiseksi yksi (KKO 2010:23). Oikeustila selventyisi merkittävästi, jos yksityi-

sestä pysäköinninvalvonnasta annettaisiin erityiset säännökset. Lainsäädäntöä voidaan pitää tarpeellisena yhtäältä yksityiseksi alueeksi katsovan kiinteistön omistajan ja haltijan sekä muun yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoittavan ja toisaalta pysäköijän kannalta. Laissa olisi säädettävä yksityisen pysäköinninvalvonnan edellytyksistä ja seuraamuksista sekä oikeusturvakeinoista. Lisäksi laissa olisi tarpeen säädellä julkisen ja yksityisen pysäköinninvalvonnan välisestä suhteesta.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Esityksen tavoitteet

Esitykseen sisältyvällä pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksella pyritään muodostamaan johdonmukainen ja tarkoituksenmukainen lainsäädäntökokonaisuus, joka täyttää nykyaikaiselta lainsäädännöltä edellytetyt tarkkuuden ja selkeyden vaatimukset.

Julkista pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädäntöuudistuksen tavoitteena on toimia ennaltaehkäisevästi siten, että pysäköintiin liittyvät rikkeet vähenisivät. Tähän myötävaikuttaisi pysäköintivirhemaksun korottaminen, jotta maksu toimisi aiempaa paremmin preventiivisenä keinona. Pysäköintivirhemaksun ja ajoneuvon siirtämisen lisäksi pysäköintivirheeseen voitaisiin puuttua myös uudella keinolla eli rengaslukolla, joka olisi vaihtoehto ajoneuvon siirtämiselle. Rengaslukon käyttäminen paitsi lisäisi viranomaisen harkintavallassa olevia keinoja puuttua pysäköintivirheeseen, myös näkyvänä seuraamuksena toimisi ennalta ehkäisevässä tarkoituksessa.

Lakiin otettaisiin uusi peruste siirtää ajoneuvo tai kiinnittää siihen rengaslukko pysäköintivirheen johdosta. Esityksen mukaan mainitut keinot olisivat käytettävissä, jos ajoneuvolla on tehty viisi pysäköintivirhettä, joista määrättyt lainvoimaiset pysäköintivirhemaksut olisivat maksamatta. Uudella perusteella pyritään erityisesti puuttumaan sellaisiin tapauksiin, joissa henkilö osoittaa piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä tekemällä jatkuvasti pysäköintivirheitä. Uusi

laki antaisi yleisestikin mahdollisuuden entistä tehokkaampaan pysäköinninvalvontaan.

Ajoneuvon kuljettajan sekä omistajan ja haltijan asemaa parannettaisiin pidentämällä maksuaikaa ja luopumalla maksun korottamisesta puolitoistakertaiseksi viivästysseuraamuksena, ja asettamalla viivästysseuraamukseksi kiinteä 12 euroa. Lakiin otettaisiin säännös siitä, että jos virhe on vähäinen tai anteeksiannettava, toimenpiteistä voitaisiin luopua. Muutoksenhakujärjestelmää selkiytettäisiin ja muutoksenhakumääräaika pidennettäisiin. Muutoksenhakukielto hallinto-oikeuden päätöksestä poistettaisiin.

Yksityisen pysäköinninvalvonnan osalta oikeustilaa selvennettäisiin säätämällä tällaisesta valvonnasta laissa. Uusi lainsäädäntö toimisi osaltaan ennaltaehkäisevästi ja mahdollistaisi entistä tehokkaamman puuttumisen väärinpysäköintiin.

Uusi lainsäädäntö antaisi yksityisellä alueella olevan kiinteistön omistajalle tai haltijalle entistä paremmat mahdollisuudet päättää kiinteistön käyttämisestä ja puuttua kiinteistön väärinkäyttöön. Kiinteistön omistajan tai haltijan valinnassa olisi, turvautuisiko hän julkiseen vai yksityiseen pysäköinninvalvontaan.

Ajoneuvon kuljettajan sekä omistajan ja haltijan aseman turvaamiseksi laissa säädettäisiin yksityisen pysäköinninvalvonnan edellytyksistä. Pysäköintiä koskevat ehdot ja maksuseuraamus olisi ilmoitettava selvästi havaittavalla ja yksiselitteisellä tavalla. Maksua koskevaan vaatimukseen sisällytettävistä tiedoista säädettäisiin niin, että asianomainen henkilö saisi riittävät tiedot oikeusasemaansa vaikuttavista seikoista ja pystyisi arvioimaan maksuseuraamuksen aiheellisuutta. Jos asia olisi riitainen tai maksua ei suoritettaisi vapaaehtoisesti, asia voitaisiin käsitellä käräjäoikeudessa riita-asioista säädettyssä järjestyksessä.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Julkisen pysäköinninvalvonnan ala

Pysäköinninvalvonnasta huolehtisivat edelleen poliisi sekä poliisin ohella kunnallinen pysäköinninvalvonta, jos sellainen on järjestetty. Kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta

huolehtisi edelleen kunnallinen pysäköinninvalvoja. Käytännön valvonnasta huolehtisivat pysäköinninvalvojan alaisuudessa pysäköinnintarkastajat, joiksi nykyisten valvontapulaisten nimikkeet muutettaisiin.

Pysäköintivirhemaksu voitaisiin edelleen määrätä pysäyttämistä, pysäköintiä tai pysäköintikiekon käyttöä koskevan säännöksen tai määräyksen vastaisesta menettelystä. Lisäksi pysäköintivirhemaksu voitaisiin määrätä joutokäyntiä koskevan säännöksen vastaisesta menettelystä.

Esityksen mukaan kunnallista pysäköinninvalvontaa suorittava viranhaltija voisi antaa pysäköintivirhemaksun myös silloin, kun pysäköintivirheestä on aiheutunut tai voinut aiheutua vakavaa vaaraa tai haittaa. Voimassa olevan virhemaksulain 5 §:n 1 momentin mukaan tällaisissa tapauksissa ei anneta maksumääräystä vaan virheestä tulee ilmoittaa poliisille. Lisäksi pysäköintivirhemaksu voitaisiin antaa pelastuslain 33 §:n 2 momentin vastaisesta pysäköimisestä pelastustielle.

Muutosehdotuksen taustalla on se, että poliisi ei välttämättä aina saavu ilmoituksesta huolimatta pysäköintivirheen tekopaikalle kiireellisempien tehtävien vuoksi. Toisaalta ajoneuvon siirtäminen ei ole välttämättä perusteltua ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 §:n 3 tai 4 momentin perusteella. Jotta välttyttäisiin siltä epätoivottavalta tilanteelta, että virhe on laadultaan sellainen, että siitä ei määrätä pysäköintivirhemaksua eikä muukaan seuraamus tule kysymykseen, on perusteltua laajentaa pysäköintivirhemaksun käyttöalaa.

Vaikka laissa ei enää säädettäisikään kuvastusta ilmoitusvelvollisuudesta, estettä ei kuitenkaan olisi jättää pysäköintivirhemaksu määräämättä ja ilmoittaa pysäköintivirheestä poliisille.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan viranomainen voi siirtää yksityiselle alueelle virheellisesti pysäköidyn ajoneuvon alueen omistajan tai haltijan perustellusta pyynnöstä. Kun kiinteistön omistaja tai haltija voi tieliikennelain 28 §:n 3 momentin mukaan päättää pysäköinnistä yksityisellä alueella, on perusteltua, että hänen päätösvaltansa koskee ajoneuvon siirtämisen lisäksi myös tässä laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin turvautumista. Siksi pysä-

köintivirhemaksua ei saisi määrätä eikä rengaslukkoa käyttää ilman kiinteistön omistajan tai haltijan pyyntö tai valtuutusta. Omistaja tai haltija voisi pyytää yksittäisessä tapauksessa poliisilta tai kunnallista pysäköintinvalvontaa suorittavalta henkilöltä pysäköintivirheeseen puuttumista. Selvyyden vuoksi mainittaisiin myös, että puuttuminen voisi perustua valtuutukseen. Se voisi olla aivan yleinen, mutta estettä ei olisi ottaa valtuutukseen tarkempia ehtoja sen laajuudesta. Jos kiinteistön omistaja tai haltija on siirtänyt oikeuden valvoa pysäköintiä toiselle, tällä olisi oikeus vastaavasti esittää pyyntö tai antaa valtuutus.

Pysäköintivirhemaksu

Eri maissa on yleisesti käytössä kolmen tyyppisiä seuraamuksia pysäköintivirheestä: rahamääräinen seuraamus, ajoneuvon siirtäminen ja rengaslukko. Näistä Suomessa on käytössä maksuseuraamus ja ajoneuvon siirtäminen. Pysäköintivirhemaksu on ja olisi edelleen ensisijainen seuraamus pysäköintivirheestä.

Pysäköintivirhemaksun suuruus on 10–50 euroa Vakavaa vaaraa tai haittaa aiheuttavasta pysäköinnistä tai pysäyttämisestä säädetään rangaistus liikenteen vaarantamisesta (rikoslain 23 luvun 1 §). Sovellettavaksi voisi tulla myös liikennerikkomusta koskeva tieliikennelain 103 § taikka pysäköintivirheitä koskevat rikesakkorikkomuksista annetun asetuksen (610/1999) 4 tai 9 §. Ensiksi mainitussa pykälässä säädetään moottorittoman ajoneuvon kuljettajan rikkomuksista, joista määrätään 20 euron rikesakko. Toiseksi mainitussa pykälässä säädetään moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan liikennemerkin vastaisesta menettelystä, josta määrätään 50 euron rikesakko.

Poliisin niin sanotun sakkokäsikirjan mukaan normaalipäiväsakko pysäyttämistä tai pysäköintiä koskevasta rikkeestä on 10 päiväsakkoa (Käsikirja seuraamuksen määräämisestä rangaistusmääräys- ja rikesakkomenettelyssä, sisäasiainministeriön poliisiosasto). Sakkokäsikirjan mukaan pelastuslain 33 §:n 2 momentin vastaisesta pysäköinnistä pelastustielle seuraamuksena on normaalisti

8 päiväsakkoa. Päiväsakon alin rahamäärä on päiväsakon rahamäärästä annetun asetuksen (609/1999) 5 §:n mukaan 6 euroa. Sakkokäsikirjan mukaan rikesakkoa ei määrätä pysäyttämistä tai pysäköintiä koskevien säännösten vastaisesta menettelystä. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että joukkoliikenteen tarkastusmaksu on 80 euroa.

Pysäköintivirhemaksun suuruutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota seuraamusjärjestelmän johdonmukaisuuteen. Kuten edellä on todettu, pysäköintivirhemaksu voitaisiin määrätä myös sellaisista rikkomuksista, joista nykyisin seuraamuksena on ainakin periaatteessa sakkoa. Tämä puoltaa virhemaksun rahamäärän korottamista. Ankarampi seuraamus on myös omiaan vaikuttamaan ehkäisevästi pysäköintivirheisiin.

Pysäköintivirhemaksu ehdotetaan korotettavaksi 20 euroon. Maksun vähimmäismäärän korottamiselle on perusteet edellä mainittujen syiden vuoksi myös siksi, että maksun suuruus on säilynyt asiallisesti ennallaan vuodesta 1991, joten rahanarvon muuttumisista ei ole korotuksin otettu huomioon. Lisäksi korotusta voidaan puoltaa sillä, että lievimmistä ajoneuvoon liittyvistä rikkomuksista on seuraamuksena 20 euron rikesakko.

Laissa säädettyä 20 euron pysäköintivirhemaksua voitaisiin edelleen korottaa ministeriön asetuksella. Lähtökohtaisesti pysäköintivirhemaksua voitaisiin korottaa 60 euroon asti. Jos kunnan alue on jaettu vyöhykkeisiin tai osiin, joilla peritään erisuuruisia pysäköintimaksuja, kalleimmalla alueella tehdystä pysäköintivirheestä voitaisiin maksu korottaa 80 euroon.

Nykyisin pysäköintivirheestä määrätään yksi pysäköintivirhemaksu riippumatta pysäköintivirheen ajallisesta kestosta. Tämän vuoksi saattaa olla jopa kannattavaa pysäköidä auto maksulliselle paikalle ja jättää pysäköintimaksut maksamatta. Ehdotuksella on tarkoitus puuttua erityisesti tarkoituksellisiin tai piittaamattomuudesta tehtyihin pysäköintivirheisiin, koska voidaan lähteä siitä, että kun ajoneuvo on tarkoitus pysäköidä pidemmäksi aikaa, kuljettajan tulee kiinnittää erityistä huomiota pysäköinnin luovallisuuteen. Pitkäkestoista väärinpysäköintiä voidaan yleisestikin pitää moitittavampana kuin lyhytkestoista pysäköintivirhettä. Toisaalta ku-

ten edellä on todettu, pysäköintivirhemaksun rahamääriä ehdotetaan korotettavaksi. Kokonaisuuraamus yhdestä pysäköintivirheestä ei saa muodostua kohtuuttomaksi. Tästä syystä esitetään, että jatkuvasta pysäköintivirheestä voitaisiin määrätä enintään kolme pysäköintivirhemaksua.

Voimassa olevasta laista ei suoraan ilmene, kuinka suuri on joutokäyntirikkomuksesta määrättävä pysäköintivirhemaksu. Lakia on tulkittu niin, että pysäköintivirhemaksu joutokäyntirikkomuksesta on suuruudeltaan sama kuin vastaavalla alueella tehdystä pysäköintivirheestä määrättävä pysäköintivirhemaksu, toisin sanoen 10—50 euroa. Koska joutokäyntirikkomuksesta voidaan määrätä rikesakkorikkomuksista annetun asetuksen mukaan 35 euron suuruinen rikesakko, on seuraamusjärjestelmän johdonmukaisuuden kannalta perusteltua, ettei maksuseuraamus ole ankarampi kuin vastaavasta teosta seuraava rangaistus. Siksi laissa säädettäisiin siitä, että pysäköintivirhemaksu olisi suuruudeltaan sama kuin vastaavalla alueella tehdystä pysäköintivirheestä määrättävä maksu, kuitenkin enintään 35 euroa. Laissa säädettäisiin soveltamiskäytännön yhtenäistämiseksi myös siitä, että jos samalla teolla on tehty pysäköintivirhe ja joutokäyntirikkomus, molemmista määrättäisiin pysäköintivirhemaksu.

Rengaslukko ja ajoneuvon siirtäminen

Utenua puuttumiskeinona pysäköintivirheeseen ehdotetaan rengaslukkoa. Rengaslukolla tarkoitetaan ajoneuvoon kiinnitettävää laitetta, joka estäisi auton liikuttamisen. Rengaslukko voidaan rinnastaa ajoneuvon varastosiiroon siinä suhteessa, että molemmissa tapauksissa ajoneuvon käyttäminen estetään.

Rengaslukkoa voidaan pitää varsin tehokkaana keinona puuttua pysäköintivirheeseen. Rengaslukon käyttämismahdollisuus on omiaan vaikuttamaan ennalta ehkäisevästi. Rengaslukon pelotevaikutus perustuisi siihen, että rengaslukon käyttäminen tehokkaasti estää ajoneuvon käyttämisen ja on yleisön nähtävissä. Rengaslukon käyttämisestä luonnollisesti seuraa myös, että samalla ajoneuvolla ei voi tehdä uusia pysäköintivirheitä ennen lukon irrottamista.

Toisaalta rengaslukon käyttäminen yleisesti pysäköintivirheen seuraamuksena ei vaikuta perustellulta, koska se voisi olla usein suhteettoman ankara seuraamus yksittäisestä pysäköintivirheestä. Siksi rengaslukko olisi käytettävissä silloin, kun ajoneuvo voitaisiin siirtää ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyillä perusteilla. Momenteissa säädetään ajoneuvojen siirtämisestä sellaisen pysäköintivirheen perusteella, joka ei aiheuta vaaraa liikenneturvallisuudelle. Rengaslukkoa ei luonnollisestikaan tule käyttää tapauksissa, joissa ajoneuvo sijaitsee liikennettä vaarantavalla paikalla tai haittaa liikennettä.

Edellä mainitun lain 5 §:n 1 ja 2 momentin mukaan ajoneuvon siirto on mahdollinen aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua pysäköintivirheen alkamisesta. Aikarajasta on käytännössä seurannut se, että on joukko, joka tekee jatkuvasti pysäköintivirheitä ja jättävät pysäköintivirhemaksut maksamatta. Ajoneuvon siirtäminen ei kuitenkaan käy päinsä, koska pysäköintivirheen tekijät siirtävät itse ajoneuvoaan ennen kuin sen siirtäminen on mahdollista. Lisäksi on niitä, jotka tekevät paljon muunlaisia pysäköintivirheitä ja jotka jättävät virhemaksun maksamatta.

Edellä jaksossa 2.1 on tehty selkoa Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksessa tehdystä erilliselvityksestä, josta ilmenee, kuinka paljon ulosottoperintään saapui pysäköintivirhemaksuasioita vuonna 2009 ja kuinka monta asiaa oli vireillä velallista kohden.

Selvityksen mukaan ulosotossa oli velallisia luonnollisia henkilöitä 38 616, joista 3 057 velallisella oli ulosottoperintään saapunut viisi tai useampi pysäköintivirhemaksuasiasia. Vastaavat luvut oikeushenkilöiden osalta olivat 4 233 ja 517. Yhteensä siten oli 3 574 velallista, joilla oli mainitulla tavalla viisi tai useampi asia ulosottoperinnässä. Luvusta ei ilmene, onko velallisella ulosottoperinnässä muina vuosina saapuneita asioita. Toisaalta koska luvut ovat velalliskohtaisia, niistä ei ilmene, onko pysäköintivirhemaksuun johtanut pysäköintivirhe tehty aina samalla ajoneuvolla. Luvuista ei myöskään ilmene, milloin pysäköintivirhemaksu on määrätty joutokäyntirikkomuksen perusteella. Näiden osuus lienee kuitenkin vähäinen, sillä

kuten edellä on arvioitu, joutokäyntirikkomusten perusteella määrätyt virhemaksut ovat murto-osa kokonaismäärästä. Joka tapauksessa varsin huomattava määrä henkilöitä tekee useita pysäköintivirheitä ja jättää pysäköintivirhemaksun maksamatta. Voidaan myös olettaa, ettei tässä henkilöryhmässä tai perintään saapuneiden pysäköintivirhemaksujen määrässä ole tapahtunut vuosittain kovin suuria muutoksia.

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että ajoneuvo voitaisiin siirtää tai siihen kiinnittää rengaslukko kahden vuorokauden aikarajasta riippumatta, jos ajoneuvon omistajalla tai haltijalla on maksamatta viisi samalla ajoneuvolla tehdystä pysäköintivirheestä määrättyä pysäköintivirhemaksua. Säännöksellä pyritään ehkäisemään edellä kuvattua menettelyä. Tällaisissa tapauksissa on myös perusteltua aihetta olettaa, että ajoneuvon omistaja tai haltija systemaattisesti osoittaa piittaamattomuutta lain kieltoja ja käskyjä kohtaan. Ajoneuvon siirtäminen varastoon tai rengaslukon käyttö estää uusien rikkeiden tekemisen, kunnes maksut ja siirtämisestä tai lukon käyttämisestä aiheutuneet kustannukset on suoritettu. Viiden maksamattoman pysäköintivirhemaksun edellyttäminen puolestaan turvaa sitä, että säännös ei muodostu kohtuuttomaksi, koska seuraamus kohdistuisi vain kaikkein räikeimpiin tapauksiin. Koska pysäköintivirhemaksua määrättäessä on vain rajoitetut mahdollisuudet saada selvitystä virheen tekijästä ja hänen omistamistaan ajoneuvoista, edellytettäisiin, että virheet on tehty samalla ajoneuvolla.

Rengaslukko irrottaisiin sen jälkeen, kun lukon käyttämisestä aiheutuneet kustannukset ja maksamattomat pysäköintivirhemaksut olisi suoritettu. Vastaavasti kuin on asianlaita ajoneuvojen siirtämisen osalta, kunta voisi ulkoistaa rengaslukon kiinnittämistä ja sen irrottamista koskevat käytännön toimenpiteet esimerkiksi jonkin yrityksen huolehdittavaksi. Rengaslukkoa koskevat päätökset voisi tehdä luonnollisesti vain viranomainen. Ajallisesti rengaslukon irrottaminen voitaisiin järjestää vastaavalla tavalla kuin ajoneuvon luovuttaminen varastosiirron jälkeen. Lähtökohtana on, että rengaslukko irrotettaisiin virka-aikana, mutta luonnollisesti on mahdollista järjestää ajallisesti kattavampi palvelu.

Muilla kuin edellä mainituilla henkilöillä ei olisi oikeutta irrottaa rengaslukkoa. Teko tulisi rangaistavaksi omaisuutta koskevan viranomaiskiellon rikkomisena, kun viranomaisen kieltää ajoneuvon siirtämisen muualle (rikoslain 16 luvun 10 §:n 1 momentin 3 kohta). Rengaslukon irrottaminen väkivalloin voisi tulla myös arviotavaksi vahingontekorikoksena (rikoslain 35 luku).

Menettely ja oikeussuojakeinot

Ehdotuksen mukaan luovuttaisiin menettelystä, jossa ensiksi annetaan maksukehotus ja sen jälkeen täytäntöönpanokelpoinen maksuvaatimus. Pysäköinnintarkastaja antaisi täytäntöönpanokelpoisen päätöksen pysäköintivirhemaksusta.

Vanhahtava vastalausemenettely korvattaisiin niin, että pysäköintivirhemaksua ja rengaslukkoa koskesta päätöksestä voitaisiin tehdä oikaisuvaatimus pysäköinninvalvojalle. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä voitaisiin valittaa hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden ratkaisua koskevasta muutoksenhakukiellosta luovuttaisiin. Muutosta voitaisiin hakea korkeimmassa hallinto-oikeudessa, jos se myöntää valitusluvan. Myös perustevalitus olisi edelleen mahdollinen.

Yksityinen pysäköinninvalvonta

Kiinteistön omistajalla tai haltijalla on oikeus määrätä kiinteistön käytöstä. Tieliikennelain 28 §:n 3 momentin mukaan pysäköiminen yksityisellä alueella on ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa kielletty. Kiinteistön omistaja tai haltija voi myös sallia pysäköinnin määräämillään ehdoilla.

Voimassa olevassa oikeudessa ei säädetä kiinteistön omistajan tai haltijan oikeudesta valvoa pysäköintiä kiinteistöllä. Käytännössä tämä voinut tarkoittaa sitä, että kiinteistön omistaja tai haltija on kääntynyt pysäköinninvalvonnasta huolehtivan viranomaisen puoleen, joka on voinut puuttua kiellon tai ehdon vastaiseen pysäköintiin pysäköintivirhemaksulla tai siirtämällä ajoneuvo.

Edellä jaksossa 2.1 kuvatulla tavalla on joi-
tain vuosia toiminut yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoittavia yrityksiä, joiden asiak-

kaina on ollut muun muassa kauppakeskuk-
sia ja virastoja. Liiketoiminnan taustalla on
ollut näkemys siitä, että julkinen pysäköin-
ninvalvonta ei ole toiminut riittävän tehok-
kaasti, koska julkinen pysäköinninvalvonta
on valvonut ensisijaisesti pysäköimistä katu-
jen varsilla ja vastaavilla alueilla ja jättänyt
esimerkiksi kauppakeskusten parkkipaikko-
jen ja virastojen pihojen valvonnan toissijai-
seksi. Tällaisilla alueilla henkilökunnan tai
kiinteistöllä lyhytaikaisesti asioiville henki-
löille varattuja paikkoja on saatettu käyttää
kiinteistön omistajan tai haltijan asettamien
ehtojen vastaisesti.

Viranomaisvoimavarat eivät välttämättä riit-
tä siihen, että luvaton pysäköintiä valvottai-
siin tehokkaasti ja rikkomuksista määrättäi-
siin asianmukaiset seuraamukset. Tästä saat-
taa seurata, että asetettujen ehtojen vastaista
pysäköintiä ei mielletä kielletyksi tai, vaikka
toiminta mielletäisiin kielletyksi, tosiasi-
allisesti väärinpysäköintiä ennalta ehkäisevää
vaikutusta ei pysäköintijärjestelyillä saavute-
ta. Siten kiinteistön omistajan tai haltijan oi-
keutta määrätä omaisuudestaan saatetaan
loukata ja haitata kiinteistöllä asianmukaises-
ti liikkuvia henkilöitä ja harjoitettua toimin-
taa. Väärinpysäköinti saattaa jossain tapauk-
sissa jopa uhata turvallisuutta, jos henkilöi-
den tai ajoneuvojen liikkuminen vaaratilan-
teessa estyy tai vakavasti vaikeutuu.

Esityksessä ehdotetaan oikeustilan selven-
tämiseksi, että yksityisellä alueella tai maas-
tossa voitaisiin järjestää yksityinen pysä-
köinninvalvonta, josta huolehtisi kiinteistön
omistaja tai haltija. Oikeus pysäköinninval-
vontaan voitaisiin siirtää myös kolmannelle.
Luonnollisestikaan velvollisuutta yksityisen
pysäköinninvalvonnan järjestämiseen ei kiin-
teistön omistajalla tai haltijalla olisi. Yksityi-
sestä pysäköinninvalvonnasta olisi tehtävä
ilmoitus aluehallintovirastolle. Kysymystä on
käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisten perus-
telujen jaksossa 4.

Pysäyttämistä, pysäköimistä tai pysäköinti-
kiekon käyttämistä koskevan säännöksen tai
määräyksen vastaisesta menettelystä voitai-
siin veloittaa valvontamaksu, joka ei saisi ol-
la rahamäärältään suurempi kuin vastaavalla
alueella tehdystä pysäköintivirheestä määrät-
tävä pysäköintivirhemaksu. Samasta jatku-
vasta luvattomasta pysäköinnistä voitaisiin

veloittaa enintään kolme valvontamaksua.
Valvontamaksun veloittaminen edellyttäisi,
että kiello tai määräys sekä valvontamaksu
luvattoman pysäköinnin seurauksena ilmoit-
tettaisiin yksiselitteisellä ja selvästi havaitta-
valla tavalla.

Valvontamaksu ei olisi suoraan rinnastetta-
vissa pysäköintivirhemaksuun tai muuhun
julkisoikeudelliseen seuraamukseen. Valvon-
tamaksua voidaan pitää sopimusrikkomuk-
seen perustavana yksityisoikeudellisena seu-
raamuksena, sopimussakkona. Valvontamak-
su olisi siten yksityisoikeudellinen saatava.
Jos valvontamaksusta syntyy riita, sen käsit-
telisi viime kädessä kärjäoikeus riita-
asioissa säädetyssä järjestyksessä. Jos kysy-
myksessä olisi kuluttajansuojalainsäädännös-
sä tarkoitettu kuluttajan ja elinkeinonharjoit-
tajan välinen oikeussuhde, asia voitaisiin
saattaa kuluttajariitalautakunnan tutkittavak-
si.

Valvontamaksu ei myöskään olisi sellaise-
naan täytäntöönpanokelpoinen. Jos valvon-
tamaksua ei suoriteta vapaaehtoisesti, on nos-
tettava velkomuskanne kärjäoikeudessa,
jonka antama maksutuomio on täytäntöön-
pantavissa siten kuin riita-asiassa annetut
tuomiot yleensäkin.

Julkisen ja yksityisen pysäköinninvalvonnan
välinen suhde

Ehdotuksen lähtökohtana on, että poliisilla
ja kunnallisella pysäköinninvalvonnalla on
yleinen lakiin perustuva oikeus määrätä jul-
kisoikeudellisia pysäköintivirhemaksuja riip-
pumatta siitä, onko virhe tehty tiellä tai
maastossa. Myöskään sillä ei olisi lähtökoh-
taisesta merkitystä, että virhe on tehty yksi-
tyisellä alueella. Koska julkinen pysäköin-
ninvalvonta perustuu lakiin, erityisiä ilmoi-
tuksia mahdollisuudesta määrätä pysäköinti-
virhemaksu tai muista vastaavista seikoista ei
ole tarpeen tehdä.

Mainittua toimivaltaa kuitenkin rajoittaisi
se, että yksityisellä alueella tai maastossa
tehdystä pysäköintivirheestä määrättäisiin
pysäköintivirhemaksu vain kiinteistön omis-
tajan tai haltijan taikka sen, jolle on siirretty
oikeus valvoa pysäköintiä kiinteistöllä,
pyynnöstä tai valtuutuksin.

Tietyissä tapauksissa yksityisellä ja julkisella pysäköinninvalvonnalla olisi rinnakkainen toimivalta. Yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoittava taho voisi veloittaa luvattomasta pysäköinnistä valvontamaksun. Yksityisellä alueella tai maastossa tapahtuva pysäköinti ja luvattomasta pysäköinnistä asetettava valvontamaksu perustuisivat ajoneuvon kuljettajan ja kiinteistön omistajan tai haltijan taikka sen, jolle on siirretty oikeus valvoa pysäköintiä kiinteistöllä, väliseen niin sanottuun reaalisopimukseen siten kuin yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevassa laissa säädettäisiin. Tämän vuoksi valvontamaksu tulisi kysymykseen vain, jos pysäköintiä koskevat ehdot ja mahdollisuus veloittaa valvontamaksu olisi selvästi ilmoitettu. Jollei näin olisi tehty, luvattomaan pysäköintiin voitaisiin kuitenkin puuttua julkisesta pysäköinninvalvonnasta säädettävästä laista ilmenevillä keinoilla, koska tieliikennelaisissa ja maastoliikennelaisissa säädetään pysäköinti ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa lähtökohtaisesti kielletyksi. Viranomaisen puuttuminen asiaan edellyttäisi pyyntöä tai valtuutusta, kuten edellä on todettu.

Selvää on, että vaikka toimivalta yhtäältä julkiseen ja toisaalta yksityiseen pysäköinninvalvontaan olisi osittain rinnakkainen, ei samasta väärinpysäköinnistä voisi määrätä sekä pysäköintivirhemaksua että valvontamaksua. Samasta väärinpysäköinnistä seuraisi vain yksi rahamääräinen seuraamus. Silläkään ei olisi merkitystä, että sama teko olisi vastoin useampaa pysäköintiä koskevaa säännöstä tai määräystä, vaan pelkästään yksi seuraamus tulisi kysymykseen. Jos samasta väärinpysäköinnistä asetettaisiin pysäköintivirhemaksu ja valvontamaksu, näistä ajallisesti myöhemmin asetettu olisi vastoin lain kieltoa ja siksi perusteeton. Sinänsä ei olisi kuitenkaan estettä määrätä pitkäkestoisesta jatkuvasta väärinpysäköinnistä esimerkiksi kaksi valvontamaksua ja yksi pysäköintivirhemaksu, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Luonnollisestikaan se ei kävisi päinsä, että jos pysäköintivirheestä on asetettu kolme valvontamaksua, tämän jälkeen määrättäisiin samasta pysäköintivirheestä yksi tai useampi pysäköintivirhemaksu, tai päinvastoin. Jollei valvontamaksun tai pysäköintivirhemaksun asettamiselle olisi kuva-

tulla tavalla edellytyksiä, ei lakia voitaisi kiertää niin, että asetettaisiin toisenlainen seuraamus.

Toimivalta siirtää ajoneuvo tai käyttää rengaslukkoa pysäköintivirheen johdosta olisi aina yksinomaan viranomaisella. Samaten toimivalta määrätä pysäköintivirhemaksu joutokäyntirikkomuksesta olisi vain viranomaisella.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei muutettaisi viranomaisten toimivaltuuksia. Pysäköinninvalvonnasta huolehtisi edelleen poliisi ja sen ohella kunnallinen pysäköinninvalvonta niillä paikkakunnilla, joissa kunnallinen pysäköinninvalvonta on järjestetty. Esityksellä ei myöskään muutettaisi sitä, kuka saa pysäköintivirhemaksut. Lähtökohtaisesti maksut saa valtio, mutta jos kunnallinen pysäköinninvalvonta on järjestetty, kunta saa maksut riippumatta siitä, onko maksun määrännyt kunnallinen valvoja vai poliisi. Kunta vastaisi edelleen kunnallisen pysäköinninvalvonnan aiheuttamista kustannuksista.

Esityksestä ei seuraisi poliisille tai kunnalliselle valvontatoimelle uusia pakollisia menoeriä. Esityksessä ehdotetaan, että pysäköintivirheeseen voitaisiin puuttua ajoneuvon kiinnitettävällä laitteella, rengaslukolla. Esityksessä ei kuitenkaan veloiteta tällaisia laitteita hankkimaan. Asianomaisten viranomaisten harkintaan jää, haluavatko ne ja missä määrin tällaisia laitteita hankkia. Yhden rengaslukon hinta voidaan arvioida joiksikin sadoiksi euroiksi.

Pysäköintivirhemaksua ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä 10—50 eurosta 20—80 euroon. Mahdollista olisi määrätä samasta jatkuvasta pysäköintivirheestä enintään kolme virhemaksua nykyisen yhden asemesta.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi siitä, että jos virhemaksua ei makseta määräajassa, maksu on suoritettava puolitoistakertaisena. Korotus olisi jatkossa 12 euroa.

Mainittujen muutosten yhteisvaikutus ei ole tarkkaan arvioitavissa. Lisäksi kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta saatavien tulojen määrään vaikuttaa yleisesti valvontatoimen laajuus ja havaittujen pysäköintivirhei-

den määrä. Merkitystä voi olla myös sillä, missä määrin harjoitettaisiin yksityistä pysäköinninvalvontaa. Voidaan kuitenkin olettaa, että kunnat tulevat ottamaan käyttöön nykyistä suuremmat pysäköintivirhemaksut, jolloin niistä saatavat tulot tulevat kasvamaan tai pysyvät ainakin ennallaan.

Jos kunnallista pysäköinninvalvontaa ei ole järjestetty, pysäköintivirhemaksut saa valtio. Valtiolle tulevien tulojen määrä tulisi kasvamaan, koska pienin pysäköintivirhemaksu olisi jatkossa 10 euron asemesta 20 euroa.

Esityksessä ehdotetaan, että vastaisuudessa hallinto-oikeuden päätöksestä voitaisiin hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta, jos se myöntää valitusluvan. Vuosina 2003—2007 hallinto-oikeuksiin tuli 747—1115 pysäköinninvalvontaa koskevaa asiaa. Hallinto-oikeus muutti ratkaisuja 20—25 %:ssa tapauksista. Koska muutosta ei voi hakea viranomaisen, muutokset ovat olleet yksityisen henkilön eduksi. Vaikka tilastoista ei ilmene tarkemmin muutosten laatua, voidaan arvioida, että näissä tapauksissa vain harvoin enää haettaisiin valituslupaa KHO:lta. On myös epätodennäköistä, että kaikki ne, joiden valitusta hallinto-oikeus ei ole hyväksynyt, hakisivat edelleen muutosta. Kysymys olisi valituslupa-asioista, jotka eivät ole yhtä työllistäviä kuin valitusasiat. Siksi lisätyön määrää korkeimmalle hallinto-oikeudelle ei voi pitää erityisen merkittävänä.

Esityksen mukaan kiinteistön omistaja tai haltija voisi valvoa pysäköintiä yksityisellä alueella ja maastossa sekä saada siitä seuraavat valvontamaksut. Toisaalta omistaja tai haltija vastaisi toiminnan kustannuksista. Kiinteistön omistaja tai haltija voisi myös siirtää oikeutensa edelleen kolmannelle. Todennäköistä onkin, että yksityisestä pysäköinninvalvonnasta vastaisi yleensä tällaiseen toimintaan perehtynyt yritys. Toiminta perustuisi kiinteistön omistajan tai haltijan ja yrityksen väliseen sopimukseen. Kiinteistön omistaja tai haltija voisi siten päättää, harjoittaako hän itse yksityistä pysäköinninvalvontaa ja millä tavalla. Kiinteistön omistaja tai haltija voisi myös antaa pysäköinninvalvonnan kolmannen huolehdittavaksi parhaiksi katsomillaan ehdoilla. Pakollisia menoja ei siten aiheutuisi kiinteistön omistajille tai haltijoille.

Yksityisestä pysäköinninvalvonnasta olisi tehtävä ilmoitus aluehallintovirastolle. Ilmoitus tehtäisiin vain kerran toiminnan laajuudesta riippumatta. Ilmoitusvelvollisuuden sisältö ja menettely olisivat varsin kevyet, joten ne eivät sanottavasti rasittaisi ilmoitusvelvollisia. Aluehallintovirastot eivät tekisi erillistä päätöstä ilmoituksen johdosta vaan lähinnä ottaisivat ne vastaan. Aluehallintovirasto voisi kuitenkin puuttua lainvastaiseen menettelyyn ja tehdä tätä koskevia päätöksiä. Lisäksi voidaan olettaa, että aluehallintovirastoille saapuisi myös yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevia kanteluita. Näistä aiheutuisi jonkin verran lisätyötä. Aluehallintoviraston suoritteiden maksullisuudesta ja maksun määrästä voidaan säätää aluehallintoviraston maksuista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1145/2009).

Yksityisessä pysäköinninvalvonnassa asetettujen maksamattomien valvontamaksujen perintä työllistäisi käräjäoikeuksia ja ulosottoviranomaisia. Todennäköisesti varsin vähäinen määrä valvontamaksuasioista käsiteltäisiin käräjäoikeudessa laajana riita-asiana, jossa järjestettäisiin suullinen valmistelu ja pääkäsittely. Valtaosa asioista käsiteltäisiin oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:ssä tarkoitetun suppean haastehakemuksen perusteella summaarisessa menettelyssä, jossa annettava tuomio muodostaisi ulosottoperusteen. Jollei tuomion antamisenkaan jälkeen valvontamaksua maksettaisi vapaaehtoisesti, asia voitaisiin saattaa ulosottoviranomaiseen täytäntöönpantavaksi. Käräjäoikeuteen ja ulosottoon menevien asioiden määrä on vaikeasti arvioitavissa, mutta todennäköisesti asioiden kokonaismäärään suhteutettuna valvontamaksuasiat eivät muodostaisi merkittävää lisätyötä viranomaisille. Lisäksi valvontamaksuasiat työllistäisivät kuluttajaviranomaisia ja kuluttajariitalautakuntaa.

5 Asian valmistelu

Oikeusministeriö asetti 22.5.2009 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Työryhmä kuuli valmistelun aikana yhtätoista tahoa. Työryhmä luovutti 11.3.2010 mietintönsä ”Pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudistaminen”

(oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 16/2010).

Mietinnöstä pyydettiin lausuntoa 38 taholta. Lisäksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle varattiin tilaisuus antaa lausunto. Lausuntoja saatiin 29. Lausunnoista on julkaistu tiivis-

telmä (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 50/2010). Valtaosassa lausunnoissa kannatettiin työryhmän ehdotuksia.

Hallituksen esitys on laadittu mietinnön ja siitä annettujen lausuntojen perusteella oikeusministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki julkisesta pysäköinninvalvonnasta

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentin mukaan tämän lain nojalla saataisiin pysäköintivirheestä määrätä pysäköintivirhemaksu. Pysäköintivirheitä olisivat momentin 1 kohdan mukaan tieliikennelain tai sen nojalla annetun ajoneuvon pysäköintiä tai pysäyttämistä taikka pysäköintikiekon käyttöä koskevan säännöksen tai määräyksen vastainen menettely. Pysäköintivirheitä olisivat myös momentin 2 kohdan mukaan maastoliikennelain tai sen nojalla annetun moottorikäyttöisen ajoneuvon pysäköintiä koskevan säännöksen tai määräyksen vastainen menettely. Kohdat vastaisivat osittain voimassa olevan virhemaksulain 1 §:n 1 momentin alkua, jonka mukaan pysäyttämistä, pysäköintiä tai pysäköintikiekon käyttöä koskevan säännöksen tai määräyksen vastaisesta menettelystä voidaan määrätä pysäköintivirhemaksu. Laissa mainittaisiin kuitenkin selvyden vuoksi sovellettavaksi tulevat säädökset. Yleisperusteluissa kuvatulla tavalla pysäköintivirhemaksun käyttöä kuitenkin asiallisesti laajenisi, koska maksu voitaisiin määrätä myös sellaisen pysäköintivirheen vuoksi, joista virhemaksulain 5 §:n 1 momentin mukaan tulisi ilmoittaa poliisille maksukehotusta antamatta.

Pysäköintivirhemaksu voitaisiin yleisperusteluissa esitetyistä syistä määrätä momentin 3 kohdan mukaan pelastuslain 33 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon pysäköidä pelastustielle rikkomisesta. Nykyisin on katsottu, ettei pysäköintivirhemaksua voida tällaisessa tapauksessa asettaa, vaan seuraamuksena on pelastuslain 83 §:n mukainen sakkorangaistus.

Pykälän 2 momentin mukaan pysäköintivirhemaksu saataisiin määrätä myös tieliikennelain tai ympäristönsuojelulain taikka jommankumman nojalla säädetyn moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon tai rajoituksen rikkomisesta. Mo-

mentti vastaa asiallisesti virhemaksulain 1 §:n 1 momentin loppuosaa. Momentissa tarkoitetuista teoista käytettäisiin laissa käsitettä joutokäyntirikkomus.

Pykälän 3 momentissa mainittaisiin havainnollisuuden vuoksi ne muut seuraamukset, jotka tulisivat kysymykseen pysäköintivirhemaksun lisäksi pysäköintivirheestä tai joutokäyntirikkomuksesta. Pysäköintivirheen johdosta voitaisiin edelleen antaa huomautus tai siirtää ajoneuvo. Lisäksi momentissa mainittaisiin uusi seuraamus eli rengaslukko, jolla tarkoitetaan ajoneuvon pysäköintivirheen johdosta kiinnitettävää laitetta, joka estää ajoneuvon liikuttamisen. Rengaslukon tulisi olla helposti havaittavissa ja rakenteeltaan sellainen, ettei ajoneuvon liikuttaminen vahingoittaisi ajoneuvoa. Rengaslukosta tulisi ilmetä myös jäljempänä käsiteltävä kielto liikuttaa ajoneuvoa. Rengaslukolta vaadittavista ominaisuuksista säädettäisiin tarkemmin 23 §:n mukaan ministeriön asetuksessa.

Joutokäyntirikkomuksesta voitaisiin antaa huomautus. Voimassa olevasta laista ei suoraan ilmene mahdollisuutta antaa huomautus tällaisesta rikkomuksesta.

2 §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Pykälässä säädettäisiin niistä tapauksista, joissa pysäköintivirhemaksun määräämiselle on este tai ehto.

Pykälän 1 momentin mukaan virhemaksua ei saataisi määrätä, jos pysäköintivirhe tai joutokäyntirikkomus käsitellään rikosasioista säädettyssä järjestyksessä. Kohta kattaisi virhemaksulain 1 §:n 3 momentissa mainitut esteet, jotka ovat syytteen nostaminen tai rangaistusvaatimuksen tiedoksiantaminen virheen tai rikkomuksen johdosta. Rangaistusvaatimus tarkoittaa rangaistusmääräysmenettelyn mukaista syytteeeseen rinnastettavaa vaatimusta.

Säädettävän lain sanamuoto kattaisi lisäksi sen, että jos virheestä tai rikkomuksesta määrätään rikesakko, ei virhemaksu tule kysymykseen. Tällainen tilanne on rinnastettavissa syytteen nostamiseen tai rangaistusvaatimuksen antamiseen. Asiallisesti tämä vastaisi nykytilaa.

Säännös tulisi sovellettavaksi lisäksi myös silloin, kun virheen tai rikkomuksen johdosta aloitetaan esitutkinta, joka voisi olla tavallinen tai suppea. Tällaisessa tapauksessa on johdonmukaista, että esitutkintaviranomaisella eli käytännössä poliisilla on käytettävissään ne vaihtoehdot, jotka hänellä on rikosasioita koskevien lakien ja tämän lain mukaan. Poliisi voisi toimittaa asian esitutkinnan jälkeen syyttäjälle syyteharkintaan tai rangaistusmääräyksen antamiseksi taikka jättää esitutkinnan toimittamatta tai lopettaa sen esitutkintalain 4 §:n mukaisesti. Poliisi voisi päätyä myös määräämään pysäköintivirhemaksun tai rikesakon.

Jos virheestä tai rikkomuksesta määrätään tai tuomitaan rangaistus, ei pysäköintivirhemaksu samasta teosta tulisi kysymykseen. Jos poliisi, syyttäjä tai tuomioistuin päätyy rikosasioista säädettyssä järjestyksessä siihen, ettei virheestä tai rikkomuksesta määrätä tai tuomita rangaistusta, ei ole perusteita sille, että samaa asiaa voitaisiin ryhtyä arvioimaan uudelleen tämän lain mukaisessa menettelyssä.

Pysäköintivirhemaksua ei voitaisi määrätä myöskään silloin, kun virheen tai rikkomuksen tekijä ei ollut teon hetkellä täyttänyt viittätoista vuotta. Voimassa olevassa laissa ei säädetä ikärajaa.

Käytännön toiminnassa ikärajalta ei ole sanoittavaa merkitystä, koska pysäköintivirhemaksut ovat säännönmukaisesti seurausta moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tehdyistä rikkomuksista. Periaatteelliselta kannalta ikärajaa voidaan puoltaa, koska kysymys on hallinnollisesta sanktiosta. Rikosoikeudellinen vastuukärajä on myös viisitoista vuotta. Sääntely olisi yhdenmukainen myös joukko liikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) kanssa.

Pysäköintivirhemaksua ei voitaisi myöskään määrätä, jos pysäköintivirheestä veloitetaan 2. lakiehdotuksessa tarkoitettu valvontamaksu. Kysymystä on käsitelty yleisperusteluissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin pysäköintivirheen tekopaikan vaikutuksesta mahdollisuuden määrätä pysäköintivirhemaksu. Momentilla on tarkoitus selkeyttää oikeustilaa. Kysymystä on käsitelty yleisperusteluissa.

Tämän lain nojalla pysäköintivirhemaksu voitaisiin aina määrätä tieliikennelain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettulla tiellä tehdystä pysäköintivirheestä. Tien lisäksi pysäköintivirheen tekopaikka voi olla yksityinen alue. Mainitun lain 28 §:n 3 momentin mukaan pysäköinti yksityiselle alueelle ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa on kielletty. Pysäköinti saattaa olla myös sallittua tiettyin rajoituksin. Yksityiseen alueeseen rinnastettaisiin momentissa maasto, joka määritellään maastoliikennelain 3 §:n 2 kohdassa. Yleisperusteluissa esitetyllä tavalla yksityisellä alueella tai maastossa tehdystä pysäköintivirheestä määrättäisiin virhemaksu tai ajoneuvo siirrettäisiin tai siihen kiinnitettäisiin rengaslukko vain kiinteistön omistajan tai haltijan pyynnöstä tai valtuutuksella.

Valtuutus tai pyyntö olisi pysäköintivirhemaksun määräämisen edellytyksenä riippumatta siitä, onko kiinteistöllä järjestetty yksityinen pysäköinninvalvonta. Jäljempänä 2. lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan valvontamaksua ei voisi veloittaa, jos luvattomasta pysäköinnistä määrätään pysäköintivirhemaksu.

Pysäköintivirhemaksun määräämiselle joukkoyntirikkomuksesta tämän lain nojalla ei ole alueellisia rajoituksia. Maksu voidaan määrätä riippumatta siitä, onko rikkomus tehty tiellä, maastossa tai yksityisellä alueella.

3 §. *Pysäköintivirhemaksu.* Pykälän 1 momentti vastaisi asiallisesti virhemaksulain 7 §:ää. Momentin mukaan pysäköintivirhemaksu olisi pysäköintivirheen laadusta riippumatta lähtökohtaisesti 20 euroa, mutta maksua voitaisiin sisäasiainministeriön asetuksella korottaa 60 euroon tai enimmillään 80 euroon siten kuin yleisperusteluissa on esitetty. Lakiin kirjattaisiin nykyistä täsmällisemmin niitä perusteita, jotka otettaisiin huomioon korotusta harkittaessa. Mainitut perusteet vastaisivat käytännössä nykyisinkin huomioon otettavia seikkoja. Lisäksi momentissa mainittaisiin selvyyden vuoksi nykyisin noudatettu käytäntö, jonka mukaan asianomaiselta poliisilaitokselta voitaisiin pyytää lausunto korotusasiaa käsiteltäessä.

Yleisperusteluissa esitetyistä syistä pykälän 2 momentin mukaan jatkuvasta pysäköintivirheestä voitaisiin määrätä enintään kolme pysäköintivirhemaksua. Jatkuvasta pysäköin-

tivirheestä voitaisiin määrätä uusi pysäköintivirhemaksu, kun edellisen maksun määräämisestä on kulunut vuorokausi eli 24 tuntia. Ehdotetun 7 §:n 1 momentin mukaan pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksessä olisi muun ohella ilmoitettava maksun määräämispäivä ja kellonaika. Rengaslukon kiinnittämisen jälkeen ei momentin mukaan saisi kuitenkaan pysäköintivirhemaksua määrätä, koska tällöin virheen tekijä ei pysty ilman viranomaisen myötävaikutuksin tapahtuvaa rengaslukon irrottamista lopettamaan väärin-pysäköintiä.

Yleisperusteluissa esitetyistä syistä pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että joutokäyntirikkomuksesta määrättävä pysäköintivirhemaksu olisi suuruudeltaan vastaava kuin vastaavalla alueella tehdystä pysäköintivirheestä määrättävä maksu. Momentissa säädettäisiin lisäksi, että joutokäyntirikkomuksesta seuraava pysäköintivirhemaksu on kuitenkin enintään 35 euroa.

Pykälän 4 momentin mukaan samalla teolla tehdyistä useista pysäköintivirheistä määrätään yksi pysäköintivirhemaksu. Säännös vastaa asiallisesti virhemaksulain 1 §:n 2 momenttia. Samalla teolla on tehty kaksi pysäköintivirhettä esimerkiksi silloin, kun ajoneuvo on pysäköity niin, että se jää osittain yhdelle ajoneuvolle merkityn paikan ulkopuolelle, ja kun samalla laiminlyödään pitää asianmukaisesti esillä pysäköintilupa. Tällaisessakin tapauksessa voidaan määrätä uusi pysäköintivirhemaksu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos auto on edelleen sille merkityn paikan ulkopuolella eikä lupa ole esillä tai jos jompikumpi virheistä jatkuu, kun on kulunut yli vuorokausi edellisen maksun määräämisestä.

Voimassa olevassa laissa ei säädetä siitä, määrätäänkö samalla teolla tehdystä pysäköintivirheestä ja joutokäyntiä koskevien säännösten vastaisesta menettelystä vain yksi pysäköintivirhemaksu vai määrätäänkö kummastakin riketyypistä erikseen maksu. Käytännössä eri paikkakunnilla on omaksuttu erilaisia ratkaisuja.

Momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että jos samalla teolla on tehty pysäköintivirhe ja joutokäyntirikkomus, molemmista määrättäisiin pysäköintivirhemaksu. Pysäköintivirhe ja joutokäyntirikkomus ovat tyypiltään

varsin erilaisia tekoja ja vastoin erilaisia oikeudellisesti suojattuja intressejä. Koska samalla teolla tehdyistä pysäköintivirheestä ja joutokäyntirikkomuksesta määrättäisiin rikosoikeudellisessa menettelyssä yleensä kaksi rikesakkoa, on myös seuraamusjärjestelmän johdonmukaisuuden kannalta perusteltua, että tällaisessa tapauksessa määrätään tämän lain mukaisessa menettelyssä vastaavasti kaksi pysäköintivirhemaksua.

4 §. *Rengaslukko.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rengaslukon käyttämisestä. Momentissa viitattaisiin ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 §:n 1—3 momenttiin, joissa säädetyillä edellytyksillä ajoneuvoon voitaisiin kiinnittää rengaslukko. Mainittuja momenteja käsitellään lähemmin jäljempänä 5. lakiehdotuksen perusteluissa.

Ajoneuvon siirtäminen ja rengaslukon kiinnittäminen olisivat lähtökohtaisesti vaihtoehtoisia seuraamuksia. Rengaslukkoa olisi perusteltua käyttää käytännössä silloin, kun ajoneuvon paikalleen jäämisestä ei aiheudu mainittavaa haittaa muille tien tai alueen käyttäjille. On kuitenkin otettava huomioon, että ajoneuvo saattaa viedä pysäköintipaikan muilta, jotka sitä tarvitsevat. Ajoneuvon pysäköiminen maksulliselle paikalle maksua suorittamatta ei sinänsä estäisi rengaslukon käyttämistä, mutta tällöin on kiinnitettävä huomiota siihen, kuka pysäköintimaksut saa. Edellä 2 §:n 2 momentissa säädettäisiin siitä, että rengaslukon käyttäminen yksityisellä alueella tai maastossa tehdyn pysäköintivirheen johdosta edellyttää kiinteistön omistajan tai haltijan taikka muun siihen oikeutetun pyyntöä tai valtuutusta. Koska ajoneuvon paikalleen jääminen yleensä aiheuttaa aina jonkinlaista haittaa muille, rengaslukon käyttämistä ei tulisi jatkaa kovin pitkää aikaa, vaan ajoneuvo tulisi siirtää jonkin ajan kulu- tua. Rengaslukkoa ei luonnollisestikaan tulisi käyttää, jos vaikuttaa selvältä, että tapauksessa joudutaan joka tapauksessa turvautumaan siirtoon.

Momentissa säädettäisiin myös siitä, että rengaslukon käyttämisen yhteydessä olisi myös kiellettävä ajoneuvon liikuttaminen. Kiellon antamisesta seuraisi se, että jos rengaslukon irrottaa muu kuin viranomainen tai se, jolle viranomainen on tehtävän osoittanut, irrottaja syyllistyisi rikoslain 16 luvun 10 §:n

1 momentin 3 kohdan mukaiseen omaisuutta koskevan viranomaismääräyksen rikkomiseen. Kielto olisi ilmoitettava 7 §:n 2 momentin mukaan rengaslukkoa koskevassa päätöksessä. Lisäksi kielto olisi ilmettävä rengaslukosta, jotta kielto olisi myös muiden kuin päätöksen tiedoksisaaneen henkilön tiedossa.

Viranomainen saisi ajoneuvon kuitenkin myös siirtää. Edellytyksenä luonnollisesti on, että ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain mukaan siirtämisen edellytykset ovat käsillä.

Momentin mukaan sekä lähi- että varastosiiro tulisivat kysymykseen. Esimerkiksi jos ajoneuvo haittaa tien käyttöä, voidaan suorittaa välitön lähisiirto ja kiinnittää ajoneuvon rengaslukko edellä mainitun 5 §:n 3 momentin perusteella. Varastosiiro olisi perusteltu silloin, kun ajoneuvon on kiinnitetty rengaslukko, mutta kukaan ei ryhdy kohtuullisessa ajassa toimenpiteisiin saadakseen rengaslukon irrotetuksi ja ajoneuvon kuljetetuksi pois.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, ettei rengaslukkoa ei tarvitse irrottaa ennen kuin 3 momentissa tarkoitettu korvaus ja ajoneuvon siirtämisestä annetun lain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettut maksut on suoritettu. Nämä maksut ovat maksamattomia pysäköintivirhemaksuja.

Sääntely olisi yhdenmukainen ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain kanssa, jonka mukaan siirrettyä ajoneuvoa ei tarvitse luovuttaa varastosta ennen korvauksen maksamista. Kuten edellä on todettu, rengaslukko olisi ajoneuvon siirtämisen vaihtoehto. Toisin kuin on asianlaita ajoneuvon siirtämisen suhteen, pelkkä rengaslukon käyttäminen ei vaikeuta ajoneuvon omistussuhteisiin.

Momentin mukaan muutoksenhakutuomioistuimien voisi määrätä, että rengaslukko on irrotettava, vaikkei korvausta tai maksuja olisi suoritettu. Säännöksen sanamuodosta myös seuraa, että rengaslukon päättämisestä käyttänyt viranomainen voi irrottaa rengaslukon oikaisuvaatimuksen johdosta tai muutenkin edellyttämättä suoritusta. Jos rengaslukon käyttämisestä on päättänyt poliisi, voi kunnallinen pysäköintinvalvoja oikaisuvaatimuksen johdosta määrätä vastaavasti lukon irrotettavaksi.

Pykälän 3 momentin mukaan rengaslukon käyttämisestä aiheutuneista kustannuksista määrättäisiin kiinteä euromääräinen korvaus. Kiinteällä korvauksella tarkoitettaisiin siis sitä, että korvausta ei määriteltäisi tosiasiallisten kustannusten mukaisesti tapauskohtaisesti, vaan käytännössä korvauksen määrä olisi keskiarvo tällaisista korvauksista. Rengaslukkokorvaus määrättäisiin kunnan osalta kunnallisen viranomaisen hyväksymän taksan ja valtion viranomaisen osalta valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti. Kiinteällä korvauksella ei siis tarkoitettaisiin sitä, että korvaus olisi valtakunnallisesti sama, vaan korvaus voisi vaihdella kunnittain.

Kiinteä korvaus on aiheellinen siksi, että rengaslukkoa koskevassa päätöksessä olisi 7 §:n 2 momentin mukaan mainittava rengaslukon irrottamisen edellytykset, mukaan lukien suoritettava korvaus. Lukkoa ei tarvitsisi irrottaa ennen korvauksen maksamista. Koska korvaus on suoritettava etukäteen, ei tosiasiallisia kustannuksia voida korvauksen maksuhetkellä vielä tietää. Kustannukset saattavat vaihdella esimerkiksi sen mukaan, irrotetaanko rengaslukko arkipäivänä virka-aikaan vai viikonloppuna. Korvauksen maksajan on voitava luottaa siihen, että päätöksestä ilmenevän korvauksen suorittamisen jälkeen lukko irrotetaan, vaikka korvaus ei kattaisikaan tosiasiallisia kustannuksia.

5 §. Huomautus. Pykälä vastaisi asiallisesti virhemaksulain 5 §:n 2 momenttia, jonka mukaan ilmeisen vähäpätöisestä pysäköintivirheestä voidaan antaa huomautus. Sääntelyä selkeytettäisiin niin, että pykälän mukaan vähäisestä pysäköintivirheestä tai joutokäyntirikkomuksesta voitaisiin antaa suullinen tai kirjallinen huomautus.

6 §. Toimenpiteistä luopuminen. Voimassa olevassa laissa ei säädetä siitä mahdollisuudesta, että vaikka pysäköintivirhe tai joutokäyntirikkomus olisi tapahtunut, teosta ei määrättäisi mitään seuraamusta. Tällaisen säännöksen puuttumisesta saatetaan tehdä se johtopäätös, että teosta on aina jokin seuraamus määrättävä, vaikka teko olisi hyvin vähäinen tai muusta syystä anteeksiannettava. Lainsäädännössä on usein tällaisia tapauksia silmällä pitäen annettu mahdollisuus luopua toimenpiteistä. Esimerkkinä voidaan mainita esitutkintalain 4 §:n 1 momentti, jonka perus-

teella esitutkinta saadaan jättää toimittamatta, ja joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 10 §, jonka mukaan tarkastusmaksu jätetään määräämättä, jos lipun puuttuminen johtuu matkustajan henkilökohtaisiin olosuhteisiin liittyvästä anteeksiannettavasta huomaamattomuudesta, ajattelemattomuudesta tai tietämättömyydestä tai maksun määräämistä olisi muusta syystä pidettävä ilmeisen kohtuuttomana tai perusteettomana.

Pykälässä säädettäisiin siitä, että seuraamus saadaan jättää määräämättä, jos pysäköintivirhe tai joutokäyntirikkomus on ilmeisesti johtunut anteeksi annettavasta huomaamattomuudesta tai ajattelemattomuudesta taikka jos seuraamuksen määrääminen muusta syystä olisi ilmeisen kohtuutonta. Seuraamus tarkoittaisi rengaslukkoa, pysäköintivirhemaksua ja huomautusta, eikä säännös sinänsä ulottuisi ajoneuvojen siirtämiseen, koska tästä säädetään eri laissa.

Lähtökohtana edelleen olisi, että pysäyttämistä, pysäköintiä ja pysäköintikiekon käyttöä ja joutokäyntiä koskevat säännökset on tunnettava. Vastaavasti ajoneuvon kuljettajan tulee tarvittavissa määrin ottaa selkoa asianomaista paikkaa koskevista liikennemerkkeistä ja muista järjestelyistä. Joissain tapauksissa on kuitenkin mahdollista, että esimerkiksi liikennemerkki on kasvillisuuden peittämä. Tällaisessa tapauksessa voisi toimenpiteistä luopuminen tulla kysymykseen. Säännöksen soveltamista arvioitaessa voitaisiin kiinnittää myös huomiota kuljettajan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, kuten ikään, terveydentilaan ja kehitystasoon.

Toimenpiteistä luopuminen tulisi kyseen myös silloin, kun teko olisi niin vähäinen, että jopa huomautusta voitaisiin pitää kohtuuttomana. Toisaalta jopa tarkoituksellinen teko voisi joissain poikkeustapauksissa jäädä vaille seuraamuksia. Tällainen tilanne voisi olla käsillä esimerkiksi silloin, kun pysäköintivirhe on seurausta loukkaantuneen henkilön toimittamisesta sairaalaan.

7 §. Päätöksen sisältö. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksessä ilmoitettavista asioista. Momentti vastaisi asiallisesti osittain virhemaksuasetuksen 4 §:n 1 momenttia.

Uutta olisi, että pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksessä olisi ilmoitettava se

kellonaika, jona maksu määrättiin. Tämä liitetty 3 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan jatkuvasta pysäköintivirheestä voitaisiin antaa enintään kolme pysäköintivirhemaksua.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tiedoista, jotka on ilmoitettava rengaslukon käyttämistä koskevassa päätöksessä. Näitä ovat muun ohessa kiinnittäjän yhteystiedot ja rengaslukon irrottamisen edellytykset mukaan lukien korvauksen määrä sekä kielto liikuttaa rengaslukossa olevaa ajoneuvoa. Pykälän 3 momentin mukaan pysäköintivirhemaksua ja rengaslukkoa koskevaan päätökseen olisi liitettävä oikaisuvaatimusohjeet.

8 §. Tiedoksianto. Pykälässä säädettäisiin pysäköintivirhemaksua tai rengaslukkoa koskevan päätöksen tiedoksiantotavoista ja ajoista.

Pykälän 1 momentin mukaan virhemaksua tai rengaslukkoa koskeva päätös annettaisiin tiedoksi kuljettajalle kirjallisesti. Jollei häntä tavata, tiedoksianto toimitettaisiin kiinnittämällä päätös ajoneuvon näkyvälle paikalle. Tiedoksiantotavat vastaisivat virhemaksulain 9 §:n 1 momentissa säädettyä.

Pykälän 2 momentti vastaisi osittain virhemaksulain 9 §:n 2 momenttia. Jollei pysäköintivirhemaksua koskevaa päätöstä ole voitu antaa tiedoksi 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tai jollei pysäköintivirhemaksua ole suoritettu 17 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ajassa, päätös voitaisiin antaa tiedoksi maksusta vastuussa olevalle omistajalle tai haltijalle lähetettävällä kirjeellä. Asianosaisen katsottaisiin saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Erona voimassa olevaan lakiin olisi ensinnäkin se, että jos pysäköintivirhemaksua koskeva päätös on annettu tiedoksi 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, kirje lähetettäisiin vasta sitten, kun maksuaika on kulunut umpeen. Jollei tiedoksiantoa ole voitu tehdä 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, kirje voitaisiin edelleen lähettää viipymättä.

Toiseksi tiedoksianto 2 momentissa tarkoitetulla tavalla olisi järjestetty vastaavalla tavalla kuin kuntalain 95 §:ssä. Virhemaksulain 22 §:n mukaan tiedoksianto tapahtuu hallintolain mukaisesti tavallisena tai todisteellisena tiedoksiantona. Koska tiedoksiantosta vastaisi yleensä kunnallinen pysäköin-

ninvalvonta, on johdonmukaista, että noudatetaan kuntalain menettelysäännöksiä. Eriyistä tarvetta todisteelliseen tiedoksiantoon ei ole. Tiedoksiannolla on merkitystä maksuajan määrätymisen ja oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan kannalta. Pysäköintivalvoja voisi myöntää maksuaikaa 17 §:n 1 momentin nojalla. Myöhästynytkin muutoksenhaku voitaisiin tutkia 15 §:n 1 momentissa säädetyin edellytyksin, ja perustevalitus olisi mahdollinen niin kauan kuin saatava ei ole vanhentunut.

Pykälän 3 momentin mukaan pysäköintivirhemaksu on annettava tiedoksi viimeistään kuuden kuukauden kuluessa pysäköintivirheen tai joutokäyntirikkomuksen tekopäivästä. Jos tiedoksiantoa ei ole mainitussa ajassa tapahtunut, oikeus seuraamuksen määräämiseen olisi vanhentunut ja oikeus maksun saamiseen rauennut. Momentti vastaisi asiallisesti virhemaksulain 11 §:ää.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin rengaslukkoa koskevan päätöksen tiedoksiantamisesta korvauksesta vastuussa olevalle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle. Kun ajoneuvon kiinnitetään rengaslukko, päätös annetaan tiedoksi siten kuin 1 momentissa säädetään. Tämän lisäksi päätös olisi lähetettävä omistajalle tai haltijalle tiedoksi kirjeellä seitsemän päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Asianosaisen katsottaisiin saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä.

Kirjeen tarkempi lähettämisaikankohta jäisi viranomaisen harkintaan, jossa voitaisiin ottaa huomioon tapauskohtaiset olosuhteet. Yleensä kirje olisi aiheellista lähettää suhteellisen pian päätöksen tekemisen jälkeen, koska 4 §:n perusteluista ilmenevin tavoin rengaslukon käyttäminen on tarkoitettu suhteellisen lyhytkestoiseksi toimenpiteeksi. Lähettämisaikankohtaa harkitessa tulisi ottaa huomioon se, missä vaiheessa ajoneuvon siirtäminen tulisi ajankohtaiseksi, koska omistajalla ja haltijalla tulee olla kohtuullisesti aikaa saada rengaslukko irrotetuksi ennen siirtoon turvautumista. Toisaalta koska kuljettaja, jonka ajoneuvon rengaslukko on kiinnitetty, ryhtyy säännönmukaisesti toimiin lukon irrottamiseksi, kirje voitaisiin lähettää esimerkiksi päivän tai kahden kuluessa päätöksen tekemisestä. Toimenpiteen luonteesta

johtuu, ettei kirjeen lähettämistä voitaisi lykätä kovin pitkälle päätöksen tekemisestä. Siksi kirje olisi momentin mukaan lähetettävä viimeistään seitsemän päivän kuluessa päätöksen tekemisestä.

9 §. *Vastuu pysäköintivirhemaksusta ja rengaslukkokorvauksista.* Pykälän 1 momentin mukaan pysäköintivirhemaksu olisi pysäköintivirheen tai joutokäyntirikkomuksen tehneen kuljettajan suoritettava. Lähtökohtana edelleen olisi, että pysäköintivirheen tekijä on ensisijaisessa vastuussa, mikä ilmenee myös 18 §:n 2 momentista ja 19 §:stä. Joutokäyntirikkomuksen osalta vastuu rajoittuisi sen tekijään.

Pykälän 2 momentti vastaisi asiallisesti virhemaksulain 8 §:ää. Momentin mukaan pysäköintivirheen johdosta määrätystä pysäköintivirhemaksusta vastaisi myös ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja tai haltija. Ajoneuvon omistaja tai haltija olisi kuitenkin vastuusta vapaa, jos hän saattaa todennäköiseksi, että ajoneuvo oli tuolloin luvottomasti kuljettajan käytössä tai että pysäköintivirhemaksun määräämiselle ei ollut edellytyksiä. Viimeksi mainittu tarkoittaisi ennen muuta sitä, että omistaja tai haltija vapautuisi vastuusta saattamalla todennäköiseksi, ettei ole tapahtunut 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista menettelyä tai että maksu on määrätty vastoin 2 §:ssä tarkoitettua estettä tai ehtoa. Lähtökohtaisesti omistaja tai haltija voisi vapautua vastuusta samoilla perusteilla kuin kuljettajakin. Vastuusta vapautumiseen ei kuitenkaan riittäisi se, että omistaja tai haltija osoittaisi, että virheen on tehnyt joku muu kuin hän, paitsi jos ajoneuvo oli tuolloin luvottomassa käytössä. Omistajalla tai haltijalla olisi 19 §:n nojalla oikeus saada suoritamansa maksun määrä virheen tekijältä.

Voimassa olevassa laissa ei nimenomaisesti säädetä vastuun kohdentumisesta, kun kysymys on joutokäyntirikkomuksesta. Omistajan ja haltijan vastuu ei koskisi joutokäyntirikkomuksesta määrättyä pysäköintivirhemaksua. Tähän ei ole käytännössä tarvetta, koska kun pysäköintiä valvova henkilö toteaa tällaisen rikkomuksen, ajoneuvon kuljettaja on yleensä ajoneuvon luona tai saapuu sen luokse lyhyen ajan kuluessa. Pysäköintiä valvovan henkilön tulisi jäädä siten odottamaan kuljettajaa. Jos kuitenkin joutokäynti-

rikkomus kestää huomattavan pitkään kuljettajan saapumatta paikalle, on perusteltua, että rikkomuksesta ei määrätä pysäköintivirhemaksua, vaan asia käsitellään rikosprosessuaalisessa järjestyksessä. Pysäköinnintarkastajan tulisi siten ilmoittaa rikkomuksesta poliisille.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vastuusta rengaslukon käyttämisestä aiheutuneesta korvauksesta. Vastuusta olisi voimassa, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään pysäköintivirheen tehneen ajoneuvon kuljettajan sekä omistajan ja haltijan vastuusta pysäköintivirhemaksusta.

Toinen vaihtoehto olisi säätää vastuukysymyksestä vastaavasti kuin ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 10 §:ssä. Omaksuttua ratkaisua voidaan kuitenkin puoltaa sillä, että rengaslukon nopea irrottaminen on etenkin kuljettajan intressissä. Ajoneuvo pääsääntöisesti jää siihen paikkaan, mihin kuljettaja sen jätti, joten hän saa säännönmukaisesti ensimmäisenä tiedon rengaslukon käyttämisestä. Omistaja ja haltija, joka ei ollut välttämättä ajoneuvon kuljettaja tuolloin, saisi tiedon rengaslukosta ehdotetun 8 §:n mukaan kirjeitse myöhemmin.

10 §. Toimivaltaiset viranomaiset. Pykälän 1 momentin mukaan poliisi huolehtisi pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä. Momentti vastaisi virhemaksulain 1 §:n 1 momentin alkua.

Voimassa olevan lain 3 §:n 1 momentin mukaan pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien säännösten noudattamisen valvontaa johtaa ja valvoo poliisilaitoksen päällikkö, joka toimii myös pysäköinninvalvojana. Aluehallintovirasto voi kuitenkin määrätä, että pysäköinninvalvojana on poliisilaitoksen päällikön sijasta muu laitoksen toimenhaltija. Vastaava sääntely otettaisiin pykälän 2 momenttiin kuitenkin siten muutettuna, että poliisilaitoksen päällikkö voisi määrätä pysäköinninvalvojaksi laitoksen päällystöön kuuluvan poliisimiehen.

Nykyinen aluehallintoviraston päätöksen vaativa menettely on tarpeettoman raskas esimerkiksi silloin, kun pysäköinninvalvojaksi määrätty henkilö siirtyy toiseen tehtä-

vään. On perusteltua, että poliisipäällikkö voisi joustavasti määrätä tehtävään alaisensa poliisimiehen. Kun tehtävään kuuluu muun muassa miehistöön kuuluvien poliisimiesten määräämien pysäköintivirhemaksujen johdosta tehtyjen oikaisuvaatimusten käsitteleminen, on aiheellista, että pysäköinninvalvoja olisi päällystöön kuuluva eli vähintään komisarion arvoinen poliisimies. Tätä puoltaa myös päällystöltä edellytettävä koulutus. Poliisilaitoksissa on erityisesti liikenneasioihin keskittyviä päällystöön kuuluvia poliisimiehiä, joille tehtävä sopisi luontevasti.

Momentissa säädettäisiin lisäksi siitä, että pysäköinninvalvojan on huolehdittava siitä, että tässä laissa tarkoitetut päätökset ja niiden tehneet virkamiehet merkitään luetteloon. Pysäköinninvalvoja antaisi tarvittaessa myös tietoja edellä mainituista päätöksistä ja niiden tekijöistä esimerkiksi silloin, jos päätös on hävinnyt oikaisuvaatimuksen tekijältä.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan valtuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon aluehallintovirasto voisi antaa 11 §:ssä tarkoitetun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta ja pysäköintivirhemaksujen ja muiden seuraamusten määräämisestä pysäköintivirheen johdosta. Momentti vastaisi voimassa olevan lain 2 §:n alkuosaa.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin asiallisesti voimassa olevan lain 3 §:n 2 ja 3 momenttia sekä 4 momentin alkuosaa vastaavat säännökset siitä, miten kunnallinen pysäköinninvalvonta on järjestettävä. Valvonta-apulaisen nimike muutettaisiin kuitenkin pysäköinnintarkastajaksi, joka on laajalti käytössä ja joka kuvaa havainnollisemmin tehtävän luonnetta kuin nykyinen varsin yleisluonteinen nimike. Laissa joukkoliikenteen tarkastusmaksusta säädetään matkalippujen tarkastajasta, jonka tehtävä on vastaavantyyppinen kuin pysäköinnintarkastajan.

11 §. Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan. Pykälässä säädettäisiin osittain virhemaksuasetuksen 1 §:ää asiallisesti vastaavasti kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämiseen oikeuttavasta luvasta, sen ehtoista ja voimassaolosta sekä luvan peruut-

tamisesta ja ehtojen muuttamisesta. Pykälään otettaisiin lisäksi se, että kunnan valtuusto voisi tehdä aloitteen paitsi luvan peruuttamisesta myös ehtojen muuttamisesta.

Uutena sääntelynä pykälässä olisi edellytys siitä, että aluehallintoviranomaisen tulisi hankkia asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunto ennen luvan peruuttamista tai ehtojen muuttamista. Koska luvan peruuttaminen on varsin ankara toimenpide, ennen luvan peruuttamista aluehallintoviraston olisi kehotettava kuntaa kohtuullisessa määrääjassa korjaamaan havaitut puutteet. Lupa voitaisiin peruuttaa vain silloin, kun puutteita ei ole mainitulla tavalla korjattu.

Kunnalla olisi oikeus hakea muutosta aluehallintoviranomaisen päätökseen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, sillä päätökset kohdistuvat kuntaan siten kuin mainitun lain 5 §:ssä säädetään.

12 §. *Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja tarkastajan kelpoisuusvaatimukset ja virkasuhde.* Pykälän 1 momentin mukaan kunnallisen pysäköinninvalvojan kelpoisuusvaatimuksena kunnassa olisi oikeustieteen maisterin tutkinto tai vastaava aikaisempi tutkinto ja perehtyneisyys liikennekysymyksiin.

Virhemaksuasetuksen 2 §:n 1 momentissa säädetään vastaavasti kunnallisen pysäköinninvalvojan kelpoisuudesta, kun kunnassa on yli 100 000 asukasta. Asukasluvultaan pienemmissä kunnissa kelpoisuusvaatimuksena on alempi oikeustutkinto tai poliisipäällystön tutkinto sekä perehtyneisyys liikennekysymyksiin.

Asukasluku ei suoranaisesti vaikuta kunnallisten pysäköinninvalvojen tehtävien vaativuuteen. Etenkin oikaisuvaatimusten käsittelyyn liittyvien tehtävien hoitaminen puoltaa kelpoisuusvaatimusten yhtenäistämistä. Käytännössä lähes kaikilla pysäköinninvalvoilla on ylempi oikeustieteellinen tutkinto.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin pysäköinnintarkastajan kelpoisuusvaatimukseksi hänelle kuuluvien tehtävien hoitamiseen tarpeellinen liikennettä ja joutokäyntiä koskevien sääntöjen tuntemus. Momentti vastaisi asiallisesti virhemaksuasetuksen 2 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin selvyiden vuoksi siitä, että kunnallisen pysäköinninvalvojan ja pysäköinnintarkastajan on ol-

tava virkasuhteessa julkisyhteisöön. Kysymystä käsitellään edellä yleisperustelujen jaksossa 2.1. Helsingin hallinto-oikeus on antanut vahvennetussa jaostossa kaksi ratkaisua (19.9.2007 t. 07/242/2 ja 30.11.2007 t. 17/1721/2), joissa tuomioistuimien katsoi, että valvonta-apulaisen tehtävään kuuluu julkisen vallan käyttöä, eikä sitä voida ilman lain tukea uskoa henkilölle, joka ei ole virkasuhteessa kuntaan. Vastaava tulkinta on omaksuttu myös eräissä laillisuusvalvojen ratkaisuissa (esim. eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu 3257/4/08).

13 §. *Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja tarkastajan tehtävät.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin kunnallisen pysäköinninvalvojan ja pysäköinnintarkastajan tehtävistä asiallisesti vastaavasti kuin virhemaksulain 4 §:n 1 momentissa. Momentti olisi kuitenkin laadittu yleiseen muotoon. Siinä nimenomaisesti todettaisiin, että pysäköinnintarkastajat ovat kunnallisen pysäköinninvalvojan johdon ja valvonnan alaisia.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin siitä, että kunnallisella pysäköinninvalvojalla ja pysäköinnintarkastajalla tulisi valvontatehtävässä olla tunnusmerkki sekä asu, josta ilmenee hänen asemansa. Kunnallisella pysäköinninvalvojalla ja pysäköinnintarkastajalla tulisi valvontatehtävässä olla mukana virkamerkki, joka on esitettävä tarvittaessa tai vaadittaessa. Momentti vastaisi asiallisesti virhemaksuasetuksen 3 §:ää.

Pykälän 3 momentin mukaan ajoneuvon kuljettaja olisi velvollinen vaadittaessa ilmoittamaan nimensä, henkilötunnuksensa ja osoitteensa pysäköinninvalvojalle tai pysäköinnintarkastajalle. Kuljettajan olisi myös pysäytettävä ajoneuvo pysäköinninvalvojan tai pysäköinnintarkastajan antamasta merkistä sekä noudatettava tämän antamaa muuta pysäköinninvalvontatehtävän toteuttamiseksi tarpeellista merkkiä tai kehotusta. Momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevan lain 4 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta sen viimeistä virkettä, jota vastaava sääntely otettaisiin 21 §:ään.

14 §. *Muutoksenhakukiello.* Pykälän 1 momentin mukaan huomautuksen ja toimenpiteistä luopumisen johdosta ei saisi tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta.

Muutoksenhakukielto olisi johdonmukainen, koska myöskään poliisin tieliikennelain 104 §:n nojalla antamaan huomautukseen taikka mainitussa pykälässä tai esitutkintalain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteistä luopumiseen ei voida hakea muutosta. Huomautus tai toimenpiteistä luopuminen ei vaikuta haitallisesti asianomaisen henkilön oikeudelliseen asemaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvyden vuoksi siitä, että pysäköintivirhemaksua tai rengaslukkoa koskevaan päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla. Tällaisesta päätöksestä voitaisiin tehdä oikaisuvaatimus siten kuin 15 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen voitaisiin hakea muutosta siten kuin 16 §:ssä säädetään. Perustevalituksesta olisi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

Momentissa säädettäisiin selvyden vuoksi yhdenmukaisesti ehdotetun 16 §:n 1 momentin kanssa siitä, että valituskielto ei koskisi kuitenkaan pysäköinninvalvojan 18 §:ssä tarkoitettua hakemuksen johdosta antamaa päätöstä.

15 §. Oikaisuvaatimus. Pykälässä säädettäisiin oikaisuvaatimuksesta, joka korvaisi voimassa olevan lain mukaisen vastalauseen.

Pykälän 1 momentin mukaan pysäköintivirhemaksua tai rengaslukkoa koskevasta päätöksestä voitaisiin vaatia oikaisua pysäköinninvalvojalta. Jäljempänä 18 §:ssä tarkoitettua hakemuksen johdosta annetun päätöksen johdosta ei tehtäisi oikaisuvaatimusta vaan valitettaisiin hallinto-oikeuteen suoraan.

Oikaisuvaatimus olisi tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös on kiinnitetty ajoneuvon tai annettu muutoin tiedoksi. Tiedoksiannosta säädettäisiin 8 §:ssä. Voimassa olevan lain mukaan vastalause on tehtävä 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista.

Momentin mukaan määräajan jälkeen tehty oikaisuvaatimus tutkittaisiin, jos myöhästymiseen on ollut erityinen syy ja oikaisuvaatimus on tehty niin pian kuin se on ollut mahdollista. Säännös vastaisi virhemaksulain 15 §:n alkua. Säännös on edelleen tarpeen etenkin siksi, että pysäköintivirhemaksua ja rengaslukkoa koskeva päätös voitaisiin edelleen antaa tiedoksi kiinnittämällä se ajoneuvon. Päätös on esimerkiksi saatettu ilkivaltaisesti poistaa ajoneuvosta, joten 30 päivän

määräaikaa ei ole perusteltua säätää ehdottomaksi.

Pykälän 2 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen käsittelemisestä olisi muutoin voimassa, mitä hallintolaissa säädetään. Sovellettavaksi tulisivat etenkin oikaisuvaatimusmenettelyä koskeva 7 a luvun säännökset sekä 46 §. Viittaussäännös korvaisi virhemaksulain 13 §:n 1 momentin loppuosan ja 2 momentin sääntelyn.

Momentissa säädettäisiin myös siitä, että oikaisuvaatimuksesta annettu päätös annetaan tiedoksi kirjeellä. Asianomaisen katsotaisiin saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Tiedoksiantotapa vastaisi 8 §:n 4 momentissa säädettyä.

16 §. Valitus. Pykälän 1 momentin mukaan pysäköinninvalvojan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeudessa. Valitus olisi tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä pysäköinninvalvojan päätös on tehty. Momentti vastaisi tältä osin asiallisesti virhemaksulain 14 §:n 1 momentin alkua. Tiedoksiantoajankohta ratkaistaisiin 15 §:n 3 momentin nojalla.

Lakiin ei ehdoteta enää otettavaksi säännöstä siitä, että muutoksenhaun tutkiminen edellyttää maksun suorittamista. Tällainen sääntely vaikuttaa kyseenalaiselta perustulain 21 §:ssä jokaiselle turvatun oikeuden saada asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi kannalta. Voimassa oleva säännös on myös käytännössä jäänyt merkityksettömäksi. Jos maksua ei ole suoritettu, hallinto-oikeudet ovat tutkineet muutoksenhaun perustealitukseksi.

Jäljempänä 18 §:ään ehdotetaan otettavaksi virhemaksulain 16 §:ää muistuttava säännös siitä, että tietyillä perusteilla pysäköinninvalvojalta voidaan hakea maksun palauttamista. Voimassa olevassa laissa ei säädetä, voidaanko pysäköinninvalvojan hakemuksen johdosta antamaan päätökseen hakea muutosta. Näitä käytännössä harvalukuisia tapauksia varten ei ole tarvetta turvautua oikaisuvaatimusmenettelyyn, vaan on perustellumpaa, että tällaiseen päätökseen haettaisiin muutosta suoraan hallinto-oikeudessa. Siksi momentissa ehdotetaan mainittavaksi myös 18 §:ssä

tarkoitettujen hakemuksien johdosta annettu ratkaisu muutoksenhaun kohteena.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta hallinto-oikeuden päätökseen. Voimassa olevassa laissa on valituskiellosta hallinto-oikeuden päätökseen. Kieltoa perusteltiin sillä, että pysäköintivirhemaksun periaatteellinen ja käytännöllinen merkitys on pieni (HE 130/1969 vp s. 11).

Pysäköintivirhemaksuasioissa rahamääräinen intressi on pieni, eivätkä asiat sinänsä ole laadultaan poikkeuksellisen vaikeita. Valituskiellosta huolimatta voidaan asianomaisen henkilön oikeusturva katsoa riittäväksi, kun otetaan huomioon mahdollisuus oikaisuvaatimuksen tekemiseen ja rajoittamaton muutoksenhakumahdollisuus hallinto-oikeudessa sekä mahdollisuus tehdä perustevalitus.

Toisaalta asioita on määrällisesti varsin paljon. Etenkin lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden kannalta voi esiintyä tilanteita, joissa olisi tarvetta korkeimman oikeusasteen kannanotolle. Muutoksenhaku-mahdollisuutta voidaan puoltaa myös sillä, että ylin tuomioistuin voisi tosiasiasa valvoa lainkäyttöä alallaan, mistä säädetään perustuslain 99 §:n 2 momentissa. Siksi momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta, jos korkein hallinto-oikeus myöntää siihen luvan. Lupa-asia ratkaistaisiin hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentissa säädetyillä edellytyksillä. Muutoksenhaku-aika olisi 30 päivää hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi siitä, että valituksen tekemisestä ja käsittelemisestä on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhakua oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen koskevat lain 6 a ja 26 a §.

17 §. Maksuaika ja viivästyseuraamus. Virhemaksulain 9 §:n 1 momentin mukaan pysäköintivirhemaksu on maksettava kahden viikon kuluessa maksukehotuksen antamisesta ja 10 §:n mukaan maksu ja korotus on maksettava viikon kuluessa tiedoksisaannista. Koska mainittuja maksuaikoja voidaan pitää suhteellisen lyhyinä, voimassa olevasta laista poiketen pykälän 1 momentin mukaan

maksuaika olisi 30 päivää päätöksen teke-mispäivästä. Tämä päivä on 7 §:n 1 momen-tin 7 kohdan mukaan ilmoitettava pysäköin-tivirhemaksua koskevassa päätöksessä. Mak-suajan pidentämisellä on tarkoitus turvata se, että maksuvelvollinen saa tiedon maksusta niin hyvissä ajoin, että hänelle jää kohtuulli-nen aika maksu suorittaa. Etenkin jos tiedok-sianto on tapahtunut kiinnittämällä pysäköin-tivirhemaksua koskeva päätös ajoneuvoon, voi kulu kuljettajan loman tai muun esteen vuoksi jonkin aikaa ennen kuin hän tosiasias-sa saa tiedon päätöksestä.

Kun mainittu laskemistapa koskisi niitä ta-pauksia, jolloin päätös on annettu tiedoksi ehdotetun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, säädettäisiin maksuaika toisin, jos tiedoksianto tapahtuu 8 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Maksuaika olisi 30 päi-vää tiedoksisaannista, josta säädetään 8 §:n 2 momentissa.

Momenttiin otettaisiin myös virhemaksu-lain 12 §:ää vastaava säännös siitä, että pysä-köinninvalvoja voi myöntää maksuaikaa py-säköintivirhemaksun tai rengaslukkokorva-uksen suorittamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viiväs-tyseuraamuksesta. Voimassa olevan lain 10 §:n 1. virkkeen mukaan pysäköintivirhe-maksu on suoritettava puolitoistakertaisena, jos 9 §:ssä tarkoitettua maksuaikaa ei ole noudatettu. Korotus on tavanomaiseen mak-sun määrään nähden varsin ankara. Lisäksi korotus voi olla kohtuuton esimerkiksi sil-loin, kun maksukehotus on ajoneuvosta ilki-valtaisesti poistettu tai henkilö ei esimerkiksi matkan vuoksi ole maksusta saanut tietoa ei-kä voinut maksuaikaa siten noudattaa.

Vaikka maksun korottamisesta puolitoista-kertaiseksi luovuttaisiin, maksuajan noudat-tamista on syytä jollain keinoin tehostaa etenkin, kun otetaan huomioon, että maksu-aikaa ehdotetaan 1 momentissa tarkoitetulla tavalla pidennettäväksi. Tavanomaista korko-seuraamusta voidaan pitää varsin lievänä. Li-säksi se korkoseuraamuksen laskeminen ja periminen voisi aiheuttaa huomattavaa lisä-työtä. Tämän vuoksi ehdotetaan kiinteää, mutta kohtuullisempaa kiinteämääräistä maksun korotusta.

Saatavien perinnästä annetun lain 10 a §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan suoraan ulos-

ottokelpoista kuluttajasaatavaa koskevasta maksukehotuksesta voidaan periä enintään 12 euroa. Koska tällaista tilannetta voidaan pitää verrannollisena tässä tarkoitetun tilanteen kanssa ja koska 12 euroa olisi määrätään sopivassa suhteessa 3 §:ssä säädettyyn pysäköintivirhemaksun rahamäärään, olisi momentin mukaan määräajan jälkeen pysäköintivirhemaksu suoritettava mainitun lain 10 a §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyllä määrällä korotettuna. Viivästyseuraamus tulisi kysymykseen silloin, kun pysäköintivirhemaksua ei ole suoritettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa tai pysäköinninvalvonnan myöntämässä maksuajassa.

Koska korotus olisi maksuviivästyksen seuraamus suoraan lain nojalla eikä siitä anneta hallintopäätöstä, muutoksenhakua koskevat säännökset eivät soveltuisi pelkkään korotukseen.

18 §. Maksun palauttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pitkälti virhemaksulain 16 §:ää vastaavasti maksun palauttamisesta silloin, kun maksun määräämiselle on ollut este. Momentissa on kuitenkin otettava huomioon ehdotetun 2 §:n 1 momentista aiheutuvat muutokset nykytilaan.

Momentin mukaan pysäköinninvalvojan on hakemuksesta määrättävä suoritettu pysäköintivirhemaksu palautettavaksi asianomaiselle, jos pysäköintivirhe tai joutokäyntirikkomus käsitellään rikosasioista säädetyssä järjestyksessä tai jos pysäköintivirheen tai joutokäyntirikkomuksen tekijä ei ollut teon hetkellä täyttänyt viittätoista vuotta.

Hakemus olisi tehtävä kuuden kuukauden kuluessa rikosoikeudellisen menettelyn aloittamisesta tai pysäköintivirhemaksun määräämisestä. Rikosoikeudellinen menettely aloitettaisiin käytännössä silloin, kun tehdään päätös esitutkinnan aloittamisesta tai henkilölle annetaan tiedoksi rikesakko tai rangaistusmääräysmenettelyn mukainen rangaistusvaatimus. Hakemus voitaisiin tehdä niin kauan kuin jompikumpi aika edelleen kuluu.

Pykälän 2 momentin mukaan pysäköinninvalvojan on määrättävä liikaa suoritettu määrä palautettavaksi, jos sama pysäköintivirhemaksu on suoritettu kahdesti. Jos sekä kuljettaja että omistaja tai haltija ovat suorittaneet maksun, on liikaa suoritettu määrä palautettava omistajalle tai haltijalle. Momentti vas-

taisi asiallisesti osaa virhemaksulain 17 §:n 1 momentista.

19 §. Takautumisoikeus. Pykälän mukaan ajoneuvon omistajalla tai haltijalla olisi oikeus saada suorittamansa pysäköintivirhemaksun määrä pysäköintivirheen tehneeltä kuljettajalta, jollei maksua ole palautettu 18 §:n 2 momentin nojalla. Pykälä vastaisi tältä osin asiallisesti virhemaksulain 17 §:n 2 momenttia. Vastaava takautumisoikeus koskisi myös rengaslukon käyttämisestä aiheutunutta korvausta, sillä vastuu siitä kohdentuisi 9 §:n 3 momentin mukaan samoin kuin vastuu virhemaksusta.

20 §. Pysäköintivirhemaksun saaja ja valvontakustannukset. Pykälän mukaan valtio saisi pysäköintivirhemaksut. Jos kuitenkin on järjestetty kunnallinen pysäköinninvalvonta, asianomainen kunta saisi pysäköintivirhemaksut riippumatta siitä, onko maksun määrännyt poliisi vai kunnallinen pysäköinninvalvoja tai pysäköinnintarkastaja. Kunta vastaisi kunnallisen pysäköinninvalvonnan kustannuksista. Pykälä vastaisi virhemaksulain 6 §:ää.

21 §. Pysäköinninvalvonnassa käytettävä ajoneuvo. Pykälän mukaan kunnallisessa pysäköinninvalvonnassa käytettävään autoon sovelletaan, mitä tieliikennelain 48 §:n 4 momentissa säädetään ajoneuvosta, jota käytetään liikennevalvonnassa. Momentin mukaan ajoneuvo saadaan pysäyttää tai pysäköidä tieliikennelain 26—28 §:n säännösten estämättä tehtävän vaatimalla tavalla edellyttäen, ettei liikennettä ilmeisesti vaaranneta. Pykälä vastaisi virhemaksulain 4 §:n 2 momentin viimeistä virkettä.

22 §. Täytäntöönpano. Pykälän mukaan pysäköintivirhemaksun ja sen korotuksen sekä rengaslukon käyttämisestä aiheutuneen korvauksen perimisestä ulosottoihin sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään. Vastavastavain viittaus pysäköintivirhemaksun osalta on voimassa olevan lain 14 §:n 2 momentissa.

Mainitun niin sanotun verotäytäntöönpanolain 20 §:n mukaan julkinen saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, ja muussa tapauksessa sitä

seuranneen vuoden alusta, jona se on erään-
tynyt.

Verotäytäntöönpanolain esitöissä todetaan, että lähtökohtaisesti edellä tarkoitettu viiden vuoden vanhentumisaika koskee lain mukaan täytäntöönpantavia julkisia saatavia (HE 83/2006 vp s. 94). Pysäköintivirhemaksun lyhyempää vanhentumisaikaa voitaisiin perustella muun muassa sillä, että 2. lakiehdotuksessa tarkoitettu valvontamaksun vanhentumisaika on lyhyempi. Viiden vuoden pääsäännöstä poikkeamisesta seuraisi kuitenkin lisätöitä asianomaisille viranomaisille ja tarpeen muuttaa ulosoton tietojärjestelmiä. Tämän vuoksi voimassa oleva viiden vuoden vanhentumisaika jäisi edelleen voimaan.

23 §. Tarkemmat säännökset. Pykälän mukaan sisäministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin rengaslukolta vaadittavista ominaisuuksista, käytettävistä asiakirjoista sekä niihin tehtävistä merkinnöistä ja niiden säilyttämisestä, tämän lain nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvistä ja muista viranomaisten välisistä ilmoituksista; kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämisestä koskevassa hakemuksessa esitettävästä selvityksestä, kunnallisen valvontahenkilöstön virkamerkistä sekä virkapuvusta ja tunnusmerkistä.

Asetuksenantovaltuus vastaisi pääosin voimassa olevaa oikeutta. Rengaslukolta edellytettävistä ominaisuuksista on käsitelty edellä 1 §:n perusteluissa.

24 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain voimaantuloajankohdasta. Koska tämä lakiehdotus ja jäljempänä käsiteltävät lakiehdotukset muodostavat pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksen, kaikki lait tulisivat voimaan samaan aikaan.

Pykälän 2 momentin mukaan pysäköintivirhemaksusta annettu laki kumottaisiin. Lain kumoamisesta seuraisi myös sen nojalla säädetyn asetuksen pysäköintivirhemaksusta samoin kuin sisäasianministeriön asetuksen pysäköintivirhemaksusta kumoutuminen. Eräät virhemaksulain nojalla annetut säädökset jäisivät voimaan 26 §:n nojalla.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen julkisesta pysäköinninvalvonnasta annettavan lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

25 §. Voimaan jäävät säädökset. Pykälässä mainittaisiin ne kumottavan virhemaksulain nojalla annetut säädökset, joiden muuttamiseen ei ole tarvetta ja jotka siksi jäisivät edelleen voimaan. Nämä säädökset olisivat sisäasianministeriön päätös kunnallisen pysäköinninvalvojan ja hänen apulaisensa tunnusmerkistä (136/1971) ja sisäasianministeriön päätös kunnallisen pysäköinninvalvojan virkapuvusta (512/1987).

26 §. Siirtymäsäännös. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sovellettavasta laista niitä tilanteita silmällä pitäen, kun pysäköintivirhemaksuasian käsittely olisi kesken lain tullessa voimaan.

Pysäköintivirhemaksua koskeva menettely alkaa maksun saajan kannalta asiallisesti silloin, kun annetaan virhemaksulaissa tarkoitettu pysäköintivirhemaksua koskeva maksukehoitus. Jos maksukehoitus on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, noudatettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Momentissa mainittaisiin havainnollisuuden vuoksi tämän koskevan ensinnäkin asian käsittelyä. Esimerkiksi jos maksukehoitusta ei noudateta, annettaisiin maksumääräys. Maksusta vastuussa oleva voisi tehdä vastalauseen, jonka jälkeen olisi muutoksenhaku hallinto-oikeudessa mahdollinen. Hallinto-oikeuden ratkaisua koskisi muutoksenhaku kiello. Edelleen seuraamuksen määräämisessä noudatettaisiin kumottavan virhemaksulain säännöksiä. Säännös tältä osin turvaisi sen, ettei kumottavan lain aikana tehdystä pysäköintivirheestä voitaisi tuomita uuden lain mukaista pysäköintivirhemaksua, joka olisi todennäköisesti ankarampi.

Pykälän 2 momentin mukaan lääninhallituksen tai aluehallintovirastoin kumottavan lain nojalla antamat määräykset jäisivät edelleen voimaan. Lääninhallituksen virhemaksulain 3 §:n ja virhemaksuasetuksen 1 §:n nojalla antamat määräykset kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämisestä ja pysäköinninvalvontaa koskevista ehdoista velvoittaisivat siten edelleen asianomaisia kuntia.

Pykälän 3 momentin mukaan henkilö, joka olisi tämän lain voimaan tullessa nimitettyä kunnallisen pysäköinninvalvojan tai valvonta-apulaisen virkaan tai määräaikaiseen virkasuhteeseen, säilyttäisi kelpoisuutensa vas-

taaviin tehtäviin myös tämän lain tultua voimaan. Säännöksellä olisi käytännöllistä merkitystä ennen muuta kunnallisten pysäköinninvalvojien osalta, koska heidän kelpoisuusvaatimuksiaan tiukennettaisiin edellä 12 §:ssä esitetyllä tavalla. Valvontapulainen puolestaan olisi kelpoinen pysäköinnintarkastajan tehtävään, sillä kysymys on pelkästään tehtävän nimikkeen muuttamisesta.

1.2 Laki yksityisestä pysäköinninvalvonnasta

1 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että tämän lain nojalla saataisiin veloittaa luvattomasta pysäköinnistä valvontamaksu. Verrattuna 1. lakiehdotuksessa tarkoitettuun julkiseen pysäköinninvalvontaan olisi yksityinen pysäköinninvalvonta vain rajatun mahdollista. Luvattoman pysäköinnin eri muodoista olisi momentissa tyhjentävä luettelo. Joutokäyntirikkomuksesta ei voisi veloittaa valvontamaksua.

Valvontamaksu voitaisiin momentin 1 kohdan mukaan veloittaa, jos ajoneuvo pysäköidään yksityiselle alueelle ilman tieliikennelain 28 §:n 3 momentissa tarkoitettua kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa.

Momentin 2 kohdan mukaan valvontamaksu voitaisiin veloittaa, jos rikotaan kiinteistön omistajan tai haltijan tieliikennelain 28 §:n 3 momentin nojalla antamaa määräystä ajoneuvon pysäköimisestä tai pysäköintikiekon käytöstä yksityisellä alueella. Tällaiset määräykset voivat koskea esimerkiksi sallitun pysäköinnin enimmäisaikaa tai pysäköintikiekon käyttövelvollisuutta.

Momentin 3 kohdan mukaan valvontamaksu voitaisiin veloittaa, jos moottorikäyttöinen ajoneuvo pysäköidään tai pysäytetään maalueelle ilman maastoliikennelain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua maan omistajan tai haltijan lupaa. Mainitun 4 pykälän 2 momentissa säädetään eräistä poikkeustapauksista, jolloin lupaa ei tarvita.

Momentin 4 kohdan mukaan valvontamaksun voitaisiin veloittaa, jos ajoneuvo pysäköidään yksityisellä alueella olevalle pelastuslain 33 §:n 2 momentissa tarkoitettulle pe-

lastustielle. Mainitun momentin mukaan pelastustielle pysäköinti on kielletty.

Edellä 1. lakiehdotuksessa tarkoitettu pysäköintivirhemaksu voitaisiin määrätä myös luvattoman pysäköinnin johdosta. Tämä kuitenkin edellyttäisi 1. lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin mukaan sitä, että asianomaisen kiinteistön omistaja tai haltija taikka muu momentissa tarkoitettu taho on julkista pysäköinninvalvontaa harjoittavan tahon virhemaksun määräämiseen valtuuttanut tai virhemaksun määräämistä muuten pyytää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eräistä valvontamaksun veloittamisen edellytyksistä. Momentissa säädettäisiin ilmoittamisvelvollisuuden vähimmäissisällöstä. Muiden tietojen ilmoittaminen on luonnollisesti sallittua.

Momentin mukaan valvontamaksu saataisiin veloittaa vain, jos pysäköimistä tai pysähtymistä koskeva kielto tai määräys taikka pysäköintikiekon käyttöä koskeva määräys sekä valvontamaksu ja sen suuruus luvattoman pysäköinnin seuraamuksena on yksiselitteisellä ja selvästi havaittavalla tavalla ilmoitettu.

Momentissa lisäksi edellytettäisiin, että ilmoittamistapa olisi ensinnäkin liikennemerkit. Näitä olisi käytettävä pysäköimistä, pysähtymistä ja pysäköintikiekon käyttämisen osalta. Liikennemerkit vahvistetaan tieliikenneasetuksessa. Koska valvontamaksusta ei ole vahvistettua liikennemerkkiä, tältä osin ilmoittamistapana olisi suorakaiteen muotoinen tekstillinen kilpi. Ilmoittamistapaa koskeva sääntely vastaisi tieliikenneasetuksen 11 §:ssä omaksuttuja ratkaisuja.

Kieltojen ja määräysten on oltava pysäköintiä harkitsevan henkilön tiedossa siten, että hän voi etukäteen harkita, voiko hän pysäköintiä koskevat ehdot hyväksyä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kiellot ja määräykset on ilmoitettava kiinteistön rajalla ajoreitien lähellä tai kiinteistön alueella siten, että jokainen kiinteistölle saapuva pystyy ne suoralta kädeltä näkemään.

Ehdot ja määräykset olisi ilmoitettava yksiselitteisellä tavalla. Yksiselitteisyyden vaatimuksen täyttäisi se, että ehdot ja määräykset ilmoitettaisiin liikennemerkein vastaavalla tavalla kuin tiealueella. Tarpeellisia tietoja olisivat usein esimerkiksi sallitun pysäköintiajan enimmäispituus ja pysäköintikiekon

käyttöä koskevat velvollisuudet ja se, onko pysäköinti sallittu vain luvan saaneille. Jos pysäköinti olisi sallittua vain osalla kiinteistöä, rajoituksesta olisi ilmoitettava ja pysäköinnille varattu alue olisi selkeästi osoitettava. Yksiselitteisyyden vaatimus käsittää lisäksi esimerkiksi sen, että useita kieliä käytettäessä ilmoitukset vastaavat asiasisällöltään toisiaan, ja sen, että samasta seikasta, esimerkiksi sallitun pysäköinnin enimmäisajasta, ei ilmoiteta kahdella toisiinsa nähden ristiriitaisella tavalla.

Momentissa säädettäisiin lisäksi kielivaihtumuksista. Yksityisille ei pääsääntöisesti ole säädetty velvollisuutta antaa palvelua eri kielillä. Joissakin tapauksissa on kuitenkin annettu erityissäännöksiä, joiden mukaan myös yksityisellä on kielellisiä velvollisuuksia. Koska yksityinen pysäköinti on luonteeltaan samankaltaista julkisen pysäköinninvalvonnan kanssa, voi kansalaiselle olla erityisen vaikea tehdä erottelua toimintojen välillä. Kielellisten velvollisuuksien säätäminen yksityisille toimijoille parantaisi osaltaan kansalaisten oikeusturvaa. On myös yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoittavan etu, että kieliasioista säädetään nimenomaisesti, koska tämä selvittää oikeustilaa ja todennäköisesti vähentää kieleen perustuvia riitaisuuksia.

Ilmoitukset tulisi tehdä yksikielisessä kunnassa ainakin kyseisen kunnan kielellä ja kaksikielisessä kunnassa ainakin suomen ja ruotsin kielellä. Saamelaisten kotiseutualueella olevassa kunnassa käytettäisiin suomen kielen lisäksi saamen kieltä. Kunnan kielisuhteista säädetään kielilain (423/2003) 5 §:ssä. Saamelaisten kotiseutualue ja saamen kieli määritellään saamen kielilaisissa (1086/2003). Kuten momentin sanamuodostakin ilmenee, ilmoitukset saataisiin tehdä myös muilla kielillä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä tilanteista, jolloin valvontamaksun veloittamiselle olisi este. Momentin 1 kohdan mukaan valvontamaksua ei saisi veloittaa, jos luvattomasta pysäköinnistä määrättäisiin pysäköintivirhemaksu. Kuten edellä 1 momentin ja 1. lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin perusteluissa on todettu, yksityisellä alueella tai maastossa tehdystä väärinpysäköinnistä määrättäisiin pysäköintivirhemaksu vain 1. lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun

tahon aloitteesta. Samasta teosta ei kuitenkaan tule seurata kahta seuraamusta. Siksi jos kiinteistöllä on järjestetty yksityinen pysäköinninvalvonta ja jos pyydetään pysäköintivirhemaksun määräämistä, ei valvontamaksun veloittaminen tulisi kysymykseen.

Momentin 2 ja 3 kohdassa säädettäisiin siitä, ettei valvontamaksua saa veloittaa, jos asia käsitellään rikosasioista säädettyssä järjestyksessä tai jos luvattomasti pysäköinyt ei ollut teon hetkellä täyttänyt viittätoista vuotta. Vastaavanlainen sääntely sisältyy 1. lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttiin.

Valvontamaksu olisi ainoa luvattoman pysäköinnin seuraamus, josta yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoittava taho voisi määrätä. Pykälän 4 momentissa mainittaisiin havainnollisuuden vuoksi, että pysäköintivirhemaksusta ja ajoneuvon kiinnitettävästä rengaslukosta säädetään julkisesta pysäköinninvalvonnasta annettavassa laissa (1. lakiehdotus) ja että ajoneuvon siirtämisestä säädetään ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa. Näistä seuraamuksista päättää viranomais.

2 §. Valvontamaksu. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valvontamaksun suuruudesta. Valvontamaksun tulee olla kohtuullinen. Luonteva vertailukohta on pysäköintivirhemaksu, jonka rahamäärästä päättää valtion viranomais. Lisäksi valvontamaksu ja pysäköintivirhemaksu ovat valinnaisia seuraamusmuotoja samantyyppisistä teoista. Siksi valvontamaksu ei saisi olla suurempi kuin vastaavalla alueella tehdystä pysäköintivirhemaksusta määrättävä pysäköintivirhemaksu. Tästä seuraisi myös se, että valvontamaksun suuruus on kontrolloitavissa, koska 3 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan maksun määrätymisperuste olisi ilmoitettava valvontamaksua koskevassa vaatimuksessa. Määrätymisperuste olisi asiallisesti 1. lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu ministeriön asetus pysäköintivirhemaksun suuruudesta.

Viitattu pysäköintivirhemaksun suuruus muodostaisi ehdottoman ylärajan valvontamaksun suuruudelle. Säännöstä ei voisi kiertää esimerkiksi niin, että valvontamaksu asetettaisiin samansuuruiseksi kuin vastaava pysäköintivirhemaksu, jonka lisäksi olisi erikseen maksettava veroa tai käsittelykustan-

nuksia. Luonnollisesti valvontamaksu voi olla rahamäärältään pienempi kuin vastaava pysäköintivirhemaksu.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin otettaisiin asiallisesti samansisältöiset säännökset jatkuvasta pysäköintivirheestä ja samalla teolla tehdyistä useista säännösten tai määräysten vastaisista menettelyistä kuin on 1. lakiehdotuksen 3 §:n 2 ja 4 momentissa.

3 §. Valvontamaksua koskeva vaatimus. Pykälä koskisi kaikkia valvontamaksuja asettavia yhteisöjä ja henkilöitä riippumatta siitä, onko toimintaa pidettävä luonteeltaan satunnaisena tai ammattimaisena taikka liittykö siihen tarkoitus hankkia tuloa tai muuta taloudellista hyötyä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, jotka tulisi ilmetä valvontamaksua koskevasta vaatimuksesta. Momentin tarkoituksena on varmistaa, että ajoneuvon kuljettaja tai ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja tai haltija saa valvontamaksun yhteydessä riittävästi tietoja saatavan oikeellisuuden selvittämiseksi ja oman oikeusasemansa arvioimiseksi. Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti oikeuttaisi valvontamaksusta pidättäytymiseen, paitsi jos laiminlyöntiä voidaan pitää vähäisenä.

Valvontamaksua koskevassa vaatimuksessa olisi momentin 1 ja 2 kohdan mukaan mainittava vaatimuksen tekijä ja yhteystiedot. Vaatimuksen tekijällä tarkoitetaan 5 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua valvonnasta huolehtivaa tahoja.

Momentin 3—5 ja 8—9 kohtien mukaan maksuvelvolliselle olisi annettava riittävät tiedot saatavan perusteen ja määrän oikeellisuuden arvioimiseksi.

Maksuvelvolliselle olisi 6 kohdan mukaan annettava asianmukaiset maksuohjeet mainitsemalla maksettava määrä, maksun saaja, maksutapa, maksuosoite ja ajankohta, jolloin saatava on viimeistään maksettava.

Momentin 7 kohdan mukaan valvontamaksua koskevassa vaatimuksessa tulee ilmoittaa maksun laiminlyönnin seuraamuksista. Tietojen on oltava oikeita. Valvontamaksussa ei saa esimerkiksi uhata maksuhäiriömerkinnällä, koska merkinnän tekemiseen ei ole perusteita pelkän vaatimuksen perusteella. Valvontamaksun asettajalla ei kuitenkaan olisi velvollisuutta selvittää maksun laiminlyönnin

seuraamuksia taikka muita maksuvelvollisen oikeusasemaan yleisesti vaikuttavia seikkoja.

Valvontamaksua koskevassa vaatimuksessa olisi momentin 9 kohdan mukaan ilmoitettava myös kiinteistön omistajan ja haltijan nimi. Ajoneuvon kuljettajalla tai ajoneuvon rekisteriin merkityllä omistajalla tai haltijalla tulee olla mahdollisuus saada tieto kiinteistön omistajasta ja haltijasta. Maksuvelvollisella tulee olla mahdollisuus selvittää maksun asettajan oikeus toiminnan harjoittamiseen. Maksuvelvolliselle tulee taata monipuolisesti tietoja, jotta tämä voisi riittävästi aina varmistua saatavan oikeellisuudesta.

Momentin 10 kohdassa säädettäisiin rekламаatiosta. Kohdan mukaan valvontamaksua koskevassa vaatimuksessa olisi mainittava oikeus riitauttaa maksu vaatimuksen tekijälle. Riitautuksen tulisi olla maksuton, eikä riitautusta saa järjestää riitauttajan kannalta hankalaksi. Riitautus tulisi saada viivytyksettä käsiteltyä. Maksuvaatimuksen saaneella olisi oikeus pidättäytyä maksusta, kunnes riitautus on asianmukaisesti käsitelty, ja hänellä olisi oikeus esittää huomautuksia saatavan määrästä ja perusteesta. Kuluttajalla olisi mahdollisuus saattaa asia kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi, jos kysymys olisi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisestä oikeussuhteesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valvontamaksua koskevan vaatimuksen kielestä. Edellä 1 momentissa tarkoitettut seikat olisi ilmoitettava vastaavalla tavalla kuin edellä 1 §:n 2 momentissa säädetään pysäköintiä koskevien määräysten ja eräiden muiden tietojen ilmoittamisesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valvontamaksua koskevan vaatimuksen tiedoksiantosta tavalla, joka vastaisi 1. lakiehdotuksen 8 §:n 1 momenttia ja osaa 2 momentista. Vaatimus annettaisiin henkilökohtaisesti tiedoksi ajoneuvon kuljettajalle. Jollei häntä tavata, vaatimus voitaisiin kiinnittää ajoneuvon näkyvälle paikalle. Jos maksua ei suoritettaisi säädetyssä ajassa, jolla viitataan 4 momenttiin, vaatimus lähetettäisiin ajoneuvon omistajalle tai haltijalle. Momentissa ei siten säädettäisi tarkemmin, millä tavalla vaatimus viimeksi mainitulle henkilölle lähetettäisiin. Vaatimus voitaisiin lähettää tavalli-

sena kirjeenä. Myös todisteellinen tiedoksiantotapa olisi mahdollinen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin maksuajasta. Sen vähimmäispituus olisi 30 päivää valvontamaksun koskevan vaatimuksen antamisesta, kiinnittämisestä tai lähettämisestä. Maksuajan alkaminen kytkettäisiin toisin sanoen siihen, millä 3 momentissa säädetyllä keinolla vaatimus on annettu tiedoksi. Maksuaika olisi 1. lakiehdotuksen 17 §:n 1 momentin mukaan myös 30 päivää.

4 §. *Vastuu valvontamaksusta.* Pykälän 1 momentin mukaan valvontamaksusta olisi ensisijaisesti vastuussa luvattomasti pysäköidyn ajoneuvon kuljettaja. Pykälän 2 momentin mukaan valvontamaksusta vastaisi myös ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja tai haltija. Ajoneuvon omistaja tai haltija olisi kuitenkin vastuusta vapaa, jos hän saattaa todennäköiseksi, että ajoneuvo oli tuolloin luvattomasti kuljettajan käytössä tai että valvontamaksun veloittamiselle ei ollut edellytyksiä. Jos ajoneuvolla on sekä omistaja että haltija, valvontamaksusta on vastuussa vain haltija. Pykälä vastaa asiallisesti sitä, mitä 1. lakiehdotuksen 9 §:ssä säädetään vastuusta pysäköintivirhemaksusta.

5 §. *Valvontatoimi.* Pykälän 1 momentin mukaan yksityisestä pysäköinninvalvonnasta yksityisellä alueella tai maastossa huolehtisi kiinteistön omistaja tai haltija. Jos kiinteistön omistaja tai haltija on oikeushenkilö, yksityisen pysäköinninvalvonnan järjestämisestä ja oikeushenkilön puolesta toimimisesta noudatettaisiin, mitä näistä on asianomaisen oikeushenkilön osalta säädetty. Valvontaa harjoittavalta omistajalta tai haltijalta edellytetäisiin 3 momentissa säädettyä luotettavuutta.

Pykälän 2 momentin mukaan kiinteistön omistaja tai haltija voisi myös siirtää oikeuden huolehtia pysäköinninvalvonnasta pysäköintiä luotettavana pidettävälle henkilölle, jota tässä kutsutaan sopimusvalvojaksi. Siirtäminen perustuisi sopimukseen, jonka ehtoista osapuolet voisivat sopia noudattaen yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita.

Oikeus pysäköinninvalvontaan on kuitenkin siirrettävä kokonaisuutena siten, että puhevaltaa pysäköinninvalvonnan osalta sopimosapuolten ulkopuoliseen tahoon käyttää vain yksi toimija. Tämä on tarpeen siksi, että asianomaiselle kiinteistölle pysäköinyt ja

mahdollisesti valvontamaksusta vastuussa oleva henkilö tietää, kenen puoleen hänen tulee kääntyä ja kuka käyttää päätösvaltaa pysäköinninvalvontaa koskevassa asiassa. Reaalisopimus syntyisi sen, jolle oikeus pysäköinninvalvontaan on siirretty, ja ajoneuvon kuljettajan välille.

Sopimusvalvoja vastaisi pysäköintiä koskevien kieltojen ja ehtojen asettamisesta ja ilmoittamisesta 1 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, valvontamaksua koskevan vaatimuksen tekemisestä ja tiedoksiannosta, valvontamaksun perimisestä, valvontamaksua koskevan kanteen vireille panemisesta ja ajamisesta sekä maksun perimisestä ulosottoihin. Edelleen sopimusvalvoja asettaisi valvontamaksun suuruuden ja saisi valvontamaksut itselleen. Lisäksi sopimusvalvoja esittäisi 1. lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön. Mainittu taho myös vastaisi toiminnan lainmukaisuudesta ja toiminnassa mahdollisesti aiheutuneista vahingoista. Tässä toiminnassaan sopimusvalvojan olisi noudatettava kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa tehdyn sopimuksen ehtoja. Tässä laissa ei kuitenkaan säädettäisi mainitusta sopimuksesta, vaan esimerkiksi vastuu sopimuksen ehtojen rikkomisesta määräytyisi yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaan.

Sopimusvalvoja voisi kuitenkin antaa valvontamaksun perintätoimistolle perittäväksi, kuten seuraavasta pykälästä ilmenee. Sopimusvalvojalla olisi luonnollisesti oikeus käyttää asiamiestä tai avustajaa valvontamaksua koskevassa oikeudenkäynnissä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä perusteista, joiden mukaan yksityisestä pysäköinninvalvonnasta huolehtivaa pidetään luotettavana. Mainittua tahoa pidettäisiin luotettavana, jos luonnollista henkilöä, yhteisön tai säätiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsentä tai varajäsentä, toimitusjohtajaa, vastuunalaista yhtiömiestä taikka muussa näihin rinnastettavassa asemassa olevaa taikka pysäköinninvalvonnasta vastaavaa henkilöä ei ole lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton valvomaan pysäköintiä.

Henkilöä ei kuitenkaan pidettäisi luotettavana, jos tämä on muutoin aikaisemmallalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton valvomaan pysäköintiä.

Luotettavuusvaatimuksen kannalta merkityksellisiä olisivat ennen muuta rikokset, joilla on pyritty hankkimaan liiketoiminnassa perustetonta etua muiden kustannuksella. Tällaisena voidaan pitää esimerkiksi petosta. Kysymykseen voisivat muutkin rikokset, jotka osoittavat liiketoimintaan liittyvien velvoitteiden laiminlyöntiä, kuten kirjanpitorikos. Huomioon otettavaksi voisi tulla myös sinänsä pätevän saatavan periminen rangaistavaksi säädetyllä tavalla.

Muuna kuin rikostuomion osoittama sopimattomuusperuste voisi esimerkiksi se, että henkilö on tai on ollut liiketoimintakiellossa, vaikka häntä ei olisi kiellon perustavista teoista tuomittu rangaistukseen. Kysymykseen voisi tulla myös edellä mainitun kaltainen rikos, jota koskeva tuomio ei ole lainvoimainen. Säännöstä voidaan soveltaa myös siinä tilanteessa, jossa henkilö on lainvoimaisesti tuomittu vankeusrangaistukseen yli viisi vuotta sitten tai sakkorangaistukseen yli kolme vuotta sitten etenkin, jos rikos on ollut törkeä tai jos rikoksia on ollut useita.

Luotettavuusarvion tekisi aluehallintovirasto. Jos henkilöä ei pidetä luotettavana, virasto voisi 6 §:n 3 momentin nojalla kieltää toiminnan.

6 §. Ilmoitusvelvollisuus ja pakkokeinot. Pykälässä säädettäisiin yksityisestä pysäköinninvalvonnasta huolehtivan ilmoitusvelvollisuudesta ja niistä viranomaistoimista, joihin voidaan ryhtyä yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevien laissa säädettyjen velvollisuuksien rikkomisen tai vaadittavan luotettavuuden puuttumisen johdosta.

Pykälän *1 momentin* mukaan yksityisestä pysäköinninvalvonnasta huolehtivan on tehtävä kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle ennen toiminnan aloittamista. Ilmoituksen tulee sisältää tunnistetiedot, joita olisivat henkilötunnus taikka yritys- tai yhteisötunnus, toiminimi, posti- ja sähköpostiosoite sekä puhelinnumero. Lisäksi olisi ilmoitettava pysäköinninvalvonnasta vastaava henkilö. Lisäksi olisi ilmoitettava edellä mainittujen tietojen muuttumisesta viipymättä kirjallisesti asianomaiselle aluehallintovirastolle

Ilmoitus olisi tehtävä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoitetaan. Jos toimintaa harjoitetaan usean viraston alueella, ilmoitus tehdään jollekin niistä. Aluehallintovirastojen toimialueesta säädetään aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen (906/2009) 1 §:ssä.

Toiminnan laajuuteen katsomatta yksi ilmoitus riittäisi. Ilmoituksen johdosta ei sinänsä tehdä erillistä päätöstä, jollei 6 §:n 2 ja 3 momentista muuta johdu.

Momentissa säädettäisiin myös siitä, että pysäköinninvalvonnasta vastaava henkilö huolehtii valvonnan lainmukaisuudesta. Hän ei saisi olla konkurssissa eikä hänen toimintakelpoisuuttaan saisi olla rajoitettu.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin niistä toimista, joihin viranomaisen voi ryhtyä, jos pysäköinninvalvonnasta huolehtiva olennaisesti rikkoo laissa säädettyjä velvollisuuksia. Kysymykseen tulee ennen muuta tässä laissa säädettyjen velvollisuuksien vastainen menettely, mutta kysymykseen voi tulla muunkin lain vastainen menettely, kuten omavaltainen ajoneuvon siirtäminen luvattoman pysäköinnin johdosta vastoin ajoneuvon siirtämisestä annettua lakia. Olennaisena rikkomuksena voitaisiin pitää laissa säädettyä suuremman valvontamaksun veloittamista. Toisaalta myös vähäisemmät laiminlyönnit, kuten esimerkiksi 3 §:n 1 momentissa säädetyt velvollisuuden ilmoittaa kiinteistön omistaja ja haltija rikkomisen voisi toistuessaan muodostua olennaiseksi.

Laissa säädettyjen velvoitteiden olennaisesta rikkomisesta seuraa ensiksi aluehallintoviraston antama huomautus. Jos huomautuksesta huolimatta laissa säädettyjä velvollisuuksia rikotaan olennaisesti, voi aluehallintovirasto päätöksellään velvoittaa pysäköinninvalvonnasta huolehtivan korjaamaan virheensä. Jos tällainen lainvastainen toiminta jatkuu mainitusta päätöksestä huolimatta, aluehallintovirasto voisi kieltää pysäköinninvalvonnan määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin siitä, että jos pysäköinninvalvonnasta huolehtiva ei täytä 5 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia, aluehallintovirasto voi kieltää toiminnan, kunnes tämä täyttää vaatimukset.

Aluehallintovirasto päättäisi, milloin puute on korjaantunut.

7 §. Valvontamaksun perintä. Pykälän *1 momentin* mukaan valvontamaksua ei saisi siirtää toimeksisaajan perittäväksi eikä siitä saa vaatia maksua tuomioistuimessa ennen kuin vähintään yksi maksamatta jäänyttä valvontamaksua koskeva maksumuistutus on annettu tai lähetetty ja siinä mainitut saatavan maksamiselle ja huomautusten esittämiseksi asetetut kohtuulliset määräajat ovat päättyneet.

Säännöksellä on tarkoitus parantaa sen, jolle valvontamaksu on asetettu, asemaa ottaen etenkin huomioon se, että valvontamaksua koskeva vaatimus on saatettu kiinnittää ajoneuvoon, josta se on saattanut hävitä. Säännöksellä pyritään siihen, ettei perintäkuluja kertyisi ennen kuin asianomaisella henkilöllä on ollut todellinen tilaisuus maksaa valvontamaksu tai riitauttaa se.

Jos kysymyksessä olisi kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välinen oikeussuhde, sovellettavaksi tulisivat myös saatavan perinnästä annetun lain (513/1999) kuluttajasaataavaa koskevat säännökset.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin selvyiden vuoksi, että muutoin on voimassa, mitä saatavien perinnästä annetussa laissa säädetään. Kuten edellä on todettu, kuluttajasaataavaa koskevia säännöksiä olisi noudatettava. Toisaalta myös muissa tapauksissa olisi mainittua lakia noudatettava. Esimerkiksi lain 4 §:ssä säädettyä hyvää perintätapaa on noudatettava silloinkin, kun osapuolet ovat elinkeinonharjoittajia.

8 §. Maksun palauttaminen. Pykälän *1 momentin* mukaan maksun saaneen on palautettava maksu asianomaiselle henkilölle tämän pyynnöstä, jos valvontamaksu on peritty 1 §:n 3 momentissa tarkoitettusta esteestä huolimatta tai muuten aiheetta. Momentti vastaa pääosin 1. lakiehdotuksen 18 §:n 1 momenttia.

Pykälän *2 momentin* mukaan valvontamaksun saaneen on palautettava liikaa suoritettu määrä, jos valvontamaksu on suoritettu kahdesti. Jos suorituksen on tehnyt yhtäältä kuljettaja ja toisaalta ajoneuvon omistaja tai haltija, liikaa suoritettava määrä palautetaan kuljettajalle tai haltijalle. Momentti vastaa asiallisesti 1. lakiehdotuksen 18 §:n 2 momenttia.

9 §. Takautumisoikeus. Pykälän mukaan ajoneuvon omistajalla tai haltijalla olisi oikeus saada suorittamansa valvontamaksun määrä luvattomasti pysäköineeltä kuljettajalta, jollei maksua ole palautettu 8 §:n 2 momentin nojalla. Säännös vastaisi asiallisesti 1. lakiehdotuksen 19 §:ää.

10 §. Oikeusturva. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin selvyiden ja havainnollisuuden vuoksi siitä, että valvontamaksua koskevat riitaisuudet käsiteltäisiin kärjäoikeudessa riita-asioista säädettyssä järjestyksessä. Kärjäoikeus käsitelisi asian ensimmäisenä oikeusasteena, jonka jälkeen muutoksenhakuun sovellettaisiin oikeudenkäymiskaaren säännöksiä. Säännös ei luonnollisestikaan estäisi saattamasta asiaa Kuluttajariitalautakunnan tutkittavaksi, kuten aiemmin on todettu.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin edelleen selvyiden ja havainnollisuuden vuoksi, että aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Aluehallintoviraston päätöksistä säädetään edellä 6 §:n 2 ja 3 momentissa. Muutoksenhaun käsitelisi hallintolainkäyttölain mukaan hallinto-oikeus.

11 §. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin lain voimaantulosta. Kuten edellä 1. lakiehdotuksen 24 §:n perusteluista käy ilmi, kaikki tähän esitykseen sisältyvät lait tulisivat voimaan samaan aikaan.

Voimassa olevan oikeuden mukaan yksityinen pysäköinninvalvonta ei ole ilmoituksenvaraista toimintaa. Edellä 6 §:n 1 momentissa kuitenkin asetettaisiin velvollisuus tehdä ilmoitus ennen toiminnan aloittamista. Toisaalta toimintaa on harjoitettu Suomessa jo useita vuosia ja harjoitetaan edelleen. Siksi *2 momentissa* olisi siirtymäsäännös, jonka mukaan lain voimaan tullessa yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoittavan 5 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettun tahon tulisi tehdä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

1.3 Ympäristönsuojelulaki

116 §. Rangaistussäännökset. Pykälän *4 momentin* mukaan moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon rik-

komisesta voidaan määrätä pysäköintivirhemaksu siten kuin pysäköintivirhemaksusta annetussa laissa säädetään. Momenttia muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin 1. lakiehdotuksessa tarkoitettuun lakiin julkisesta pysäköinninvalvonnasta.

1.4 Laki ajoneuvojen siirtämisestä

5 §. *Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella.* Pykälän 1 momentin mukaan ajoneuvo voidaan siirtää säännöksen vastaisesta pysäköinnistä tielle aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen menettelyn alkamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan pysäköintiä koskevan säännöksen vastaisesti yksityiselle alueelle tai maastoon pysäköity ajoneuvo voidaan vastaavan ajan kuluttua siirtää alueen omistajan tai haltijan perustellusta pyynnöstä. Molemmissa tapauksissa tulee kysymyksen sekä lähi- että varastosiiro. Ajoneuvo voidaan siirtää pykälän 3 tai 4 momentin nojalla viipymättä, jos pysäköinnistä aiheutuu haittaa liikenneturvallisuudelle tai pysäköinti haittaa tien käyttöä tai ajoneuvo on pysäköity pelastuslain 33 §:n vastaisesti.

Pykälä muutettaisiin niin, että siihen otettaisiin nykyinen 1, 3 ja 4 momentti sellaiseenaan 1, 4 ja 5 momentiksi.

Edellä 1. lakiehdotuksen 4 §:n 1 momentin mukaan ajoneuvon voitaisiin kiinnittää rengaslukko tämän pykälän 1 tai 2 momentissa säädetyin edellytyksin. Rengaslukon käyttämisestä voisi päättää vain 1. lakiehdotuksessa tarkoitettu pysäköintiä valvova viranomainen, ei muu tässä pykälässä tarkoitettu viranomainen.

Pysäköintiä valvovan henkilön harkintaan jäisi, onko tarkoituksenmukaisempaa turvautua ajoneuvon siirtämiseen vai käyttää rengaslukkoa. Tähän vaikuttaisi etenkin käytävissä olevat resurssit ja pysäköintivirheen laatu. Edellä 1. lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentista kuitenkin seuraisi, että yksityisellä alueella tai maastossa olevaan ajoneuvon kiinnitettäisiin rengaslukko vain alueen omistajan tai haltijan pyynnöstä tai valtuutuksella. Sääntelyn yhdenmukaisuuden ja ehdotetun yksityistä pysäköinninvalvonnasta annettavan lain vuoksi voimassa olevan pykälän

2 momenttia vastaavaa sääntely otettaisiin uuteen 2 momenttiin täydennettynä niin, että pyynnön ajoneuvon siirtämisestä voisi tehdä myös se, jolle on siirretty oikeus huolehtia pysäköinninvalvonnasta kiinteistöllä. Oikeuden siirtämisestä säädettäisiin myös 2. lakiehdotuksen 5 §:ssä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi yleisperusteluissa esitetyillä syillä sisällöltään uusi 3 momentti. Momentin mukaan ajoneuvo voitaisiin siirtää viipymättä, odottamatta kahden vuorokauden kulumista, jos ajoneuvon omistaja tai haltija olisi jättänyt maksamatta samalla ajoneuvolla tehdyn viiden eri teon perusteella määrätyt pysäköintivirhemaksut, joihin ei voi hakea muutosta. Lainvoimaisuudella tarkoitetaan sitä, että 1. lakiehdotuksen 15 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen tekemiselle varattu 30 päivää on kulunut umpeen. Mahdollisuutta tehdä perustevalitus ei siis oteta huomioon ratkaistaessa päätöksen lainvoimaisuutta. Tällaisissa tapauksissa voitaisiin 1. lakiehdotuksen 4 §:n 1 momentin mukaan ajoneuvon siirtämisen asemesta kiinnittää siihen rengaslukko.

Maksamattomien virhemaksujen tulisi olla määrätty eri tekojen perusteella. Toisin sanoen ehdotettu momentti ei olisi sovellettavissa silloin, kun viisi maksua on määrätty 1. lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla kahdella teolla tehdyistä jatkuvista pysäköintivirheistä.

11 §. *Korvauksen periminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään muun muassa siitä, että kunta ei ole velvollinen luovuttamaan varastoon siirrettyä ajoneuvoa ennen kuin siirtämiseen liittyvät korvaukset on maksettu. Momenttia täydennettäisiin niin, ettei ajoneuvoa ole velvollisuus luovuttaa myöskään ennen kuin edellä käsitellyssä uudessa 5 §:n 3 momentissa tarkoitetut maksamattomat pysäköintivirhemaksut on suoritettu.

1.5 Hallinto-oikeuslaki

12 b §. *Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus yksijäsenisenä.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan hallinto-oikeus voi käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa muutoksenhauun, joka koskee pysäköintivirhemaksusta annetun lain soveltamista. Kohta muutettai-

siin koskemaan 1. lakiehdotuksessa tarkoitettua julkisesta pysäköinninvalvonnasta annetun lain soveltamista.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Edellä 1. lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin mukaan ministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin pysäköintivirhemaksun suuruudesta. Edelleen mainitun lakiehdotuksen 23 §:n mukaan ministeriön asetuksella säädettäisiin pyörälukolta vaadittavista ominaisuuksista, käytettävistä asiakirjoista sekä niihin tehtävistä merkinnöistä ja niiden säilyttämisestä, seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvistä ja muista viranomaisten välisistä ilmoituksista, kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämistä koskevassa hakemuksessa esitettävästä selvityksestä sekä kunnallisen valvontahenkilöstön virkamerkistä, virkapuvusta ja tunnusmerkistä.

3 Voimaantulo

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan syksyllä 2011. Lakien täytäntöönpanon vaatimien toimien vuoksi lait voivat kuitenkin tulla voimaan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

4 Suhde perustuslakiin ja sääätämisjärjestys

Laki pysäköintivirhemaksusta on säädetty poikkeuslakina perustuslain sääätämisjärjestyksessä. Hallituksen esityksestä (130/1969 vp) ei pyydetty perustuslakivaliokunnan lausuntoa. Hallituksen esityksessä sääätämisjärjestysvalinnalle esitettiin kolme ennen muuta omaisuudensuojaan liittyvää perustetta.

Ensinnäkin pysäköintivirhemaksun todettiin olevan uudentyypinen julkisoikeudellinen rasitus, eräänlainen rangaistusluonteinen maksu. Toiseksi pysäköintivirhemaksu saattoi kohdistua muuhun kuin pysäköintivirheen tekijään. Kolmanneksi viranomaisten oikeus siirtää ajoneuvo pysäköintivirheen johdosta

rajoitti omistajan tai haltijan oikeutta käyttää tai hallita omaisuuttaan.

Ehdotettua sääntelyä on kuitenkin arvioitava voimassa olevan perustuslain ja perustuslakivaliokunnan sitä koskevan käytännön pohjalta.

Perustuslain 15 §:n 1 momentin säännös omaisuuden suojasta ei perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan anna suojaa henkilön rikolliseen toimintaan liittyvälle omaisuudelle (PeVL 53/2006 vp, s. 4, PeVL 33/2000 vp, s. 2). Valiokunta on myös vanhastaan korostanut, etteivät lain tai hyvän tavan vastaiset oikeustoimet nauti perustuslain suojaa (PeVL 3/1982 vp, PeVL 13/1986 vp). Toisaalta perustuslaki ja erityisesti sen perusoikeussäännökset asettavat rajoja muun ohella sille, millaisia rangaistus- tai muita seuraamuksia rikoksiin voidaan liittää (PeVL 53/2006 vp, s. 4).

Ehdotetussa laissa julkisesta pysäköinninvalvonnasta on kysymys hallinnollisiksi luonnehdittavista seuraamuksista (pysäköintivirhemaksu, rengaslukon kiinnittäminen ja huomautus), jotka voidaan määrätä ajoneuvon pysäköintiä tai joutokäyntiä koskevan lainsäädännön rikkomisesta. Erilaiset hallinnolliset seuraamukset ovat nykyisin jo vakiintuneet seuraamusjärjestelmän hyväksyttäväksi osaksi. Esimerkiksi lailla ylikuormamaksuista (51/1982) on perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 2/1981 vp) säädetty nyt ehdotettuja vastaavan kaltaisista hallinnollisista seuraamuksista. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on maksuseuraamusten osalta edellytetty, että laissa säädetään selkeästi ja täsmällisesti maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista, oikeusturvasta ja täytäntöönpanon perusteista (PeVL 32/2005 vp s. 2—3). Vaaditulla tavalla säädetään maksuvelvollisuuden perusteista 1. lakiehdotuksen 1—3, 6 ja 9 §:ssä, maksun suuruudesta 3 ja 4 §:ssä, oikeusturvasta 14—16 §:ssä ja täytäntöönpanosta 22 §:ssä.

Ehdotettu sääntely noudattaa voimassa olevassa laissa omaksuttuja perusratkaisuja. Maksuvelvollisuuden perusteita koskevat säännökset olisivat kuitenkin voimassa olevia säännöksiä tarkempia. Uusi olisi säännös siitä, että pysäköintivirhemaksua ei saisi määrätä alle viisitoista vuotiaan tekemästä pysä-

köintivirheestä tai joutokäyntirikkomuksesta. Rikosoikeudellista vastuuta koskeva ikäraja on sama.

Edellä käsiteltyjä säännöksiä vastaisivat sekä julkisesta että yksityisestä pysäköinninvalvonnasta säädettyvässä laissa säännökset, joiden mukaan pysäköintivirheen tehnyt kuljettaja on ensisijaisesti vastuussa pysäköintivirhemaksusta. Toissijainen vastuu olisi ajoneuvon merkityllä omistajalla tai haltijalla, joilla olisi takautumisoikeus kuljettajaan nähden.

Sekä julkista että yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevassa laissa olisi voimassa olevaa pysäköintivirhemaksusta annettua lakia vastaava säännös siitä, että omistaja tai haltija vapautuisi vastuusta vain saattaessaan todennäköiseksi, että ajoneuvo oli luvottomasti kuljettajan käytössä tai että pysäköintivirhemaksun määräämiselle ei ollut muutoin edellytyksiä. Vastuusäännös koskisi virhemaksun lisäksi rengaslukon käyttämisestä aiheutuneita kustannuksia.

Jo kokemusperäisen todennäköisyyden mukaan kuljettaja on yleensä ajoneuvon omistaja tai haltija. Yksityisoikeudellisissa asioissa on vakiintuneesti hyväksytty kokemusperusteiseen todennäköisyyteen nojaava näkemys siitä, että todistustaakka asetetaan sille osapuolelle, joka pystyy helpommin esittämään asiaa koskevaa todistelua. Yleensä omistaja tai haltija tietää, kenen käytössä ajoneuvo on ollut.

Perustuslakivaliokunnan mukaan hallinnollisen sanktion edellytyksiä koskevan todistustaakan asettaminen ehdotetussa muodossa ei ole perustuslain kannalta ongelmallinen (PeVL 32/2005 vp s. 3/II).

Toisaalta vaikka pysäköintivirhemaksua ei luettaisikaan kansallisen lainsäädännön mukaan rangaistukseksi, on aihetta kiinnittää huomiota eräisiin rikosoikeudellisissa asioissa omaksuttuihin kantoihin. Merkitystä tällöin on perustuslain oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevalla 21 §:llä ja siihen sisältyvällä syyttömyysolettamalla. Merkitystä on myös mainittuja seikkoja koskevalla Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklalla ja YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan sopimuksen 14 artiklalla.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin tulkitsee autonomisesti käsitettä rikossyyte ihmis-

oikeussopimuksen 6 artiklassa. Harkinta pohjautuu niin sanottuihin Engel-kriteereihin, jotka ovat teon kansallinen luonnehdinta, teon luonne sekä seuraamuksen laatu ja ankaruus. Ihmisoikeustuomioistuin on hyväksynyt sen, että vähäisestä teosta seuraamuksen määrää hallintoviranomainen, kunhan asia voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi (esim. Malige v. Ranska). Pysäköintivirhemaksun kuulumisesta rikossyytteen alaan ei ole ihmisoikeustuomioistuimen käytäntöä, mutta kun otetaan huomioon pysäköintivirheiden laatu ja vapaa mahdollisuus muutoksenhakuun hallinto-oikeudessa oikaisuvaatimuksen jälkeen tehtävällä valituksella tai perustevalituksella, ehdotus täyttää ihmisoikeussopimuksen vaatimukset, jos pysäköintivirhemaksu katsottaisiin rikossyytteeksi.

Syyttömyysolettamaan kuuluu se, että kenellekään ei tule asettaa velvollisuutta todistaa omaa syyttömyyttään. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännön mukaan lakiin sisällytetyt oletukset syyllisyydestä eivät kuitenkaan ole kiellettyjä, jos niiden käyttämisessä pysytään tietyissä rajoissa ottaen huomioon asian merkitys ja syytetyn oikeudet. Syytetyllä on oltava reaaliset mahdollisuudet esittää vastanäyttöä.

Tapauksessa Falk v. Alankomaat (päätös) valitus todettiin ilmeisen perusteettomaksi tilanteessa, jossa kansallisen lain mukaan liikenne rikkomuksesta annettiin rikesakko ajoneuvon omistajalle kuljettajan henkilöllisyyden jäädessä avoimeksi. Omistaja pystyi pääsäännön mukaan vapautumaan vastuustaan vain osoittamalla, että toinen henkilö oli käyttänyt ajoneuvoa vastoin hänen tahtoaan eikä hän ollut kyennyt estämään käyttöä. Rikesakosta saatiin valittaa tuomioistuimeen, jolla oli täysi toimivalta tutkia asiaa.

Pysäköintivirhemaksuasialla voitaisiin saattaa oikaisuvaatimuksen tekemisen jälkeen hallinto-oikeuden tutkittavaksi, jolla on rajoittamaton toimivalta tutkia näyttö- ja oikeuskysymykset. Asianosaisen oikeutta esittää näyttöä tai muuten ajaa asiaansa ei ole mitenkään virhemaksuasioissa rajoitettu. Tämän jälkeen muutosta voitaisiin hakea korkeimmassa hallinto-oikeudessa, jos se myöntää valitusluvan. Asia saataisiin lisäksi ilman oikaisuvaatimuksen tekemistä hallinto-oikeuden tutkittavaksi perustevalituksella.

Pysäköintivirhemaksut ovat varsin kohtuullisia määrältään. Maksamatonta pysäköintivirhemaksua ei voida muuntaa muuksi seuraamukseksi. Omistaja tai haltija voisi lakiesitykseen sisältyvän takautumisoikeutta koskevan säännöksen perusteella hakea maksamansa määrän virheen tekijältä, kun taas rangaistus määrätään syylliseksi todetulle henkilökohtaisesti.

Yksityisestä pysäköinninvalvonnasta ei tällä hetkellä ole voimassa sitä koskevaa erityislainsäädäntöä. Korkein oikeus on katsonut pysäköinnin riittävin opastetuin varustetulle yksityiselle alueelle muodostavan yksityisoikeudellisen sopimuksen, jonka perusteella opastetulla ilmoitettujen ehtojen vastaisesti pysäköinyt voidaan velvoittaa suorittamaan valvontamaksu (KKO 2010:23). Toiminta pohjautuu siten nykyisin sopimusoikeuden yleisiin lähtökohtiin. Esitykseen sisältyvällä ehdotuksella laiksi yksityisestä pysäköinninvalvonnasta on tarkoitus luoda kysymyksessä olevalle toiminnalle nykyistä tarkempi lainsäädännöllinen perusta ja samalla säännellä toiminnan harjoittamista.

Valvontamaksu voidaan ehdotetun lain 1 §:ään otettavaksi ehdotetun pääsäännön mukaan veloittaa luvattomasta pysäköinnistä, jos ajoneuvo pysäköidään yksityiselle alueelle vastoin kiinteistön omistajan tai haltijan -tieliikennelain tai maastoliikennelain nojalla - antamaa kieltoa tai määräystä tai jos ajoneuvo pysäköidään yksityisellä alueella olevalle pelastuslaisa tarkoitetulle pelastustielle. Pysäköinnin valvonnasta yksityisellä alueella tai maastossa huolehtisi lakiehdotuksen 5 §:ssä säädettäväksi ehdotetun lähtökohdan mukaan luotettavaksi katsottava kiinteistön omistaja tai haltija, joka voisi myös tehdä ehdotetussa 3 §:ssä tarkoitettua valvontamaksua koskevan vaatimuksen luvattomasti pysäköineelle. Kiinteistön omistaja tai haltija voisi kuitenkin siirtää oikeuden valvoa pysäköintiä kiinteistöllä ja tehdä valvontamaksuvaatimuksia lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulle luotettavalle toimijalle. Valvontamaksuvaatimus ei ole sellaisenaan täytäntöönpanokelpoinen, vaan vaatimuksen tekijän on viime kädessä vaadittava maksua sen suorittamiseen velvolliseksi väittämältään käräjäoikeudessa riita-asiain tavanomaisessa käsittelyjärjestyksessä.

Ehdotetussa laissa tarkoitettuun yksityiseen pysäköinninvalvontaan liittyy sen yksityis- ja sopimusoikeuteen tukeutuvasta perusluonteesta huolimatta myös perustuslain 124 §:ssä tarkoitettujen julkisen hallintotehtävän piirteitä. Kysymys on laissa olevien tai lain nojalla annettavissa olevien kieltojen ja määräysten noudattamisen valvonnasta. Käytännössä toiminta lisäksi rinnastuu monin tavoin julkisesta pysäköinninvalvonnasta säädettäväksi ehdotetussa laissa tarkoitettuun valvontatoimintaan. Toiminnan sääntelyssä on siten aiheellista seurata samoja periaatteita kuin säänneltäessä julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle. Olennaista on tällöin ottaa huomioon perusoikeuksien turvaamisesta, oikeusturvan järjestämisestä ja toiminnan muun asianmukaisuuden huolehtimisesta johtuvat vaatimukset toiminnan sääntelylle. Näistä seikoista voidaan tällaisen toiminnan yhteydessä huolehtia sääntelyn yleisen tarkkuuden ja muun asianmukaisuuden samoin kuin asianomaisten toimijoiden sopivuuden ja pätevyyden avulla (ks. esim. PeVL 24/2001 vp, s. 4).

Edellä 2. lakiehdotuksen 1 §:ään on ehdotettu otettaviksi säännökset pysäköintikiellon tai -määräyksen merkitsemisestä yksiselitteisellä ja selvästi havaittavalla tavalla käyttäen pääsääntöisesti vahvistettuja liikennemerkejä. Merkinnöistä on käytävä ilmi myös valvontamaksu mahdollisena luvattoman pysäköinnin seuraamuksena ja valvontamaksun suuruus. Ilmoitusta ja valvontamaksuvaatimuksen esittämistä koskevissa säännöksissä on otettu huomioon myös kielellisten oikeuksien turvaamisesta johtuvat vaatimukset.

Valvontamaksu ei ehdotetun 2 §:n mukaan saa olla rahamäärältään suurempi kuin vastaavalla alueella tehdystä pysäköintivirheestä määrättävä pysäköintivirhemaksu. Valvontamaksun suuruuden sääntely lailla on yksityisen pysäköintivalvontaan liittyvien, viranomaistoimintaan rinnastettavien piirteiden toiminnan asianmukaisuuden turvaamisen kannalta perusteltua. Hintasääntelyä muistuttava ehdotus ei näistä syistä hallituksen mielestä muodostu ongelmalliseksi perustuslain 15 §:n 1 momentin kannalta (PeVL 31/2006 vp, s. 4, PeVL 32/2004 vp, s. 2).

Valvontamaksua ei saa 1 §:n 3 momentin mukaan veloittaa, jos luvattomasta pysäköin-

nistä määrätään pysäköintivirhemaksu tai asia käsitellään rikosasioista säädettyssä järjestyksessä taikka luvattomasti pysäköinyt oli teon tehdessään alle viisitoistavuotias. Oikeusturvan kannalta merkityksellisiä ovat myös lakiehdotuksen säännökset reklamoinnista (3 §), valvontamaksun perinnästä (7 §), maksun palauttamisesta (8 §), takautumisoikeudesta (9 §) ja tuomioistuimista (10 §). Olennaista on, että valvontamaksuvaatimus ei ole sellaisenaan täytäntöönpanokelpoinen. Vaatimuksen tekijän on viime kädessä nostettava käräjäoikeudessa kanne maksuvelvollisuutta koskevan päätöksen saamiseksi.

Yksityistä pysäköinninvalvonnasta huolehtivalta kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka siltä, jolle oikeus huolehtia yksityisestä pysäköinninvalvonnasta on siirretty, edellytettäisiin luotettavuutta. Luotettavana ei pidettäisi sitä, jota koskeva suhteellisen tuore langettava rikostuomio tai muu aikaisempi toiminta osoittaisi sopimattomaksi valvomaan pysäköintiä. Ehdotuksella on näiltä osin tarkoitus huolehtia yksityistä pysäköinninvalvontaa harjoittavien toimijoiden sopivuudesta.

Ehdotuksen mukaan viranomaisen voisi määrätä toimijaa korjaamaan virheensä, ja kieltää määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi pysäköinninvalvonnan, jos toimija virheen korjaamista koskevasta päätöksestä huolimatta olennaisesti rikkoo laissa säädettyjä velvoitteita. Toiminta voitaisiin myös kieltää, kunnes valvontaa harjoittava täyttäisi luotettavuusvaatimukset. Päätöksen tekisi aluehallintovirasto, jonka ratkaisusta voitaisiin hakea muutosta hallinto-oikeudessa.

Elinkeinovapautta koskee perustuslain 18 §. Lailla voidaan säätää elinkeinotoiminta luvan- tai ilmoituksenvaraiseksi. Perusoikeusuudistuksen yhteydessä on todettu, että lainsäädännön uudistamisen tavoitteena on ollut luvanvaraisuuden vähentäminen, joskin luvanvaraisuus voi olla edelleen tarpeen erityisesti terveyden tai turvallisuuden suojaamiseksi (HE 309/1993 vp s. 67). Lisäksi luvanvaraista elinkeinotoimintaa on aloilla, joissa on kyseessä huomattavat taloudelliset intressit tai joissa on taloudellisten väärinkäytösten kuten rahanpesun mahdollisuus. Joissain tapauksissa luvanvaraisuuteen ovat johtaneet elinkeinopoliittiset näkökohdat. Pe-

rustuslakivaliokunnan käytännössä on vahvistettu elinkeinovapaus pääsäännöksi (esim. PeVL 28/2001 vp). Yksityisen pysäköinninvalvonnan osalta ei ole osoitettavissa seikkoja, jotka puoltaisivat toiminnan säätämistä luvanvaraiseksi.

Ehdotuksen mukaan yksityisestä pysäköinninvalvonnasta huolehtivan olisi tehtävä ilmoitus aluehallintovirastolle. Ilmoitusvelvollisuus koskisi kiinteistön omistajaa ja haltijaa sekä sitä, jolle oikeus huolehtia pysäköinninvalvonnasta on siirretty. Yleensä ilmoitusvelvollisuus koskisi liiketoimintaa harjoittavia yrityksiä, joiden lähtökohtana on liikevoiton tavoittelemineen. Edellä käsitellyn toiminnan luonteen vuoksi ilmoitusvelvollisuutta on pidettävä tarpeellisena. Voidaan myös kiinnittää huomiota siihen, että yksityistä pysäköinninvalvontaa on Suomessa harjoitettu suhteellisen vähän aikaa. Toiminta on yleensä järjestetty niin, pysäköinninvalvonta ei maksa kiinteistön omistajalle tai haltijalle mitään, mutta valvontayritys saa valvontamaksut. Näissä olosuhteissa on pidettävä ilmoitusvelvollisuutta ja siihen liittyviä viranomaistoimivaltuuksia tarpeellisina väärinkäytösten ja huonojen käytäntöjen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Perustuslakivaliokunnan käytännössä on todettu, että pelkkä ilmoitusvelvollisuus ei ole ongelmallinen elinkeinovapauden kannalta. Jos ilmoituksenvarainen toiminta kielletään, sen tulee perustua velvoittavan päätöksen noudattamatta jättämiseen. Rikkomuksen tulee myös olla olennainen (PeVL 54/2002 vp s. 3). Ehdotus täyttää nämä vaatimukset.

Yksityistä valvontaa suorittavalla henkilöllä ei olisi pysäköinninvalvojalla ja -tarkastajalla olevia toimivaltuuksia selvittää kuljettajien henkilöllisyyksiä tai antaa pysähtymiskäskejä. Yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevassa laissa ei annettaisi myöskään valtuuksia rengaslukon käyttämiseen tai ajoneuvon siirtämiseen, vaan tällaista toimenpidettä olisi pyydetty viranomaiselta, joka soveltaisi julkisesta pysäköinninvalvonnasta ja ajoneuvojen siirtämisestä annettuja lakeja. Yksityisestä pysäköinninvalvonnasta annettavan lain mukaan luvattomasta pysäköinnistä seuraisi rahamäärän maksuvelvollisuus, joka toisin kuin pysäköintivirhemaksu ei olisi suoraan täytäntöönpanokelpoinen, vaan täy-

täntöönpanoperuste voitaisiin saada nostamalla kanne yleisessä tuomioistuimessa luvattomasti pysäköinyttä henkilöä tai muuta maksuvelvollista vastaan riita-asioista säädettyssä järjestyksessä.

Voimassa olevassa virhemaksulaissa säädetään virhemaksun vähimmäis- ja enimmäismääristä. Lain mukaan maksu on lähtökohdaisesti 10 euroa, mutta sitä voidaan korottaa enintään 50 euroon. Korotuksesta säädetään sisäasiainministeriön asetuksella, johon on virhemaksulain 7 §:ssä annettu valtuutus.

Tässä esityksessä ehdotetaan kuvatun järjestelmän säilyttämistä (1. lakiehdotus 3 §). Kun otetaan huomioon maksun luonne ja sen rahamäärä, joka olisi ehdotuksen mukaan jatkossa 20—80 euroa, laissa säädetty seu-

raamuksen vähimmäis- ja enimmäisrahamäärä sekä laissa säädetyt harkintaperusteet maksun korottamiselle 20 eurosta, ei ole esitetä säätää asiasta ministeriön asetuksella (PeVL 55/2005 vp s. 2). Lisäksi 1. lakiehdotuksen 23 §:n mukaan eräistä teknisiksi katsottavista seikoista säädettäisiin tarkemmin ministeriön asetuksella. Valtuutussäännös ei ole ongelmallinen perustuslain 80 §:n kanalta.

Mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisen järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**julkisesta pysäköinninvalvonnasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tämän lain nojalla saadaan määrätä pysäköintivirheestä pysäköintivirhemaksu. Pysäköintivirheitä ovat:

1) tieliikennelain (267/1981) tai sen nojalla annetun ajoneuvon pysäköintiä tai pysäyttämistä taikka pysäköintikiekon käyttöä koskevan säännöksen tai määräyksen vastainen menettely;

2) maastoliikennelain (1710/1995) tai sen nojalla annetun moottorikäyttöisen ajoneuvon pysäköintiä tai pysäyttämistä maalueella koskevan säännöksen tai määräyksen vastainen menettely;

3) pelastuslain (468/2003) 33 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon pysäköidä pelastustielle vastainen menettely.

Pysäköintivirhemaksu saadaan myös määrätä tieliikennelain tai sen nojalla säädetyn taikka ympäristönsuojelulain (86/2000) tai sen nojalla säädetyn moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon tai rajoituksen rikkomisesta (*joutokäyntirikkomus*).

Pysäköintivirheen johdosta saadaan ajoneuvoon kiinnittää laite, joka estää ajoneuvon liikuttamisen (*rengaslukko*), tai antaa huomautus siten kuin jäljempänä säädetään. Ajoneuvon siirtämisestä pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisen menettelyn perusteella säädetään ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (828/2008). Joutokäyntirik-

komuksesta saadaan antaa huomautus siten kuin jäljempänä säädetään.

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Pysäköintivirhemaksua ei saa määrätä, jos:
1) pysäköintivirheestä veloitetaan yksityisestä pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettu valvontamaksu;

2) pysäköintivirhe tai joutokäyntirikkomus käsitellään rikosasioista säädettyssä järjestyksessä;

3) pysäköintivirheen tai joutokäyntirikkomuksen tekijä ei tekohetkellä ole täyttänyt viittätoista vuotta.

Jos pysäköintivirhe on tehty yksityisellä alueella tai maastossa, pysäköintivirhemaksua ei saa määrätä eikä rengaslukkoa käyttää ilman kiinteistön omistajan tai haltijan taikka sen, jolle on siirretty oikeus huolehtia pysäköinninvalvonnasta kiinteistöllä, pyyntöä tai valtuutusta.

3 §

Pysäköintivirhemaksu

Pysäköintivirhemaksu on pysäköintivirheen laadusta riippumatta 20 euroa. Sisäasiainministeriön asetuksella voidaan kuitenkin säätää korkeammasta pysäköintivirhemaksusta kunnassa tai sen osassa, jos liikennetiheys, paikoitustilojen niukkuus, pysäköinti-

virheiden määrä, pysäköintivirheiden määrä, liikenteen sujuvuus tai muut liikenteelliset syyt sitä vaativat. Pysäköintimaksun enimmäismäärä on 60 euroa. Jos kunnan eri osissa peritään erisuuruisia pysäköintimaksua, pysäköintivirhemaksun enimmäismäärä on kuitenkin 80 euroa siinä osassa, jossa pysäköintimaksu on suurin jos kunnallinen pysäköintinvalvonta on järjestetty, sisäasiainministeriön on ennen asetuksen antamista pyydetty lausunto kunnalta ja tarvittaessa asianomaiselta poliisilaitokselta.

Jatkuvasta pysäköintivirheestä saadaan määrätä enintään kolme pysäköintivirhemaksua. Uutta pysäköintivirhemaksua ei saa määrätä ennen kuin on kulunut vuorokausi edellisen maksun määräämisestä. Rengaslukon kiinnittämisen jälkeen ei saa määrätä pysäköintivirhemaksua.

Pysäköintivirhemaksu joutokäyntirikkomuksesta on sama kuin vastaavalla alueella tehdystä pysäköintivirheestä määrättävä maksu, kuitenkin enintään 35 euroa.

Samalla teolla tehdyistä useista pysäköintivirheistä määrätään yksi pysäköintivirhemaksu. Samalla teolla tehdyistä pysäköintivirheistä ja joutokäyntirikkomuksesta määrätään kummastakin pysäköintivirhemaksu.

4 §

Rengaslukko

Ajoneuvoon saadaan pysäköintivirheen johdosta kiinnittää rengaslukko, jos ajoneuvo voitaisiin siirtää ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 §:n 1—3 momentin perusteella. Samalla on kiellettävä ajoneuvon liikuttaminen. Viranomainen saa siirtää ajoneuvon, vaikka siihen olisi kiinnitetty rengaslukko.

Rengaslukkoa ei tarvitse irrottaa ennen kuin 3 momentissa tarkoitettu korvaus ja ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettut pysäköintivirhemaksut on suoritettu, ellei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää.

Rengaslukon käyttämisestä aiheutuneista kustannuksista määrätään kiinteä euromääräinen korvaus. Korvaus määrätään kunnan osalta kunnallisen viranomaisen hyväksy-

män taksan ja poliisin osalta valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

5 §

Huomautus

Jos pysäköintivirhe tai joutokäyntirikkomus on vähäinen, siitä voidaan antaa suullinen tai kirjallinen huomautus.

6 §

Toimenpiteistä luopuminen

Seuraamus saadaan jättää määräämättä, jos pysäköintivirhe tai joutokäyntirikkomus on ilmeisesti johtunut anteeksi annettavasta huomaamattomuudesta tai ajattelemattomuudesta taikka jos seuraamuksen määrääminen muusta syystä olisi ilmeisen kohtuutonta.

7 §

Päätöksen sisältö

Pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksessä on mainittava:

- 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja käsitelijän nimi;
- 2) kuljettajan henkilötiedot tai ajoneuvon yksilöimiseksi tarvittavat tiedot;
- 3) virheen tai rikkomuksen tekoaikea ja paikka, laatu sekä muut virheen tai rikkomuksen kuvaamiseksi tarvittavat tiedot;
- 4) sovellettavat lainkohdat;
- 5) maksettava määrä, maksuaika ja muut maksamista varten tarvittavat tiedot;
- 6) seuraus maksun laiminlyönnistä;
- 7) maksun määräämispäivä ja kellonaika.

Rengaslukkoa koskevassa päätöksessä on ilmoitettava 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettut tiedot ja viranomaisen yhteystiedot, rengaslukon kiinnittämispäivä ja kellonaika, maksettavan korvauksen määrä ja rengaslukon irrottamisen edellytykset sekä kieltä liikuttaa rengaslukossa olevaa ajoneuvoa.

Pysäköintivirhemaksua ja rengaslukkoa koskevaan päätökseen on liitettävä oikeusvaatimusohjeet.

8 §

Tiedoksianto

Pysäköintivirhemaksua tai rengaslukkoa koskeva päätös annetaan henkilökohtaisesti ajoneuvon kuljettajalle tiedoksi kirjallisesti. Jollei kuljettajaa tavata, voidaan päätös antaa tiedoksi kiinnittämällä se ajoneuvon näkyvälle paikalle.

Jollei pysäköintivirhemaksua koskevaa päätöstä ole voitu antaa tiedoksi 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tai jos maksua ei ole suoritettu 17 §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa, pysäköinninvalvojan tai pysäköinnintarkastajan on viipymättä lähetettävä päätös maksusta vastuussa olevalle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle tiedoksi kirjeellä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä.

Pysäköintivirhemaksua koskeva päätös on annettava tiedoksi kuuden kuukauden kuluessa pysäköintivirheen tai joutokäyntirikkomuksen tekopäivästä.

Rengaslukkoa koskeva päätös on seitsemän päivän kuluessa sen tekemisestä lähetettävä korvauksesta vastuussa olevalle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle tiedoksi kirjeellä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä.

9 §

Vastuu pysäköintivirhemaksusta ja rengaslukkokorvauksista

Pysäköintivirhemaksu on pysäköintivirheen tai joutokäyntirikkomuksen tehneen kuljettajan suoritettava.

Pysäköintivirheen johdosta määrätystä pysäköintivirhemaksusta vastaa myös ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja tai haltija. Ajoneuvon omistaja tai haltija on kuitenkin vastuusta vapaa, jos hän saattaa todennäköiseksi, että ajoneuvo oli tuolloin luvattomasti kuljettajan käytössä tai että pysäköintivirhemaksun määräämiselle ei ollut edellytyksiä.

Vastuusta rengaslukon käyttämisestä aiheutuneesta korvauksesta on voimassa, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään pysäköintivir-

heen tehneen ajoneuvon kuljettajan sekä omistajan ja haltijan vastuusta pysäköintivirhemaksusta.

10 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Poliisi huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

Poliisilaitoksen päällikkö tai hänen määräämänsä laitoksen päällystöön kuuluva poliisimies johtaa ja valvoo 1 momentissa tarkoitettua toimintaa ja toimii pysäköinninvalvojana. Pysäköinninvalvoja huolehtii myös tässä laissa tarkoitettujen päätösten ja niiden tehneiden viranhaltijoiden luetteloon merkitsemisestä ja antaa tarvittaessa tietoja niistä.

Aluehallintovirasto voi kunnan valtuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon antaa 11 §:ssä tarkoitetun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

Jos valvonta järjestetään 3 momentissa mainitulla tavalla, kunnan on 2 momentissa tarkoitetun pysäköinninvalvojan sijaan asettava kunnallinen pysäköinninvalvoja, jolla on oltava apunaan tarpeellinen määrä pysäköinnintarkastajia. Kunnallinen pysäköinninvalvoja on valvonnan yleistä järjestelyä koskevissa asioissa poliisilaitoksen päällikön johdon ja valvonnan alainen.

11 §

Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan

Aluehallintoviraston tulee kunnallista pysäköinninvalvontaa koskevan luvan myöntämistä harkitessaan ottaa huomioon alueen liikennetiheys, valvonnan tarve ja muut paikalliset olosuhteet sekä kunnan edellytykset asianmukaisesti huolehtia valvontatoimista.

Lupa voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Luvassa voidaan myös vahvistaa pysäköinnintarkastajien vähimmäismäärä ja asettaa muitakin tarpeelliseksi katsottuja ehtoja.

Aluehallintovirasto voi kunnan valtuustoa kuultuaan ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon peruuttaa luvan tai muuttaa sen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu taikka valvontointa ei muutoin ole hoidettu asianmukaisella tavalla. Ennen luvan peruuttamista aluehallintoviraston on kuitenkin kehotettava kuntaa kohtuullisessa määräajassa korjaamaan havaitut puutteet. Kunnan valtuusto voi tehdä esityksen luvan peruuttamisesta tai ehtojen muuttamisesta.

12 §

Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja tarkastajan kelpoisuusvaatimukset ja virkasuhde

Kunnallisen pysäköinninvalvojan kelpoisuusvaatimuksena kunnassa on oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto ja perehtyneisyys liikennekysymyksiin.

Pysäköinnintarkastajan kelpoisuusvaatimuksena on hänelle kuuluvien tehtävien hoitamiseen tarpeellinen liikennettä ja joutokäyntiä koskevien sääntöjen tuntemus.

Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja pysäköinnintarkastajan on oltava virkasuhteessa julkisyhteisöön.

13 §

Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja tarkastajan tehtävät

Pysäköinnintarkastajan tehtävänä on valvoa pysäköintiä ja pysäyttämistä koskevien sääntösten noudattamista sekä määrätä pysäköintivirhemaksuja ja muita seuraamuksia pysäköintivirheiden ja joutokäyntirikkomusten johdosta. Pysäköinnintarkastajat ovat kunnallisen pysäköinninvalvojan johdon ja valvonnan alaisia.

Kunnallisella pysäköinninvalvojalla ja pysäköinnintarkastajalla tulee valvontatehtävässään olla tunnusmerkki sekä asu, josta ilmenee hänen asemansa. Kunnallisella pysäköinnin-

valvojalla ja pysäköinnintarkastajalla tulee valvontatehtävässään olla mukana virkamerkki, joka on esitettävä tarvittaessa tai vaadittaessa.

Ajoneuvon kuljettaja on velvollinen vaadittaessa ilmoittamaan nimensä, henkilötunnuksensa ja osoitteensa pysäköinninvalvojalle tai pysäköinnintarkastajalle. Kuljettajan on myös pysäytettävä ajoneuvo pysäköinninvalvojan tai pysäköinnintarkastajan antamasta merkistä sekä noudatettava tämän antamaa muuta pysäköinninvalvontatehtävän toteuttamiseksi tarpeellista merkkiä tai kehotusta.

14 §

Muutoksenhakukielto

Huomautuksen tai toimenpiteistä luopumisen johdosta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta.

Pysäköintivirhemaksua tai rengaslukkoa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Valituskielto ei koske kuitenkaan pysäköinninvalvojan 18 §:ssä tarkoitettua hakemuksen johdosta antamaa päätöstä.

15 §

Oikaisuvaatimus

Pysäköintivirhemaksua tai rengaslukkoa koskevaan päätökseen voidaan vaatia oikaisua pysäköinninvalvojalta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös on kiinnitetty ajoneuvoon tai annettu muutoin tiedoksi. Määräajan jälkeen tehty oikaisuvaatimus tutkitaan, jos myöhästymiseen on ollut erityinen syy ja oikaisuvaatimus on tehty niin pian kuin se on ollut mahdollista.

Oikaisuvaatimuksen käsittelemisestä säädetään lisäksi hallintolaissa (434/2003). Oikaisuvaatimuksesta annettu päätös annetaan tiedoksi kirjeellä. Asianomaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

16 §

Valitus

Pysäköinninvalvojan oikaisuvaatimuksen tai 18 §:ssä tarkoitetun hakemuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeudessa. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä pysäköinninvalvojan päätös on tehty. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei hallinto-oikeus toisin määrää.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista.

Valituksen tekemisestä ja käsittelemisestä muilta osin säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

17 §

Maksuaika ja viivästyseuraamus

Pysäköintivirhemaksu on suoritettava 30 päivän kuluessa päätöksen tekemispäivästä. Jos päätös on kuitenkin annettu tiedoksi 8 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, maksu on suoritettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Pysäköinninvalvoja voi myöntää maksuajan pidennystä.

Jollei pysäköintivirhemaksua ole suoritettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa tai maksuajassa, maksu on suoritettava saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 10 a §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyllä määrällä korotettuna.

18 §

Maksun palauttaminen

Jos pysäköintivirhemaksu on määrätty 2 §:n 1 momentissa tarkoitetusta esteestä huolimatta, pysäköinninvalvojan on hakemuksesta määrättävä suoritettu pysäköintivirhemaksu palautettavaksi asianomaiselle. Hakemus on tehtävä kuuden kuukauden ku-

luessa rikosoikeudellisen menettelyn aloittamisesta tai pysäköintivirhemaksun määräämisestä.

Jos sama pysäköintivirhemaksu on suoritettu kahdesti, pysäköinninvalvojan on määrättävä liikaa suoritettu määrä palautettavaksi. Jos sekä kuljettaja että omistaja tai haltija ovat suorittaneet maksun, on liikaa suoritettu määrä palautettava omistajalle tai haltijalle.

19 §

Takautumisoikeus

Ajoneuvon omistajalla tai haltijalla on oikeus saada suorittamansa pysäköintivirhemaksun ja rengaslukon käyttämisestä aiheutuneen korvauksen määrä pysäköintivirheen tehneeltä kuljettajalta, jollei maksua ole palautettu 18 §:n 2 momentin nojalla.

20 §

Pysäköintivirhemaksun saaja ja valvontakustannukset

Pysäköintivirhemaksut saa valtio.

Kunnallisessa valvonnassa olevalla alueella tehdyistä pysäköintivirheistä ja joutokäyntirikkomuksista perittävät maksut saa kuitenkin asianomainen kunta riippumatta siitä, onko pysäköintivirhemaksun määrännyt poliisi vai kunnallinen pysäköinninvalvoja tai pysäköinnintarkastaja.

Kunnallisessa valvonnassa olevalla alueella kunta suorittaa valvontatoimen järjestämisestä ja hoitamisesta sekä pysäköinninvalvontaa koskevien ehtojen täyttämisestä aiheutuvat kustannukset.

21 §

Pysäköinninvalvonnassa käytettävä ajoneuvo

Kunnallisessa pysäköinninvalvonnassa käytettävään ajoneuvoon sovelletaan, mitä tieliikennelain 48 §:n 4 momentissa säädetään ajoneuvosta, jota käytetään liikennevalvonnassa.

22 §

Täytäntöönpano

Pysäköintivirhemaksun ja sen korotuksen sekä rengaslukon käyttämisestä aiheutuneen korvauksen perimisestä ulosottoin sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

23 §

Tarkemmat säännökset

Sisäasiainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin:

- 1) rengaslukolta vaadittavista ominaisuuksista;
- 2) käytettävistä asiakirjoista sekä niihin tehtävistä merkinnöistä ja niiden säilyttämisestä;
- 3) tämän lain nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvistä ja muista viranomaisten välisistä ilmoituksista;
- 4) kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämistä koskevassa hakemuksessa esitettävästä selvityksestä;
- 5) kunnallisen valvontahenkilöstön virkamerkistä sekä virkapuvusta ja tunnusmerkistä.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Tällä lailla kumotaan pysäköintivirhemaksusta annettu laki (248/1970).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

25 §

Voimaan jäävät säädökset

Seuraavat säädökset jäävät voimaan:

- 1) kunnallisen pysäköinninvalvojan ja hänen apulaisensa tunnusmerkistä annettu sisäasiainministeriön päätös (136/1971);
- 2) kunnallisen pysäköinninvalvojan virkapuvusta annettu sisäasiainministeriön päätös (512/1987).

26 §

Siirtymäsäännös

Jos pysäköintivirhemaksua koskeva maksuehdote on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, asian käsittelyssä, muutoksenhaussa ja seuraamusten määräämisessä noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Lääninhallituksen tai aluehallintoviraston kumottavan lain nojalla antamat määräykset jäävät edelleen voimaan.

Se, joka on tämän lain voimaan tullessa nimitettyä kunnallisen pysäköinninvalvojan tai valvonta-apulaisen virkaan tai määräaikaiseen virkasuhteeseen, säilyttää kelpoisuutensa vastaaviin tehtäviin myös tämän lain tultua voimaan.

2.

Laki**yksityisestä pysäköinninvalvonnasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tämän lain nojalla saadaan veloittaa valvontamaksu luvattomasta pysäköinnistä. *Luvaton pysäköinti* on kyseessä, jos:

1) ajoneuvo pysäköidään yksityiselle alueelle vastoin tieliikennelain (267/1981) 28 §:n 3 momenttia ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa;

2) rikotaan kiinteistön omistajan tai haltijan antamaa tieliikennelain 28 §:n 3 momentissa tarkoitettua määräystä ajoneuvon pysäköimisestä tai pysäköintikiekon käytöstä yksityisellä alueella;

3) moottorikäyttöinen ajoneuvo pysäköidään tai pysäytetään maa-alueelle vastoin maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n 1 momenttia ilman maan omistajan tai haltijan lupaa; tai

4) ajoneuvo pysäköidään yksityisellä alueella vastoin pelastuslain (468/2003) 33 §:n 2 momenttia pelastustielle.

Valvontamaksu saadaan veloittaa vain, jos liikennemerkeillä ja suorakaiteen muotoisilla tekstillisillä kilvillä on yksiselitteisellä ja selvästi havaittavalla tavalla osoitettu pysäköimistä tai pysähtymistä koskeva kielto tai määräys taikka pysäköintikiekon käyttöä koskeva määräys sekä valvontamaksu ja sen suuruus luvattoman pysäköinnin seuraamuksena. Valvontamaksun veloittamisen edellytyksenä on lisäksi, että yksikielisessä kunnassa teksti on ainakin kyseisen kunnan kielellä, kaksikielisessä kunnassa ainakin suomen ja ruotsin kielellä sekä saamelaisten kotiseutu-

alueella olevassa kunnassa suomen kielen lisäksi saamen kielellä.

Valvontamaksua ei saa veloittaa, jos:

1) luvattomasta pysäköinnistä määrätään pysäköintivirhemaksu;

2) luvaton pysäköintiä koskeva asia käsitellään rikosasioista säädettyssä järjestyksessä;

3) luvattomasti pysäköinyt ei tekohekellä ole täyttänyt viittätoista vuotta.

Pysäköintivirhemaksusta ja ajoneuvon kiinnitettävästä rengaslukosta säädetään julkisesta pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa (/). Ajoneuvon siirtämisestä säädetään ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (828/2008).

2 §

Valvontamaksu

Valvontamaksu ei saa olla rahamäärältään suurempi kuin vastaavalla alueella tehdystä pysäköintivirheestä määrättävä pysäköintivirhemaksu.

Jatkuvasta luvattomasta pysäköinnistä saadaan veloittaa enintään kolme valvontamaksua. Uutta valvontamaksua ei saa veloittaa ennen kuin on kulunut vuorokausi edellisestä maksua koskevan vaatimuksen tekemisestä. Rengaslukon kiinnittämisen jälkeen ei saa veloittaa valvontamaksua.

Jos sama teko on vastoin useaa pysäköintiä tai pysähtymistä koskevaa kieltoa tai määräystä taikka pysäköintikiekkoa koskevaa määräystä, veloitetaan yksi valvontamaksu.

3 §

Valvontamaksua koskeva vaatimus

Valvontamaksua koskevassa vaatimuksessa on mainittava:

- 1) vaatimuksen tekijä;
- 2) vaatimuksen tekijän katu- ja sähköpostiosoite sekä muut yhteystiedot;
- 3) ajoneuvon yksilöimiseksi tarvittavat tiedot;
- 4) luvattoman pysäköinnin teko aika ja paikka, sen laatu sekä muut teon kuvaamiseksi tarvittavat tiedot;
- 5) maksun suuruuden määräytymisperuste ja sovellettavat lainkohdat;
- 6) maksettava määrä, maksuaika ja muut maksamista varten tarvittavat tiedot;
- 7) seuraus maksun laiminlyönnistä;
- 8) vaatimuksen tekemispäivä ja kellonaika;
- 9) kiinteistön omistaja ja haltija;
- 10) oikeus riitauttaa maksu vaatimuksen tekijälle.

Valvontamaksua koskeva vaatimus on tehtävä yksikielisessä kunnassa ainakin kyseisen kunnan kielellä, kaksikielisessä kunnassa ainakin suomen ja ruotsin kielellä sekä saamelaisien kotiseutualueella olevassa kunnassa suomen kielen lisäksi saamen kielellä.

Valvontamaksua koskeva vaatimus annetaan henkilökohtaisesti ajoneuvon kuljettajalle kirjallisesti. Jollei kuljettajaa tavata, vaatimus voidaan kiinnittää ajoneuvon näkyvälle paikalle. Jollei valvontamaksua suoriteta säädetyssä ajassa, valvontamaksua koskeva vaatimus lähetetään ajoneuvon omistajalle tai haltijalle.

Maksuaika on oltava vähintään 30 päivää valvontamaksua koskevan vaatimuksen antamisesta, kiinnittämisestä tai lähettämisestä.

4 §

Vastuu valvontamaksusta

Valvontamaksu on ajoneuvon luvattomasti pysäköineen kuljettajan suoritettava.

Valvontamaksusta vastaa myös ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja tai haltija. Ajoneuvon omistaja tai haltija on kuitenkin vas-

tuusta vapaa, jos hän saattaa todennäköiseksi, että ajoneuvo oli tuolloin luvattomasti kuljettajan käytössä tai että valvontamaksun veloittamiselle ei ollut edellytyksiä.

5 §

Valvontatoimi

Pysäköinninvalvonnasta yksityisellä alueella tai maastossa huolehtii kiinteistön omistaja tai haltija.

Kiinteistön omistaja tai haltija voi siirtää oikeuden huolehtia pysäköinninvalvonnasta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen pysäköinninvalvonnasta huolehtivien on oltava luotettavia. Pysäköinninvalvonnasta huolehtivaa pidetään luotettavana, jos luonnollista henkilöä, yhteisön tai säätiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsentä tai varajäsentä, toimitusjohtajaa, vastuunalaista yhtiömiestä taikka muussa näihin rinnastettavassa asemassa olevaa taikka pysäköinninvalvonnasta vastaavaa henkilöä ei ole lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton valvomaan pysäköintiä. Henkilöä ei kuitenkaan pidetä luotettavana, jos tämä on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton valvomaan pysäköintiä.

6 §

Ilmoitusvelvollisuus ja pakkokeinot

Pysäköinninvalvonnasta huolehtivan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle, jonka toimialueella pysäköintiä valvotaan tai, jos pysäköintiä valvotaan kahden tai useamman aluehallintoviraston toimialueella, jollekin niistä. Ilmoituksen tulee sisältää pysäköinninvalvonnasta huolehtivan tunniste- ja yhteystiedot. Lisäksi ilmoituksessa on nimettä-

vä pysäköinninvalvonnasta vastaava henkilö, joka huolehtii valvonnan lainmukaisuudesta. Vastaava henkilö ei saa olla konkurssissa eikä hänen toimintakelpoisuuttaan saa olla rajoitettu. Pysäköinninvalvonnasta huolehtivan on viipymättä ilmoitettava kirjallisesti asianomaiselle aluehallintovirastolle mainittujen tietojen muuttumisesta.

Aluehallintovirasto voi antaa huomautuksen pysäköinninvalvonnasta huolehtivalle, joka olennaisesti rikkoo laissa säädettyjä velvoitteita. Jos pysäköinninvalvonnasta huolehtiva huomautuksesta huolimatta rikkoo olennaisesti laissa säädettyjä velvoitteita, aluehallintovirasto voi päätöksellään velvoittaa tämän korjaamaan virheensä. Aluehallintovirasto voi kieltää määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi pysäköinninvalvonnan, jos pysäköinninvalvonnasta huolehtiva annetusta päätöksestä huolimatta olennaisesti rikkoo laissa säädettyjä velvoitteita.

Jos pysäköinninvalvonnasta huolehtiva ei täytä 5 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia, aluehallintovirasto voi kieltää pysäköinninvalvonnan, kunnes aluehallintovirasto päättää, että pysäköinninvalvonnasta huolehtiva täyttää vaatimukset.

7 §

Valvontamaksun perintä

Valvontamaksua ei saa siirtää toimeksisaajan perittäväksi eikä siitä saa vaatia maksua tuomioistuimessa ennen kuin vähintään yksi maksamatta jäänyttä valvontamaksua koskeva maksumuistutus on annettu tai lähetetty ja siinä mainitut saatavan maksamiselle ja huomautusten esittämiselle asetetut kohtuulliset määräajat ovat päättyneet.

Muilta osin valvontamaksun perinnästä säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

8 §

Maksun palauttaminen

Jos luvattomasta pysäköinnistä on veloitettu valvontamaksu 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu esteestä huolimatta tai muutoin aiheutta, maksun saaneen on pyynnöstä palautettava suoritettu maksu asianomaiselle.

Jos sama valvontamaksu on suoritettu kahdesti, maksun saaneen on palautettava liikaa suoritettu määrä. Jos sekä kuljettaja että omistaja tai haltija ovat suorittaneet maksun, liikaa suoritettu määrä on palautettava omistajalle tai haltijalle.

9 §

Takautumisoikeus

Ajoneuvon omistajalla tai haltijalla on oikeus saada suorittamansa valvontamaksun määrä luvattomasti pysäköineeltä kuljettajalta, jollei maksua ole palautettu 8 §:n 2 momentin nojalla.

10 §

Oikeusturva

Valvontamaksua koskevat riitaisuudet käsitellään käräjäoikeudessa riita-asioista säädettyssä järjestyksessä.

Muutoksenhausta aluehallintoviraston päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

11 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain voimaan tullessa 5 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua pysäköinninvalvontaa harjoittavan on tehtävä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

3.

Laki**ympäristönsuojelulain 116 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (86/2000) 116 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
1100/2002, seuraavasti:

116 §	rätä pysäköintivirhemaksu siten kuin julki-
<i>Rangaistussäännökset</i>	sesta pysäköinninvalvonnasta annetussa lais- sa (/) säädetään.

Moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
koskevan kiellon rikkomisesta voidaan mää- 20 .

4.

Laki**ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 ja 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) 5 § ja 11 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle, tienpitoviranomainen tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta.

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti yksityiselle alueelle tai maastoon, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja suorittaa lähi- tai varastosiirron kahden vuorokauden kuluttua alueen omistajan tai haltijan taikka sen, jolle on siirretty oikeus huolehtia pysäköinninvalvonnasta kiinteistöllä, perustellusta pyynnöstä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ajoneuvo saadaan kuitenkin siirtää viipymättä, jos samalla ajoneuvolla tehdyistä pysäköintiä koskevan säännöksen vastaisesta menettelystä on määrätty viidestä eri teosta pysäköintivirhemaksut, jotka ovat maksamatta ja joihin ei voi hakea muutosta.

Jos ajoneuvon pysäköinnistä aiheutuu vaara liikenneturvallisuudelle, poliisi on velvol-

linen viipymättä siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle, poliisi, tienpitoviranomainen tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa lähi- tai varastosiirron viipymättä.

Jos ajoneuvo on pysäköity pelastuslain (468/2003) 33 §:n vastaisesti, poliisi voi toimittaa ajoneuvon lähi- tai varastosiirron viipymättä.

11 §

Korvauksen periminen

Korvaus voidaan periä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Kunta ei ole velvollinen luovuttamaan ajoneuvoa 3 §:ssä tarkoitettua varastosta ennen kuin 5 §:n 3 momentissa tarkoitettut maksut on suoritettu ja 10 §:n 1 momentissa tarkoitettut kustannukset on korvattu, ellei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

5.

Laki**hallinto-oikeuslain 12 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 b §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 675/2006, seuraavasti:

12 b §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus yksijäsenisenä

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös yksijäsenisenä ratkaistaessa muutoksenhakua asiaa, jossa on kysymys:

1) julkisesta pysäköinninvalvonnasta annetun lain (/) tai joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) soveltamisesta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*

3.

Laki**ympäristönsuojelulain 116 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (86/2000) 116 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
1100/2002, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

116 §

116 §

*Rangaistussäännökset**Rangaistussäännökset*

Moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon rikkomisesta voidaan määrätä *suoritettavaksi* pysäköintivirhemaksu sen mukaan kuin pysäköintivirhemaksusta annetussa laissa (248/1970) säädetään.

Moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon rikkomisesta voidaan määrätä pysäköintivirhemaksu *siten kuin julkisesta pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa (/)* säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

4.

Laki**ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 5 ja 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) 5 § ja 11 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle, tienpitoviranomainen tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta.

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle, tienpitoviranomainen tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta.

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti yksityiselle alueelle tai maastoon, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja suorittaa lähi- tai varastosiirron kahden vuorokauden kuluttua alueen omistajan tai haltijan perustellusta pyynnöstä.

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti yksityiselle alueelle tai maastoon, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja suorittaa lähi- tai varastosiirron kahden vuorokauden kuluttua alueen omistajan tai haltijan *taikka sen, jolle on siirretty oikeus huolehtia pysäköinninvalvonasta kiinteistöllä*, perustellusta pyynnöstä.

(uusi)

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ajoneuvo saadaan kuitenkin siirtää viipymättä, jos samalla ajoneuvolla tehdyistä pysäköintiä koskevan säännöksen vastaisesta menettelystä on määrätty viidestä eri teosta pysäköintivirhemaksut, jotka ovat maksamatta ja joihin ei voi hakea muutosta.

Jos ajoneuvon pysäköinnistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle, poliisi on velvollinen viipymättä siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle, poliisi, tienpitoviranomainen tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa lähi- tai varastosiirron viipymättä.

Jos ajoneuvon pysäköinnistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle, poliisi on velvollinen viipymättä siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle, poliisi, tienpitoviranomainen tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa lähi- tai varastosiirron viipymättä.

Jos ajoneuvo on pysäköity pelastuslain

Jos ajoneuvo on pysäköity pelastuslain

(468/2003) 33 §:n vastaisesti, poliisi voi toimittaa ajoneuvon lähi- tai varastosiirron viipymättä.

(468/2003) 33 §:n vastaisesti, poliisi voi toimittaa ajoneuvon lähi- tai varastosiirron viipymättä.

11 §

Korvauksen periminen

Korvaus voidaan periä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Kunta ei ole velvollinen luovuttamaan ajoneuvoa 3 §:ssä tarkoitusta varastosta ennen kuin 10 §:n 1 momentissa tarkoitettut kustannukset on korvattu, ellei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

11 §

Korvauksen periminen

Korvaus voidaan periä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Kunta ei ole velvollinen luovuttamaan ajoneuvoa 3 §:ssä tarkoitusta varastosta ennen kuin 5 §:n 3 momentissa tarkoitettut maksut on suoritettu ja 10 §:n 1 momentissa tarkoitettut kustannukset on korvattu, ellei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

5.

Laki**hallinto-oikeuslain 12 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 b §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 675/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 b §

12 b §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus yksijäsenisenä

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus yksijäsenisenä

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös yksijäsenisenä ratkaistaessa muutoksenhakua asiaa, jossa on kysymys:

1) pysäköintivirhemaksusta annetun lain (248/1970) tai joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) soveltamisesta;

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös yksijäsenisenä ratkaistaessa muutoksenhakua asiaa, jossa on kysymys:

1) *julkisesta pysäköinninvalvonnasta annetun lain (/)* tai joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) soveltamisesta;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*